

CENTRALNA BANKA CRNE GORE

**Finansijski iskazi
za godinu završenu na
dan 31. decembar 2025. godine
i Izvještaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ

Izvještaj nezavisnog revizora	1-2
FINANSIJSKI ISKAZI	
Iskaz o dobitku i gubitku	3
Iskaz o ostalom rezultatu	4
Iskaz o finansijskoj poziciji	5
Iskaz o promjenama na kapitalu	6-7
Iskaz o novčanim tokovima	8
Napomene uz finansijske iskaze	9-102

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

SAVJETU CENTRALNE BANKE CRNE GORE

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih iskaza Centralne banke Crne Gore (u daljem tekstu: „Banka”), koji obuhvataju iskaz o finansijskoj poziciji na dan 31. decembra 2025. godine i odgovarajući bilans uspjeha, iskaz o ostalom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, i napomene uz finansijske iskaze koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski iskazi istinito i objektivno prikazuju finansijsko stanje Banke na dan 31. decembar 2025. godine, rezultate njegovog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan u skladu sa MSFI računovodstvenim standardima izdatim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (MSFI računovodstveni standardi).

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju nezavisnog revizora u sekciji o odgovornostima revizora za reviziju finansijskih iskaza. Nezavisni smo u odnosu na Banku u skladu sa Međunarodnim kodeksom etike za profesionalne računovođe (uključujući Međunarodne standarde nezavisnosti) (IESBA Kodeks) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih iskaza u Crnoj Gori i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Ostala pitanja

Finansijski iskazi Banke na dan i za godinu završenu 31. decembra 2024. godine, su bili predmet revizije drugog revizora, koji je izrazio nemodifikovano mišljenje u svom izvještaju od 14. marta 2025. godine.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju finansijskih iskaza u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih iskaza koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale uslijed prevarne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih iskaza, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Banke.

Shape the future
with confidence

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza

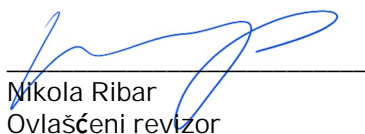
Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da finansijski iskazi, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale uslijed prevarne radnje ili greške; i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori uvijek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu uslijed prevarne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih iskaza.

Kao dio revizije u skladu sa Međunarodnim standardima revizije, Zakonom o reviziji Crne Gore i Zakonom o računovodstvu Crne Gore, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih uslijed prevarne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizorskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevarne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale uslijed greške, zato što prevarna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilazanje interne kontrole.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizorskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole Banke.
- Vršimo procjenu primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizorskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti entiteta da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezana objelodanjivanja u finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizorskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posljedicu da imaju da entitet prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih iskaza, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim iskazima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizorske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

Rukovodeći Partner za reviziju koja je rezultirala Izvještajem Nezavisnog revizora je Nikola Ribar.

Nikola Ribar
Ovlašćeni revizor

Ernst & Young Montenegro d.o.o.
Podgorica, Crna Gora
13. mart 2026. godine

ISKAZ O DOBITKU I GUBITKU

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2025. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>Napomena</u>	<u>2025. godina</u>	<u>2024. godina</u>
Prihodi od kamata	6a	27.251	34.000
Rashodi kamata	6b	(11.670)	(23.686)
Neto prihodi od kamata		15.581	10.314
Prihodi od naknada	7a	17.528	16.529
Rashodi naknada	7b	(673)	(521)
Neto prihodi od naknada		16.855	16.008
NETO PRIHODI OD KAMATA I NAKNADA		32.436	26.322
Ostali prihodi i dobiti	8	3.427	2.150
Kursne razlike, neto	9	(33)	21
Dobici/(gubici) po osnovu finansijskih sredstava koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	10	246	(49)
Neto dobiti/(gubici) po osnovu finansijskih sredstava koja se mjere po amortizovanom trošku	10	(6)	(43)
Troškovi zaposlenih	11	(11.433)	(11.859)
Ostali troškovi poslovanja	12	(5.152)	(4.301)
NETO DOBITAK		19.485	12.241

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

Potpisano u ime Centralne banke Crne Gore, dana 13. marta 2026. godine

Macou.
dr Valentina Ivanović

Direktor Direkcije za finansije, računovodstvo i
kontroling

Irena Radović
dr Irena Radović

Guvernerka Centralne banke Crne Gore

ISKAZ O OSTALOM REZULTATU

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2025. godine

(U hiljadama EUR)

	<u>Napomena</u>	<u>2025. godina</u>	<u>2024. godina</u>
Neto dobitak		19.485	12.241
<i>Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak</i>			
Promjena fer vrijednosti dužničkih sredstava koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	15	4.620	12.192
Promjena rezervisanja za očekivane kreditne gubitke za HOV koji mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	15	(18)	54
<i>Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak</i>			
Promjena fer vrijednosti vlasnickih instrumenata koji se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat		-	-
Promjena fer vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme		6.275	-
Prenos sa revalorizacionih rezervi na neraspoređeni dobitak		(17)	(30)
Ostali rezultat		<u>10.860</u>	<u>12.216</u>
Ukupan rezultat perioda		<u>30.345</u>	<u>24.457</u>

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI
Na dan 31. decembar 2025. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>Napomena</u>	<u>31.decembar 2025.</u>	<u>31.decembar 2024.</u>
AKTIVA			
Gotovina i depoziti po viđenju	13	89.249	131.708
Oročeni plasmani kod stranih banaka	14	446.226	530.616
Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	15	1.130.078	773.812
Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku	16	103.678	155.757
Vlasnički finansijski instrument koji se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	17	695	695
Sredstva kod Međunarodnog monetarnog fonda	18	151.805	182.784
Kredit i avansi koji se mjere po amortizovanom trošku	19	1.129	1.180
Potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku	20	7.944	5.332
Zalihe	21	687	591
Investicione nekretnine	22	7.068	5.685
Nematerijalna ulaganja	23	245	297
Nekretnine, postrojenja i oprema	24	32.508	24.061
Unaprijed plaćena beneficija zaposlenima	25	384	426
Ostala sredstva	26	355	352
Ukupno aktiva		1.972.051	1.813.296
PASIVA			
Računi banaka i drugih finansijskih institucija	27	985.463	1.150.118
Računi Vlade i drugih državnih organizacija	28	721.966	397.004
Obaveze prema Međunarodnom monetarnom fondu	18	150.909	181.449
Ostale obaveze i rezervisanja	29	4.533	982
Ukupno obaveze		1.862.871	1.729.553
KAPITAL			
	30		
Osnovni kapital		52.000	52.000
Opšte reserve		19.721	13.585
Specijalne reserve		3.980	2.753
Revalorizacione rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu		22.763	16.535
Rezerve fer vrijednosti za finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat		(9.459)	(14.079)
Rezerve fer vrijednosti za vlasničke instrumente koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat		433	433
Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke za finansijske instrumente koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat		233	251
Nerealizovani revalorizacioni dobici		43	26
Nerealizovani revalorizacioni gubici		(36)	(32)
Neraspoređena dobit		19.502	12.271
Ukupno kapital		109.180	83.743
Ukupno pasiva		1.972.051	1.813.296

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2025. godine
(U hiljadama EUR)

	Osnovni kapital	Opšte rezerve	Specijalne rezerve	Revalorizaci- ne rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu	Rezerve fer vrijednosti	Nerealizo- vani revalo- rizacioni gubici/dobici	Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke za HOV koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	Rezerve fer vrijednosti za vlasničke instrumente koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	Neraspoređena dobit/(gubitak)	Ukupno
Stanje na dan 1. januar 2024. godine	52.000	2.830	1.123	16.576	(26.271)	(10)	197	433	21.521	68.399
Promjena fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	-	-	-	12.192	-	-	-	-	12.192
Raspodjela dobiti u skladu sa Odlukom o raspodjeli dobiti za 2022. godinu i Protokolom o načinu izmirivanja međusobnih obaveza	-	2.608	-	-	-	-	-	-	(5.217)	(2.609)
Raspodjela dobiti u skladu sa Odlukom o raspodjeli dobiti za 2023. godinu i Protokolom o načinu izmirivanja međusobnih obaveza	-	8.147	1.630	-	-	-	-	-	(16.294)	(6.517)
Promjena rezervisanja za očekivane kreditne gubitke za HOV koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	-	-	-	-	-	54	-	-	54
Prenos rev. rezervi nekretnina, postrojenja i opreme na neraspoređenu dobit	-	-	-	(41)	-	-	-	-	30	(11)
Nerealizovani revalorizacioni dobiti	-	-	-	-	-	(5)	-	-	25	20
Nerealizovani revalorizacioni gubici	-	-	-	-	-	9	-	-	(35)	(26)
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	-	-	-	-	12.241	12.241
Stanje na dan 31. decembar 2024. godine	52.000	13.585	2.753	16.535	(14.079)	(6)	251	433	12.271	83.743

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU (NASTAVAK)
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2025. godine
(U hiljadama EUR)

	Osnovni kapital	Opšte rezerve	Specijalne rezerve	Revalorizacione rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu	Rezerve fer vrijednosti	Nerealizovani revalorizacioni gubici/dobici	Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke za HOV koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat(OCI)	Rezerve fer vrijednosti za vlasničke instrumente koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	Neraspoređena dobit/(gubitak)	Ukupno
Stanje na dan 01. januar 2025. godine	52.000	13.585	2.753	16.535	(14.079)	(6)	251	433	12.271	83.743
Promjena fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	-	-	-	4.620	-	-	-	-	4.620
Raspodjela dobiti u skladu sa Odlukom o raspodjeli dobiti za 2024. godinu i Protokolom o načinu izmirivanja međusobnih obaveza	-	6.136	1.227	-	-	-	-	-	(12.271)	(4.908)
Promjena rezervisanja za očekivane kreditne gubitke za HOV koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	-	-	-	-	-	(18)	-	-	(18)
Prenos rev.rezerve nekretnina, postrojenja i opreme na neraspoređenu dobit	-	-	-	(47)	-	-	-	-	17	(30)
Procjena nekretnina, postojenja I opreme	-	-	-	6.275	-	-	-	-	-	6.275
Nerealizovani revalorizacioni dobici	-	-	-	-	-	17	-	-	-	17
Nerealizovani revalorizacioni gubici	-	-	-	-	-	(4)	-	-	-	(4)
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	-	-	-	-	19.485	19.485
Stanje na dan 31. decembar 2025. godine	52.000	19.721	3.980	22.763	(9.459)	7	233	433	19.502	109.180

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

ISKAZ O NOVČANIM TOKOVIMA

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2025. godine
(U hiljadama EUR)

TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI	Napomena	2025. godina	2024. godina
Primljene kamate		20.439	27.327
Primljene naknade		16.360	16.238
Prilivi ostvareni po osnovu izrečenih supervizorskih mjera		4.717	1.242
Ostali prilivi		947	1.129
Odlivi po osnovu naknade		(614)	(453)
Plaćene negativne kamate		-	(3.867)
Odlivi po osnovu troškova zarada		(11.688)	(11.895)
Odlivi po osnovu troškova poslovanja		(9.440)	(3.539)
Neto priliv po osnovu kredita i avansa		132	130
Neto (odliv)/priliv po osnovu finansijskih sredstava koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat		(342.775)	(51.628)
Neto priliv/(odliv) po osnovu finansijskih sredstava koja se mjere po amortizovanom trošku		54.477	(47.081)
Neto (odliv)/priliv po osnovu ostalih sredstava		2	6
Neto (odliv)/priliv po osnovu računa banaka i drugih finansijskih institucija		(167.973)	24.953
Neto (odliv)/priliv po računa Vlade i drugih državnih organizacija		316.608	215.310
<i>Neto priliv/(odliv) gotovine iz poslovnih aktivnosti</i>		<u>(118.808)</u>	<u>167.872</u>
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
Odlivi za nabavku osnovnih sredstava		(2.732)	(720)
Nabavka materijalnih ulaganja		(368)	(105)
Prodaja osnovnih sredstava			
<i>Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja</i>		<u>(3.100)</u>	<u>(825)</u>
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
Isplata raspoređenog rezultata – prenos budžetu Crne Gore		(4.908)	(9.052)
<i>Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja</i>		<u>(4.908)</u>	<u>(9.052)</u>
Efekat kursnih razlika		(33)	21
Neto povećanje/(smanjenje) u gotovini i gotovinskim ekvivalentima		(126.849)	158.016
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine		<u>662.324</u>	<u>504.308</u>
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	32	<u>535.475</u>	<u>662.324</u>

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Centralna banka Crne Gore (u daljem tekstu: „CBCG“, „Banka“ ili „Centralna banka“) osnovana je Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore („Službeni list RCG“, broj 52/00), koji je Skupština Crne Gore donijela u novembru 2000. godine.

2010. godine Skupština Crne Gore donijela je novi zakon kojim je regulisan rad Centralne banke Crne Gore i koji je trenutno u primjeni – Zakon o Centralnoj banci Crne Gore („Službeni list CG“, br.40/10, 46/10, 6/13, 70/17 i 125/23), (u daljem tekstu: „Zakon o CBCG“).

Status, ciljevi, funkcije, poslovanje i organizacija Centralne banke su uređeni Ustavom Crne Gore i Zakonom o CBCG.

Odredbama člana 143. Ustava Crne Gore propisano je da je CBCG samostalna organizacija, odgovorna za monetarnu i finansijsku stabilnost i funkcionisanje bankarskog sistema i da Centralnom bankom Crne Gore upravlja Savjet Centralne banke, a rukovodi Guverner Centralne banke.

Zakonom o CBCG stvorene su pravne pretpostavke za usklađivanje statusa, ciljeva, funkcija i organizacije CBCG sa članom 143. Ustava Crne Gore, na način kojim se optimalno unapređuje upravljanje i rukovođenje Centralnom bankom i, istovremeno, obezbjeđuje očuvanje nezavisnosti CBCG.

Ovim zakonom je ostvarivanje funkcija CBCG i njeno poslovanje usklađeno sa opštim principima koji se odnose na poslovanje nacionalnih centralnih banaka utvrđenih relevantnim propisima Evropske unije, i to odredbama Ugovora o funkcionisanju Evropske Unije i odredbama Protokola broj 4. o Statutu Evropskog sistema centralnih banaka i Evropske centralne banke.

Zakonom o CBCG utvrđeno je da su funkcije CBCG da:

- 1) nadzire održavanje stabilnosti finansijskog sistema kao cjeline i donosi propise i mjere iz ove oblasti;
- 2) uređuje poslovanje kreditnih institucija, izdaje dozvole i odobrenja za rad kreditnih institucija i vrši kontrolu kreditnih institucija, u skladu sa Zakonom;
- 3) uređuje i obavlja poslove u vezi sa sanacijom kreditnih institucija u skladu sa Zakonom;
- 3a) uređuje i obavlja poslove u vezi sa stečajem i likvidacijom banaka, u skladu sa Zakonom;
- 4) uređuje i obavlja platni promet, u skladu sa Zakonom;
- 4a) izdaje odobrenja za pružanje platnih usluga platnim institucijama i vrši kontrolu platnih institucija, u skladu sa Zakonom;
- 4b) izdaje odobrenja za izdavanje elektronskog novca i za pružanje platnih usluga institucijama za elektronski novac i vrši kontrolu institucija za elektronski novac, u skladu sa Zakonom;
- 4c) uređuje poslove finansijskog lizinga, faktoringa, otkupa potraživanja, mikrokreditiranja i kreditno-garantne poslove, izdaje dozvole za rad i vrši kontrolu lica koja se bave tim poslovima, u skladu sa Zakonom;
- 4d) vrši pregled poslovnih knjiga i druge dokumentacije koja se odnosi na poslovanje lica za koje postoji indicija da obavlja poslove bez dozvole, odnosno pruža usluge bez odobrenja koje izdaje Centralna banka, u skladu sa Zakonom;
- 5) može biti vlasnik i operater platnog sistema i učesnik u drugom platnom sistemu;
- 6) izdaje dozvolu za rad platnog sistema čiji nije operater i vrši kontrolu i nadgledanje rada platnih sistema;
- 7) upravlja međunarodnim rezervama;
- 7a) obezbjeđuje i vrši snabdijevanje i zaštitu novčanica i kovanog novca;

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE (Nastavak)

- 8) djeluje kao platni i/ili fiskalni agent prema određenim međunarodnim finansijskim institucijama i može biti predstavnik Crne Gore u međunarodnim finansijskim institucijama;
- 9) vrši makroekonomska i finansijska istraživanja, prognoze i analize, uključujući monetarne, fiskalne i platnobilansne analize i može davati preporuke Vladi u oblasti ekonomske politike;
- 10) vrši identifikaciju, analizu i procjenu uticaja određenih faktora na stabilnost finansijskog sistema kao cjeline;
- 11) prikuplja i statistički obrađuje i objavljuje podatke i informacije koje su od značaja za ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke, koje su u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje statistika i statistički sistem;
- 12) obavlja poslove zaštite prava i interesa klijenata kreditnih institucija, korisnika finansijskih usluga utvrđenih zakonom kojim se uređuje finansijski lizing, faktoring, otkup potraživanja, mikrokreditiranje i kreditno-garantni poslovi, korisnika potrošačkih kredita, korisnika platnih usluga i imalaca elektronskog novca, u skladu sa Zakonom;
- 13) uspostavlja informacioni sistem za nesmetano izvršavanje svojih funkcija;
- 14) obavlja transfere na domaćem i međunarodnom finansijskom tržištu;
- 15) prima depozite kreditnih institucija, državnih organa i organizacija i drugih lica u skladu sa propisima;
- 16) otvara i vodi račune kreditnih institucija, državnih organa i organizacija, stranih banaka, centralnih banaka, međunarodnih finansijskih institucija, organizacijama koje doniraju sredstva državnim organima i organizacijama i drugih lica u skladu sa Zakonom i drugim propisima i obavlja platni promet po tim računima;
- 17) donosi propise i mjere iz oblasti za koje je ovlašćena ovim i drugim zakonom;
- 18) obavlja i druge poslove utvrđene ovim i drugim zakonom.

Zakonom o CBCG uređuju se status, ciljevi, funkcije, poslovanje i organizacija Centralne banke Crne Gore:

- monetarni i drugi instrumenti;
- međunarodne rezerve Crne Gore;
- obezbjeđivanje i zaštita novčanica i kovanog novca i otkup rijetkog i originalnog novca;
- odgovornost za funkcionisanje bankarskog sistema;
- platni promet i platni sistemi;
- prikupljanje, obrada i objavljivanje podataka i informacija, uključujući statističke podatke i informacije;
- odnosi Centralne banke i drugih državnih organa i organizacija;
- upravljanje i rukovođenje Centralnom bankom;
- kapital, imovina, prihodi i rashodi CBCG;
- planiranje prihoda i rashoda, finansijsko i drugo izvještavanje;
- interna revizija CBCG.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE (Nastavak)

Zakonom o CBCG Savjet ima osam članova. Članovi Savjeta su guverner, tri viceguvernera i četiri člana koji nijesu zaposleni u Centralnoj banci. Guvernera imenuje Skupština, na predlog Predsjednika Crne Gore. Guverner se imenuje na period od šest godina i može biti imenovan najviše dva puta uzastopno. Viceguvernera imenuje Skupština, na predlog Guvernera.

Četiri člana Savjeta, koji nijesu zaposleni u Centralnoj banci, imenuje Skupština, na predlog radnog tijela Skupštine nadležnog za finansije. Viceguverneri i članovi Savjeta koji nijesu zaposleni u Centralnoj banci imenuju se na period od šest godina i mogu biti imenovani najviše dva puta uzastopno.

Savjet Centralne banke Crne Gore je u sastavu:

- dr Irena Radović, Guvernerka
- dr Tamara Backović, član Savjeta
- dr Srđan Milić, član Savjeta
- mr Šućo Orahovac, član Savjeta
- Ismet Hadžić, član Savjeta
- dr Zorica Kalezić, Viceguvernerka
- Gordana Kalezić, Viceguvernerka
- mr Milan Remiković, Viceguverner

U vezi sa kapitalom i rezervama CBCG, odredbama Zakona o CBCG utvrđeno je sljedeće:

- kapital CBCG se sastoji od osnovnog kapitala i rezervi;
- Zakonom je predviđen osnovni kapital CBCG u visini od EUR 50 miliona;
- osnovni kapital CBCG je u državnoj svojini;
- osnovni kapital Centralne banke može se povećati u visini koju utvrdi Savjet Centralne banke. Povećanje osnovnog kapitala Centralne banke vrši se iz sredstava opštih rezervi. Ukoliko sredstava opštih rezervi nijesu dovoljna za obezbjeđivanje utvrđenog iznosa povećanja osnovnog kapitala, nedostajuća sredstva mogu se obezbijediti iz budžeta Crne Gore;
- rezerve CBCG se sastoje iz opštih, specijalnih i revalorizacionih rezervi, s tim da se opšte rezerve koriste za pokriće gubitka u poslovanju Centralne banke i kao što je navedeno, povećanje osnovnog kapitala CBCG
- specijalne rezerve CBCG može formirati za pokriće određenih konkretnih troškova u poslovanju.

Visina osnovnog kapitala u iznosu od EUR 50 miliona utvrđena je Zakonom o CBCG radi stvaranja odgovarajućih materijalnih pretpostavki za ostvarivanje utvrđenih funkcija Centralne banke. Naime, odgovornost CBCG za finansijsku i monetarnu stabilnost, koja pretpostavlja korišćenje raspoloživih monetarnih i drugih instrumenata u datim okolnostima (davanja kredita bankama u slučaju potreba za likvidnošću, operacije na otvorenom tržištu i slično), kao i stvaranje uslova za sprovođenje i ostalih funkcija Centralne banke, nametnulo je potrebu utvrđivanja visine osnovnog kapitala u predviđenom iznosu.

Sjedište Centralne banke je u Podgorici, Bulevar Svetog Petra Cetinjskog broj 6.

Na dan 31. decembra 2025. godine CBCG ima 378 zaposlenog radnika (31. decembra 2024. godine: 379 zaposlenog).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

(a) Izjava o usklađenosti finansijskih iskaza

Priloženi finansijski iskazi Banke sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), odobrenim od strane Međunarodnog komiteta za računovodstvene standarde.

Pripremanje finansijskih iskaza u skladu sa MSFI zahtijeva upotrebu određenih računovodstvenih procjena i procjena rukovodstva Banke u procesu primjene računovodstvenih politika Banke. Područja koja zahtijevaju viši stepen procjene ili složenosti ili područja u kojima su pretpostavke i procjene od velikog značaja za finansijske iskaze, objelodanjena su u napomeni 2.1. (d).

Računovodstvene politike u skladu sa MSFI objelodanjene u narednim pasusima su dosljedno primijenjene od strane Banke za sve periode prikazane u priloženim finansijskim iskazima.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja koji podrazumijeva da će CBCG nastaviti da posluje u doglednoj budućnosti.

CBCG je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza pripremljenih u skladu sa MSFI primjenjivala računovodstvene politike objelodanjene u napomeni 3.

(b) Osnove za sastavljanje finansijskih iskaza

Finansijski iskazi sastavljeni su prema principu istorijskog troška sa izuzetkom finansijskih sredstava koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat, investicionih nekretnina koja se vrednuju po fer vrijednosti, zatim nekretnina, postrojenja i opreme koja se vode primjenom revalorizacionog modela, kao i drugih finansijskih sredstava i obaveza (uključujući izvedene finansijske instrumente) po fer vrijednosti kroz dobitak ili gubitak. Na dan 31. decembar 2025. kao i 31. decembar 2024. godine, Banka nema finansijska sredstva i obaveze koje se odmjeravaju po fer vrijednosti kroz dobitak ili gubitak.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (Nastavak)

(c) Funkcionalna i iskazna valuta

Priloženi finansijski iskazi Banke su iskazani u EUR, što je i funkcionalna valuta Banke. Svi finansijski podaci su iskazani u hiljadama EUR i zaokruženi na najbližu hiljadu.

(d) Korišćenje procjenjivanja i pretpostavki

Pripremanje finansijskih iskaza u skladu sa MSFI zahtjeva upotrebu procjena i pretpostavki koje utiču na efekte primjenjivanja politika, prikazane iznose aktive i pasive, i na prikazane iznose prihoda i rashoda tokom iskaznog perioda. Procjene i prosuđivanja se donose na osnovu istorijskog iskustva i drugih činilaca, uključujući očekivanja u pogledu budućih događaja za koje se vjeruje da su u okvirima datih okolnosti razumna, gdje rezultati daju dobru osnovu za procjenu knjigovodstvene vrijednosti aktive i pasive koje se ne mogu jasno sagledati iz drugih izvora. Stvarni rezultati se mogu razlikovati od pomenutih procjena.

Procjene i prosuđivanja su predmet stalnog razmatranja. Promjene računovodstvenih procjena se priznaju u periodu kada je došlo do izmjene, ako se izmjena odnosi samo na taj period, odnosno, ako se izmjena odnosi na tekuće i buduće periode, priznaju se i u tom periodu i u budućim periodima.

Posebna područja nesigurnosti procjenjivanja i kritičnih pretpostavki u primjeni računovodstvenih politika koje su od velikog značaja za iznose objelodanjene u finansijskim iskazima, objelodanjena su u napomeni 5 uz finansijske iskaze.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (Nastavak)

Primjena novih standarda i izmjena postojećih standarda koji su na snazi u tekućoj godini

A) Promjene u računovodstvenim politikama i objelodanjivanjima

Usvojene računovodstvene politike su u skladu sa onima iz prethodne finansijske godine, izuzev sledećih izmijenjenih MSFI koji su usvojeni od strane Banke od 1. januara 2025. godine:

- **MRS 21 Efekti promena deviznih kurseva: Nedostatak razmenljivosti (Dopune)**

Izmjene su na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2025. godine. Izmjene i dopune preciziraju kako entitet treba da procijeni da li je valuta razmjenljiva i kako treba da odredi spot kurs kada zamjena nije moguća. Smatra se da je valuta zamjenljiva u drugu valutu kada je entitet u mogućnosti da dobije drugu valutu u administrativno razumnom vremenskom okviru, putem tržišta ili mehanizma razmjene u kojem bi transakcija razmjene stvorila izvršna prava i obaveze. Ako valuta nije zamjenljiva u drugu valutu, od entiteta se traži da procijeni spot kurs na dan vrednovanja. Cilj entiteta u procjeni spot kursa je da odrazi kurs po kojem bi se odvijala uredna transakcija razmjene na datum vrednovanja između učesnika na tržištu pod preovlađujućim ekonomskim uslovima. Izmjenama se napominje da entitet može da koristi dostupni kurs bez prilagođavanja ili druge tehnike procene. Novousvojene izmene MSFI nisu imale materijalnog uticaja na računovodstvene politike Banke.

B) Standardi koji su izdati, ali još uvijek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni

- **MSFI 9 Finansijski instrumenti i MSFI 7 Finansijski instrumenti: Objelodanjivanja – Klasifikacija i odmjeravanje finansijskih instrumenata (Dopune)**

Izmjene su na snazi za godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2026. godine. Rano usvajanje izmjena je dozvoljeno u dijelu klasifikacije finansijske imovine i povezanih objelodanjivanja, sa mogućnošću da se druge izmjene primijene kasnije. Izmjene i dopune pojašnjavaju da se prestanak priznavanja finansijske obaveze vrši na „datum poravnjanja“, kada je obaveza otplaćena, otkazana, istekla ili na drugi način ispunjava uslove za prestanak priznavanja. Uvodi se opcija izbora računovodstvene politike za prestanak priznavanja obaveza izmirenih putem elektronskih platnih sistema prije datuma poravnjanja, pod određenim uslovima. Takođe, pružaju se smjernice za procjenu ugovornih karakteristika novčanih tokova finansijskih sredstava sa karakteristikama vezanim za životnu sredinu, društvo i upravljanje (ESG) ili drugim sličnim potencijalnim karakteristikama. Pored toga, pojašnjava se tretman imovine bez prava regresa i ugovorno povezanih instrumenata i zahtijevaju dodatna obelodanjivanja u skladu sa MSFI 7 za finansijska sredstva i obaveze sa referencama na potencijalne događaje (uključujući one vezane za ESG) i vlasničke instrumente klasifikovane po fer vrednosti kroz ostali rezultat. Ne očekuje se da će efekti ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (Nastavak)

Primjena novih standarda i izmjena postojećih standarda koji su na snazi u tekućoj godini

B) Standardi koji su izdati, ali još uvijek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (Nastavak)

- **MSFI 9 Finansijski instrumenti i MSFI 7 Finansijski instrumenti: Objelodanjivanja – Ugovori koji se odnose na električnu energiju zavisnu od prirode (Dopune)**

Izmjene su na snazi za godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2026. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu. Izmjene uključuju pojašnjenje primjene zahtjeva za „sopstvenu upotrebu“, omogućavanje računovodstva hedžinga ako se ugovori u okviru ovih izmjena koriste kao instrumenti zaštite, i uvode nove zahtjeve za objelodanjivanje kako bi se investitorima omogućilo da razumiju uticaj ovih ugovora na finansijske performanse i novčane tokove. Pojašnjenja u vezi sa zahtjevima za „sopstvenu upotrebu“ moraju se primjenjivati retrospektivno, ali uputstva koja dozvoljavaju računovodstvo hedžinga moraju se primijeniti prospektivno na nove odnose hedžinga koji su uspostavljeni na ili nakon datuma početne primjene. Ne očekuje se da će efekti ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke.

- **Godišnja poboljšanja MSFI standarda – ciklus 11**

Godišnji proces poboljšanja IASB-a bavi se neurgentnim, ali neophodnim pojašnjenjima i izmjenama MSFI. U julu 2024. godine, IASB je izdao godišnja poboljšanja MSFI standarda – ciklus 11. Entiteti će primijeniti te izmjene za godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2026. godine. Godišnja poboljšanja MSFI standarda – ciklus 11, uključuju izmjene i dopune MSFI 1, MSFI 7, MSFI 9, MSFI 10 i MRS 7. Ove izmjene imaju za cilj da razjasne formulacije, isprave manje neželjene posledice, previde ili sukobe između zahtjeva u standardima. Ne očekuje se da će efekti ovih pojašnjenja i dopuna imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke.

- **MSFI 18 Prezentacija i objelodanjivanje u finansijskim izvještajima**

MSFI 18 uvodi nove zahtjeve za prezentaciju u bilansu uspijeha. Zahtjeva od entiteta da klasifikuje sve prihode i rashode u okviru svog bilansa uspijeha u jednu od pet kategorija: operativni, investiranje, finansiranje, porezi na dobit i grupa za otuđenje. Ove kategorije su dopunjene zahtjevima za predstavljanje međuzbirova i zbirova za „poslovni dobitak ili gubitak“, „dobitak ili gubitak prije rezultata iz finansiranja i poreza na dobit“ i „dobitak ili gubitak“. Takođe zahtjeva objelodanjivanje mjerila uspješnosti definisanih od strane rukovodstva i uključuje nove zahtjeve za agregiranje i raščlanjivanje finansijskih informacija na osnovu identifikovanih „uloga“ primarnih finansijskih izvještaja i napomena. Pored toga, postoje posledične izmjene i dopune drugih računovodstvenih standarda. MSFI 18 je na snazi za periode izvještavanja koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2027. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu. Retrospektivna primjena je potrebna kako u godišnjim tako i u periodičnim finansijskim izvještajima. Dopune još uvijek nisu usvojene od strane EU. U budućim izvještajnim periodima rukovodstvo će analizirati zahtjeve ovog novoizdatog standarda i procijeniti njegov uticaj.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (Nastavak)

Primjena novih standarda i izmjena postojećih standarda koji su na snazi u tekućoj godini

B) Standardi koji su izdati, ali još uvijek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (Nastavak)

- **MSFI 19 Zavisna lica bez javne odgovornosti: objelodanjivanja (uključujući dopune)**

MSFI 19 dozvoljava zavisnim licima bez javne odgovornosti da koriste smanjene zahtjeve za objelodanjivanjem ako njihova matična kompanija (bilo krajnja ili posredna) priprema javno dostupne konsolidovane finansijske izvještaje u skladu sa MSFI računovodstvenim standardima. Ova zavisna lica i dalje moraju da primjenjuju zahtjeve priznavanja, odmjeravanja i prezentacije u drugim MSFI. Osim ako nije drugačije navedeno, kvalifikovani entiteti koji odluče da primijene MSFI 19 neće morati da primjenjuju zahtjeve za objelodanjivanje u drugim MSFI. Dopune objavljene u avgustu 2025. godine smanjuju zahtjeve za objelodanjivanje novih MSFI računovodstvenih standarda, koji su u potpunosti bili uključeni kada je MSFI 19 prvi put objavljen. MSFI 19 (uključujući dopune) je na snazi za periode izvještavanja koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2027. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu. Standard (uključujući dopune) još uvijek nije usvojen od strane EU. Ne očekuje se da će efekti ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke.

- **MRS 21 Efekti promjena deviznih kurseva: Preračunavanje u hiperinflatornu valutu prezentacije (Izmjene)**

Izmjene stupaju na snagu za godišnje izvještajne periode koji počinju 1. januara 2027. godine ili kasnije, uz dozvoljenu raniju primjenu. Izmjene zahtijevaju preračunavanje iz nehiperinflatorne funkcionalne valute u hiperinflatornu valutu prezentacije po završnom kursu. Ako je funkcionalna valuta entiteta valuta nehiperinflatorne ekonomije, ali je njegova valuta prezentacije valuta hiperinflatorne ekonomije, njegovi rezultati i finansijski položaj se preračunavaju u valutu prezentacije preračunavanjem svih iznosa (tj. imovine, obaveza, stavki kapitala, prihoda i rashoda) i svih uporednih podataka po završnom kursu na dan najnovijeg bilansa stanja. Entitet čija su funkcionalna valuta i valuta prezentacije valuta hiperinflatorne ekonomije, preračunava uporedne iznose stranog poslovanja, čija je funkcionalna valuta valuta nehiperinflatorne ekonomije, primjenom opšteg indeksa cijena na uporedne podatke stranog poslovanja. Dopune takođe uvode određene dodatne zahtjeve za objelodanjivanje. Ove izmjene još uvijek nisu usvojene od strane EU. Ne očekuje se da će efekti ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke.

- **Dopuna MSFI 10 - Konsolidovani finansijski izvještaji i MRS 28 - Investicije u pridružene entitete i zajednička ulaganja: Prodaja aktive između investitora i zavisnog društva**

Izmjene ukazuju na poznato neslaganje zahtjeva u MSFI 10 i onih u MRS 28, vezanih za prodaju ili unošenje aktive između investitora i njegovih zavisnih društava i zajedničkih ulaganja. Glavna posledica izmjena odnosi se na to da je ukupan gubitak ili dobitak priznat kada transakcija tangira poslovanje (bez obzira da li je riječ o zavisnom društvu ili ne). Djelimičan dobitak ili gubitak je priznat kada transakcija tangira aktivu koja ne predstavlja biznis, čak i kada je ova aktiva dio zavisnog društva. U decembru 2015. godine Odbor za međunarodne računovodstvene standarde odložio je datum primjene ovog standarda na neodređeno vrijeme čekajući ishod istraživanja vezano za primjenu metoda učešća. Ove izmjene još uvijek nisu usvojene od strane EU. Ne očekuje se da će efekti ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (Nastavak)

C) Održivi razvoj i klimatske promjene i aktivnosti Centralne banke Crne Gore, uticaj na finansijsko izvještavanje

Aktivnosti Centralne banke Crne Gore u borbi protiv klimatskih promjena definisane su Politikom Centralne banke Crne Gore u vezi sa izazovima klimatskih promjena koju je Savjet Centralne banke donio 2022. godine. Centralna banka u kontinuitetu izražava zabrinutost u vezi sa efektima klimatskih promjena koje imaju značajan uticaj na ekonomski razvoj i finansijsku i monetarnu stabilnost na globalnom nivou. Imajući u vidu da klimatske promjene predstavljaju jedan od najvećih izazova sa kojim se svijet suočava, Centralna banka prepoznaje važnost prelaska na zelenu ekonomiju, ozelenjavanja finansijskog sistema i širenja ponude “zelenih finansijskih proizvoda” usmjerenih ka klijentima čije aktivnosti doprinose očuvanju životne sredine i smanjivanju klimatskih rizika i rješavanju problema koje nose klimatske promjene, kao i važnost uvođenja “zelenog poslovanja” kreditnih institucija i drugih pružalaca finansijskih usluga i Centralne banke primjenom energetske efikasnosti, razvojem online pristupa njihovim uslugama i sl. S obzirom na to da klimatski rizici utiču na finansijske rizike, a finansijski rizici na stabilnost i sigurnost finansijskog sistema, Centralna banka cijeni da je neophodno da kreditne institucije identifikuju i prate klimatske rizike, njihovu izloženost ovim rizicima i da ih uključe u svoje poslovanje, a da centralne banke, kao regulatori i supervizori finansijskog sistema, u okviru svojih nadležnosti i uz očuvanje nezavisnosti, ukazuju na ove rizike, prate ih i ocjenjuju otpornost na njih.

Polazeći od ustavne odgovornosti Centralne banke za monetarnu i finansijsku stabilnost i funkcionisanje bankarskog sistema, Politikom je utvrđeno da će Centralna banka, u skladu sa svojim nadležnostima, raspoloživim instrumentima i resursima, voditi politiku aktivnog djelovanja na jačanje otpornosti finansijskog sistema na izazove klimatskih promjena, sa ciljem smanjivanja negativnog uticaja klimatskih promjena na finansijski sistem i posvećivanja ozelenjavanju finansijskog sistema, preduzimajući aktivnosti usmjerene naročito na:

- razvoj stručnih i analitičkih kapaciteta za prepoznavanje, razumijevanje, procjenu i praćenje klimatskih rizika u različitim oblastima iz svoje nadležnosti, a posebno u oblastima finansijske stabilnosti, kontrole poslovanja kreditnih institucija, istraživanja, upravljanja međunarodnim rezervama i upravljanja operativnim rizikom;
- integrisanje kriterijuma održivosti i opredjeljenja o smanjenju uticaja klimatskih rizika u politike, strategije i prudencijalnu regulativu Centralne banke;
- unaprijeđenje ekološke performanse sopstvenih operacija kroz pripremu uslova za izradu Izvještaja o održivosti;
- podsticanju odabira klimatski odgovornih proizvoda prilikom javnih nabavki;
- uključivanje klimatskih rizika u supervizorska očekivanja;
- podsticanje otvorenog dijaloga sa kreditnim institucijama u pravcu promovisanja integracije klimatskih i ekoloških rizika u okvir za upravljanje rizicima;
- razvijanje metodologije nadzora za rizike vezane za klimu i životnu sredinu i sve povezane zahtjeve nadzora kojom bi se utvrdili indikatori i sistem prikupljanja podataka;
- integrisanje fizičkih i tranzicionih rizika povezanih sa klimatskim promjenama u makroekonomsko modeliranje i modele za stresno testiranje;
- procjenu svog ugljeničnog otiska i postavljanje standarda za njegovo smanjenje;
- prelazak na korišćenje obnovljivih izvora energije i smanjenje štetnog uticaja na životnu sredinu;

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (Nastavak)

C) Održivi razvoj i klimatske promjene i aktivnosti Centralne banke Crne Gore, uticaj na finansijsko izvještavanje (Nastavak)

- kontinuiranu edukaciju svojih zaposlenih sa ciljem sticanja i unapređenja znanja i vještina u oblasti klimatskih promjena i smanjenja njihovog negativnog uticaja na ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke;
- podržavanje aktivnosti usmjerenih na podizanje svijesti društva o značaju klimatskih promjena i efektima njihovog uticaja na finansijski sistem i životnu sredinu, kao i na sveukupni kvalitet života.

U Politici za ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke integrisana je opredijeljenost Centralne banke da usklađuje svoje poslovanje sa ciljevima održivog razvoja i principima zelene ekonomije kroz: integrisanje održivosti i klimatskih i ekoloških rizika u praćenje finansijske stabilnosti, u prudencionu regulativu, upravljanje portfolijom hartija od vrijednosti i operativnim rizicima, procjenu ugljeničnog otiska i postavljanje standarda za njegovo smanjenje, aktivnosti kojima se doprinosi smanjenju emisija gasova sa efektom staklene bašte.

Strateškim planom Centralne banke 2025-2028, kao jedan od pet strateških ciljeva Centralne banke, utvrđeno je stvaranje vrijednosti za društvo i fokusiranje na održivost. Za postizanje ovog cilja, usvojiće se održive prakse u okviru poslovanja Centralne banke, odnosno jačaće se ekološka održivosti u poslovanju radi smanjenja ekološkog uticaja i podrške zelenom rastu, i ohrabriće se inicijative vezane za zelene finansije.

Akcionim planom za sprovođenje Politike za period 2023-2025. godine, u zavisnosti od ciljeva koji se žele postići u vezi sa izazovima klimatskih promjena, grupisane su aktivnosti Centralne banke u dva segmenta, i to: aktivnosti za jačanje otpornosti kreditnih institucija i drugih pružalaca finansijskih usluga na klimatske promjene, i aktivnosti za jačanje otpornosti Centralne banke na klimatske promjene, uz postizanje karbonske neutralnosti.

U skladu sa Akcionim planom, Centralna banka prati i učestvuje u aktivnostima vodećih međunarodnih institucija na polju zelenih i održivih finansija. Nakon sticanja članstva u Network for Greening the Financial System (NGFS) 2022. godine, Centralna banka se u maju 2024. godine pridružila Mreži za održivo bankarstvo i finansiranje (SFBN), učestvovala je u radu Radne grupe za finansijska tržišta (eng. Working Group on Financial Market) Regionalnog savjeta za saradnju (eng. Regional Cooperation Council), a učestvovala je i u radu Radne grupe za klimatske promjene Bečke inicijative i Radne grupe za finansijska tržišta (Working Group on Financial Markets (WGFM)).

Centralna banka sprovodi kvalitativno istraživanje o aktivnostima kreditnih institucija u oblasti integracije ESG (Environmental, Social, Governance) principa, uključujući i klimatske promjene, u poslovnu strategiju i upravljanje, organizacionu strukturu, politike i procedure, objelodanjivanje i izvještavanje. Do sada su sprovedena četiri istraživanja i to tokom 2021, 2023, 2024 i 2025.godine. Istraživanja ukazuju na rast posvećenosti banaka pitanju klimatskih promjena i ukupnih ESG principa. Banke uglavnom prate evropske preporuke i prakse u ovoj oblasti, razvijaju organizaciju u cilju boljeg praćenja rizika koje nose klimatske promjene na njihovo poslovanje, razvijaju proizvode koji promovišu zeleno finansiranje, imaju strategije održivosti ili planiraju da pripreme iste sa uključenim pitanjima klimatskih rizika, zaštite životne sredine i rodne ravnopravnosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (Nastavak)

C) Održivi razvoj i klimatske promjene i aktivnosti Centralne banke Crne Gore, uticaj na finansijsko izvještavanje (Nastavak)

Centralna banka podržava ciljeve održivog razvoja u čijoj realizaciji značajnu ulogu ima finansijski sektor koji, kroz zelene i održive finansije, podržava proces tranzicije i prelazak kompanija na zelenu, održivu, ekološki prihvatljivu djelatnost. Održive finansije podrazumijevaju razmatranje ekoloških, društvenih i upravljačkih pitanja pri donošenju odluka finansijskog sektora o ulaganjima u ekonomske aktivnosti i projekte.

Centralna banka stavlja poseban fokus na razvijanje alata za procjenu i upravljanje klimatskim i ESG rizicima u cilju blagovremenog preduzimanja mjera za ublažavanje sistemskog uticaja ovih rizika. U tom pravcu, Centralna banka je prepoznala potrebu međusektorskog i međuinstitucionalnog djelovanja na ovom polju te je Savjet za finansijsku stabilnost je u julu 2024. godine formirao međusektorsku radnu grupu sa zadatkom izrade Mape puta finansijskog sektora ka održivim finansijama.

U martu 2025. godine, Savjet za finansijsku stabilnost je usvojio Mapu puta finansijskog sektora ka održivim finansijama 2025–2028, s ciljem usklađivanja finansijskog sistema Crne Gore sa evropskim i globalnim standardima održivog razvoja i principima zaštite životne sredine, društvene odgovornosti i korporativnog upravljanja (ESG). Dokument je pripremljen u skladu sa smjernicama Mreže za održivo bankarstvo i finansije (Sustainable Banking and Finance Network – SBFN), koja djeluje u okviru Međunarodne finansijske korporacije (IFC). Mapa puta uspostavlja sveobuhvatan i primjenjiv okvir za usklađivanje nacionalnog finansijskog sistema sa ciljevima održivog razvoja. Ona definiše strukturirani pristup primjeni ESG kriterijuma u finansijskom odlučivanju, čime se jača ekonomska otpornost, promoviše socijalna jednakost i daje značajan doprinos tranziciji društva ka održivom razvoju.

U skladu sa Akcionim planom za sprovođenje Mape puta, krajem jula 2025. godine, Savjet Centralne banke usvojio je Smjernice o upravljanju ESG rizicima u kreditnoj instituciji, izrađenim po uzoru na dokument Evropskog bankarskog regulatora (EBA). Istovremeno, usvojene su i izmjene i dopune Odluke o minimalnim standardima za upravljanje rizicima u kreditnim institucijama, kojim su implementirane EBA Smjernice za odobravanje i praćenje kredita. Krajem septembra 2025. godine, Savjet Centralne banke je utvrdio Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama kojim su između ostalog, obuhvaćeni finalni standardi u vezi sa kapitalnim zahtjevima i upravljanjem rizicima (CRD 6/CRR 3 paket) koji propisuju i novine u pogledu upravljanja ESG rizika u kreditnim institucijama. Takođe, Centralna banka je formirala Radnu grupu za implementaciju ESG principa u aktivnosti banke sa zadatkom izrade Akcionog plana za implementaciju ESG ciljeva iz Strateškog plana CBCG 2025-2028

Pored navedenog, Centralna banka je, povodom 20. septembra, Dana ekološke države Crne Gore, 2023. godine ustanovila godišnju Zelenu nagradu, koja se dodjeljuje za najbolji rad iz oblasti uticaja klimatskih promjena na finansijski sistem. Nagrada je pokrenuta sa ciljem afirmacije odgovornog odnosa prema izazovima klimatskih promjena i stimulisanja naučne ekonomske misli u ovoj oblasti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (Nastavak)

C) Održivi razvoj i klimatske promjene i aktivnosti Centralne banke Crne Gore, uticaj na finansijsko izvještavanje (Nastavak)

Predstavnici Centralne banke kroz programe stručnog osposobljavanja i usavršavanja aktivno učestvuju na edukativnim programima, seminarima, skupovima (konferencijama, okruglim stolovima i sl.) koji promovišu zeleno finansiranje i održivu ekonomiju. U 2025. godini, 14 zaposlenih u Centralnoj banci Crne Gore je pohađalo 11 programa stručnog usavršavanja (ili konferencija) koje su se odnosile na klimatske promjene, zeleno finansiranje i održive finansije, te programe stručnog usavršavanja kojima je glavna tema bila implementacija ESG standarda. Centralna banka će u narednom periodu obezbjeđivati kontinuiranu edukaciju svojih zaposlenih o klimatskim promjenama uz isticanje značaja odgovornog pristupa svakog pojedinca jačanju otpornosti na klimatske promjene. Tokom 2025. godine realizovane su i prezentacije na temu Zero Waste procesa u koje je CBCG uključena sa ciljem smanjenja otpada i doprinosu očuvanja životne sredine. U okviru ovog projekta realizovano je ukupno 11 radionica koje je pohađalo preko 85% zaposlenih. Takođe, zahvaljujući sredstvima obezbijeđenim Finansijskim i Investicionim planom za 2025. godinu, u narednom periodu će se realizovati aktivnosti na optimizaciji radnog okruženja kroz poboljšanje ergonomije i organizacije rada, kako bi se stvorili bolji fizički i organizacioni uslovi za rad, i time povećala efikasnost, produktivnost i zadovoljstvo zaposlenih.

U cilju postepenog prelaska na korišćenje obnovljivih izvora energije i time smanjenja zagađenja životne sredine, Centralna banka je stvorila uslove za izgradnju sopstvenih energetskih postrojenja koja koriste sunčevu energiju. Izgradnja solarnih panela na objektima Centralne banke je izvršena u prvoj polovini 2023. godine, te je solarna elektrana stavljena u funkciju u septembru iste godine. Solarna elektrana je maksimalnog proizvodnog kapaciteta (invertorske) snage od 130kWp a sastoji se od 274 monokristalnih panela, pojedinačne snage 545Wp. Solarni paneli omogućavaju proizvodnju vlastite energije, čime se smanjuje zavisnost od eksternih izvora električne energije (mreža), što direktno utiče na manju potrošnju energije iz mreže i smanjenje troškova. Za kvantifikaciju uticaja na životnu sredinu, uzeta je u obzir emisija ugljen-dioksida (CO₂) koja bi bila generisana za istu količinu električne energije koja je uštedena. U prosjeku, emisija CO₂ po kWh zavisi od vrste energije koju koristi električna mreža (na primjer, fosilna goriva ili obnovljivi izvori), ali u većini evropskih zemalja emisija CO₂ iz fosilnih izvora energije iznosi oko 0.4 kg CO₂ po kWh.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (Nastavak)

C) Održivi razvoj i klimatske promjene i aktivnosti Centralne banke Crne Gore, uticaj na finansijsko izvještavanje (Nastavak)

Korišćenjem solarnih panela tokom 2025. godine, Centralna banka je ostvarila uštede u potrošnji električne energije i troškovima za električnu energiju, čime su postignuti mjerljivi ekonomski i ekološki benefiti.

1. Ekonomske uštede

U odnosu na period prije stavljanja u pogon solarne elektrane, ukupna potrošnja električne energije u 2025. godini smanjena je za 13.004 kWh, što predstavlja smanjenje od približno 38%. Ovakvo smanjenje potrošnje direktno se odrazilo na finansijske rashode, te je godišnji trošak za električnu energiju umanjen za 1.319 EUR, odnosno za 27,08%. Ostvarene uštede nijesu rezultat samo racionalnijeg korišćenja energije, već prvenstveno proizvodnje električne energije iz solarnih panela, koji obezbjeđuju čist i besplatan izvor energije i značajno smanjuju potrebu za preuzimanjem električne energije iz distributivne mreže. Time se Centralna banka dodatno štiti od rasta cijena električne energije na tržištu i smanjuje zavisnost od eksternih izvora snabdijevanja. Analizom prosječne potrošnje električne energije (izražene u kWh i EUR) u periodu prije početka rada solarne elektrane (2020–2022) i tokom 2025. godine, kada je elektrana radila u punom kapacitetu, jasno je potvrđen pozitivan efekat investicije u obnovljive izvore energije. Ostvareni rezultati ukazuju da solarna elektrana već u ovoj fazi donosi značajne finansijske koristi, koje će u narednim godinama biti još izraženije kroz dalji rast kumulativnih ušteda. Pored direktnih ekonomskih efekata, ovakav pristup doprinosi i smanjenju emisije CO₂, čime Centralna banka potvrđuje svoju posvećenost održivom razvoju i odgovornom upravljanju resursima.

Smanjenje potrošnje električne energije za 13.004 kWh u 2025. godini direktno je doprinijelo smanjenju emisije ugljen-dioksida (CO₂). Imajući u vidu da prosječna emisija CO₂ za električnu energiju proizvedenu iz fosilnih goriva iznosi oko 0,4 kg CO₂ po kWh, ukupna izbjegnuta emisija iznosi približno 5.201,6 kg CO₂ (5,2 tone CO₂) na godišnjem nivou. Na ovaj način, korišćenjem solarne energije umjesto energije iz konvencionalnih izvora, Centralna banka je dala konkretan doprinos smanjenju emisije gasova sa efektom staklene bašte, čime se direktno utiče na ublažavanje efekata globalnog zagrijavanja i smanjenje zagađenja vazduha. Ostvareni ekološki efekti imaju pozitivan uticaj na kvalitet životne sredine, zdravlje stanovništva i unapređenje održivog razvoja, dok se istovremeno značajno smanjuje ukupni ugljeni otisak institucije.

2. Dugoročni uticaj na životnu sredinu:

Uštede u energiji i smanjenje emisije CO₂ ne predstavljaju samo kratkoročne efekte, već potvrđuju trajnu i stratešku promjenu u načinu korišćenja energije. Korišćenjem solarnih panela, Centralna banka dodatno smanjuje zavisnost od fosilnih goriva i jača energetska efikasnost, čime aktivno doprinosi nacionalnim i globalnim naporima u borbi protiv klimatskih promjena. Svaka tona smanjene emisije CO₂ ima značajan pozitivan uticaj na smanjenje zagađenja vazduha, očuvanje prirodnih resursa i unapređenje javnog zdravlja. Ostvarene uštede u potrošnji električne energije i finansijskim troškovima, uz kontinuirano smanjenje emisije CO₂, potvrđuju da je prelazak na solarnu energiju dugoročno ekonomski isplativ i ekološki odgovoran. Ovakav pristup, pored neposrednih koristi za Centralnu banku, predstavlja i važan doprinos ukupnim naporima ka održivom razvoju, smanjenju emisije štetnih gasova i zaštiti životne sredine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (Nastavak)

C) Održivi razvoj i klimatske promjene i aktivnosti Centralne banke Crne Gore, uticaj na finansijsko izvještavanje (Nastavak)

Pored navedenog, Centralna banka je povećala učešće vozila na električni/hibridni pogon u svom voznom parku u cilju doprinosa unapređenju stanja životne sredine kroz smanjenje korišćenja fosilnih goriva. Hibridna vozila doprinose značajnom smanjenju emisije ugljen-dioksida (CO₂). Analizom pređenog puta, potrošnje goriva i prosječne emisije CO₂ po litru goriva, utvrđeno je da su hibridna vozila Centralne banke tokom 2025. godine emitovala 6,79 tona CO₂ manje u odnosu na ranije korišćena dizel vozila, što predstavlja smanjenje od 34% u ukupnoj emisiji. Ovo smanjenje donosi višestruke koristi, kako ekološke, tako i ekonomske i to: smanjenje emisije CO₂ direktno doprinosi borbi protiv klimatskih promjena, manja emisija gasova poboljšava kvalitet vazduha, naročito u urbanim sredinama, smanjenje upotrebe fosilnih goriva doprinosi dugoročnoj energetskej održivosti, efikasnija potrošnja goriva smanjuje ukupne troškove eksploatacije vozila, dok prelazak sa dizela na hibride predstavlja važan korak ka dekarbonizaciji transporta. Ovi rezultati ukazuju na to da je tranzicija ka hibridnim i ekološki prihvatljivijim vozilima strateški ispravan i održiv potez koji donosi konkretne ekološke i ekonomske benefite.

U 2025. godini Centralna banka je, u saradnji sa organizacijom „Zero Waste Montenegro“, uspješno sprovela i okončala proces „Zero Waste Business“ sertifikacije, prema metodologiji „Zero Waste Business Certification“, evropskih organizacija „Zero Waste Europe“ i „Mission Zero Academy“. Tokom ovog procesa, Centralna banka je sprovela niz preventivnih mjera, usklađenih sa EU hijerarhijom otpada. Izvršena je detaljna analiza otpada, pri čemu su identifikovani njegovi ključni tokovi, u cilju smanjenja ukupne količine otpada u banci. Nakon toga, od strane „Zero Waste Montenegro“, u saradnji sa zaposlenima Centralne banke, razvijena je Zero Waste strategija, prilagođena prilikama Centralne banke i angažovane ključne zainteresovane strane, radi početka implementacije mjera predviđenih strategijom. Postavljene su adekvatne kante za sortiranje otpada, kako bi se reciklabilni otpad, umjesto na deponiju, uputio na reciklažu. Održane su obuke za zaposlene, na kojima su im predstavljeni planovi i data uputstva za smanjenje otpada. U toku ovog procesa kreiran je održivi sistem upravljanja i praćenja otpada, koji je doveo do značajnog smanjenja otpada već nakon par mjeseci primjene mjera, i to prosječno 27,21% na mjesečnom nivou, u odnosu na početni nivo. Takođe, Centralna banka je prestala sa nabavkom plastične ambalaže u bifeu, čime je drastično smanjena količina otpada koji se generiše u banci, što je u skladu sa Strateškim planom

Centralne banke kojim se fokus stavlja na održivi razvoj i poslovanje. Takođe, u toku ovog procesa, Centralna banka je putem svojih kanala vršila intenzivnu komunikaciju o sprovedenim aktivnostima, kako bi se povećala vidljivost postignuća i doprinijelo njenom pozicioniranju kao lidera u održivim praksama, doprinoseći dugoročnim, ekološkim, operativnim i finansijskim prednostima. Na kraju procesa, izvršena je revizija od strane eksternog revizora iz organizacije „Zero Waste Europe“, koji je utvrdio da je Centralna banka dostigla sve neophodne standarde za dobijanje „Zero Waste Business“ sertifikata. Pored dobijanja sertifikata, Centralna banka ostaje posvećena zaštiti životne sredine kroz smanjenje otpada, što je dio održivog razvoja i poslovanja, pa su za predstojeći period planirane intenzivne aktivnosti usmjerene na dalje smanjenje otpada i efikasnije korišćenje resursa.

Prilikom upravljanja sredstvima međunarodnih rezervi, uz poštovanje osnovnih principa ulaganja, vodi se računa i o kriterijumu održivosti. Iz tog razloga se, u okviru dozvoljenih ograničenja i definisane investicione strategije, još od maja 2021. godine, ulaže u hartije od vrijednosti čija su sredstva namijenjena za finansiranje zelenih, društveno odgovornih i održivih projekata. Na kraju 2025. godine, učešće obveznica koje pripadaju ESG sektoru u ukupnim rezervama je iznosilo 3,09%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (Nastavak)

C) Održivi razvoj i klimatske promjene i aktivnosti Centralne banke Crne Gore, uticaj na finansijsko izvještavanje (Nastavak)

Posmatrano po portfolijima, hartije koje pripadaju ESG sektoru se nalaze u okviru investicionog portfolija raspoloživ za prodaju i operativnog portfolija.

% ESG HoV	IV Q 2025	III Q 2025
Učešće ESG hov u operativnom portfoliju	18.34%	18.46%
Učešće ESG hov u investicionom portfoliju raspoloživ za prodaju	9.16%	9.15%
Učešće ESG hov u ukupnim rezervama	3.09%	3.80%

U cilju dodatnog unaprjeđenja ESG profila međunarodnih rezervi, na Bloombergu se prate odgovarajući ESG indikatori država, banaka i drugih emitenata kojima je portfolio međunarodnih rezervi izložen.

Kvartalne vrijednosti ESG/climate score	IV Q 2025	III Q 2025
Banke - disponibilna sredstva	6.02	6.18
Banke - depoziti	4.81	4.09
Kratkoročne hartije	5.89	5.51
Operativni portfolio	3.74	3.73
Investicioni portfolio	4.72	4.73

Climate score je indikator napretka zemlje ili regiona u vezi sa postizanjem ciljeva utvrđenih Pariškim sporazumom o klimatskim promjenama. Ovaj indikator se koristi za emitente kratkoročnih državnih hov, emitente hartija koje se nalaze u investicionom portfoliju, kao i centralne banke kod kojih se nalaze sredstva međunarodnih rezervi. **ESG score** pokazuje učinak kompanije/banke u vezi sa pitanjima životne sredine, društva i korporativnog upravljanja u svojim svakodnevnim operacijama. Ovaj indikator se koristi za banke/grupacije kod kojih su oročena sredstva ili aktivni računi, kao i za emitente hov iz operativnog portfolija. U slučaju da banka ili grupacija kojoj banka pripada nema dostupnu ESG ocjenu, koristi se Climate score države u kojoj se sjedište banke nalazi. Pomenuti indikatori su dostupni na Bloombergu koji je za obje ocjene razvio internu metodologiju i skalu sa vrijednostima od 1 do 10, gdje veća vrijednost ukazuje na bolji pristup zadatim kriterijumima.

Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja S1 i S2 - opšti zahtjevi za objelodanjivanjem informacija povezanih sa održivim razvojem i klimatskim promjenama, zahtijevaju od subjekta da objavi informacije o svim rizicima i mogućnostima povezanim sa održivošću i klimatskim promjenama za koje se očekuje da će uticati na novčane tokove entiteta, njegov pristup finansiranju ili troškove kapitala u kratkom, srednjem ili dugom roku.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (Nastavak)

C) Održivi razvoj i klimatske promjene i aktivnosti Centralne banke Crne Gore, uticaj na finansijsko izvještavanje (Nastavak)

Centralna banka procjenjuje da je mogući uticaj zbog fizičkih i tranzicionih rizika povezanih sa održivošću i klimatskim promjenama nematerijalan, odnosno da rizici povezani sa održivim razvojem i klimom nemaju značajan uticaj na mjerenje pojedinih finansijskih stavki, poslovni model, novčane tokove i finansijske performance, odnosno ukupan finansijski položaj banke u posmatranom periodu. Takođe, procjena je da ne postoje posljedične materijalne neizvjesnosti koje stavljaju značajnu sumnju na sposobnost nastavka poslovanja ("going concern principe").

Centralna banka pomno prati relevantne promjene i razvoj svih međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja koji tretiraju pitanja klimatskih promjena, održivog razvoja kao i ESG standarde i njihov uticaj na poslovanje banke.

Neka od ključnih područja procjena na koja potencijalno mogu uticati klimatski rizici uključuju i očekivane kreditne gubitke, mjerenje fer vrijednosti, procjenu predviđanja koja podržavaju procjenu umanjenja dugotrajne imovine i goodwilla i procjenu vremenske neograničenosti poslovanja. Po pitanju uticaja na vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) u smislu da klijenti i portfelji izloženi klimatskom riziku mogu rezultirati pogoršanjem kreditne sposobnosti i posljedičnim uticajem na ECL, Banka je mišljenja da s obzirom na nisku izloženost svim vrstama rizika u portfoliju Banke, uz procjenu da druge ugovorne strane neće biti pod materijalnim uticajem fizičkih ili tranzicijskih rizika povezanih s klimatskim promjenama (ne posluju u visokorizičnim sektorima, ne nalaze se u visokorizičnim geografskim područjima i sl.), neće biti materijalnog uticaja na vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka u narednom periodu. Takođe, Banka je pretpostavila da su, sve varijable klimatskih promjena uključene u mjerenje fer vrijednosti, one koje bi tržišni učesnici inače uzeli u obzir prilikom određivanja cijene imovine ili obaveza, u skladu s MSFI 13 Mjerenje fer vrijednosti. Pored toga, pretpostavka je da u posmatranom izvještajnom periodu klimatska pitanja nijesu uticala na sadašnju vrijednost nekretnina postrojenja i opreme, niti na njihov preostali vijek trajanja i rezidualnu vrijednost. Saglasno navedenom, Banka je zaključila da je klimatski rizik već sadržan unutar postojeće fer vrijednosti njene imovine i obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata, naknada i provizija

Prihodi i rashodi od kamata za kamatonosne finansijske instrumente se priznaju u okviru prihoda od kamata i rashoda kamata u iskazu o dobitku i gubitku. Metod efektivne kamatne stope je metod za obračun troškova otplate finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza, kao i za alokaciju prihoda od kamata i rashoda kamata tokom odnosnog perioda. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno svodi procijenjena buduća plaćanja ili naplate kroz očekivani životni vijek finansijskog instrumenta ili, kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Kada računa efektivnu kamatnu stopu, Centralna banka procjenjuje tokove gotovine uzimajući u obzir sve ugovorene uslove finansijskog instrumenta, ali ne i buduće kreditne gubitke.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija priznaju se na principu realizacije u momentu kada je usluga pružena. Naknade i provizije prevashodno obuhvataju naknade za usluge platnog prometa u zemlji, naknade za poslove fiskalnog agenta i naknade za druge usluge koje CBCG pruža u skladu sa Zakonom o CBCG. Prihodi i rashodi od naknada i provizija, koji su sastavni deo efektivne kamatne stope finansijskog sredstva ili obaveze, uključeni su u utvrđivanje efektivne kamatne stope. Ostali prihodi od naknada i provizija se evidentiraju u trenutku pružanja usluga. CBCG nije imala prihode i rashode od naknada i provizija po osnovu izdavanja kredita u toku obračunskog perioda.

3.2. Operativni lizing

Zakupi u kojima zakupodavac zadržava značajniji dio rizika i koristi od vlasništva klasifikuju se kao operativni zakupi (lizing).

Sredstva koja su data u operativni lizing uključena su u poziciju investicione nekretnine u iskazu o finansijskoj poziciji. Prihodi po osnovu lizinga (bez bilo koje stimulacije date korisniku lizinga) priznaju se kao prihod u iskazu o dobitku i gubitku, u jednakim godišnjim iznosima, tokom perioda trajanja lizinga.

3.3. Preračunavanje stranih valuta

Funkcionalna valuta i valuta prikazivanja

Stavke uključene u finansijske iskaze CBCG se odmjeravaju korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kom CBCG posluje („funkcionalna valuta”). Finansijski iskazi su prikazani u hiljadama EUR koji predstavlja funkcionalnu valutu i valutu prikazivanja Banke.

Transakcije i stanja

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u iskazu o dobitku i gubitku.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.4. Porezi i doprinosi

Porez na dobit

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore, Centralna banka je oslobođena plaćanja poreza na dobit.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Ostali porezi iskazani su u okviru troškova poslovanja. Iznosi poreza koji je Centralna banka u obavezi da plati su iskazani u okviru ostalih obaveza kao obaveze za poreze.

3.5. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju sredstva sa rokom dospelja kraćim od tri mjeseca od dana pribavljanja, uključujući gotovinu u trezoru i blagajni, depozite po viđenju i kratkoročne plasmane kod stranih banaka. Gotovinski ekvivalenti podrazumijevaju i dio finansijskih sredstava koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultata (OCI) i poziciju kod Međunarodnog monetarnog fonda.

Gotovina, depoziti po viđenju i kratkoročni plasmani kod stranih banaka kao gotovinski ekvivalent u EUR-ima, priznaju se po nominalnoj (fer) vrijednosti. Naknadno vrednovanje depozita se vrši po amortizovanoj vrijednosti koristeći metod efektivne kamate.

Plemeniti metali procjenjuju se po fer vrijednosti izvedenoj iz cijena plemenitih metala na svjetskom tržištu, na dan sastavljanja bilansa. Efekti promena fer vrijednosti se priznaju u iskazu o dobitku i gubitku.

Plasmani iskazani u specijalnim pravima vučenja (Special Drawing Rights - SDR) procjenjuju se na dan sastavljanja finansijskog izvještaja, po kursu SDR/EUR koji objavljuje Međunarodni monetarni fond.

Za potrebe sastavljanja iskaza o tokovima gotovine, gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju sredstva sa rokom dospelja kraćim od tri mjeseca od dana pribavljanja, uključujući gotovinu u trezoru i depozite po viđenju i kratkoročne depozite kod stranih banaka.

3.6. Zlato

Centralna banka drži zlato kao dio međunarodnih rezervi i klasifikovano je kao finansijska imovina. Zlato se početno priznaje po fer vrijednosti, uključujući troškove transakcija koji se direktno mogu pripisati sticanju zlata. Nakon početnog priznavanja, zlato se naknadno mjeri po fer vrijednosti.

Nerealizovani dobiti i gubici koji proizilaze iz promjena fer vrijednosti, a po osnovu promjena u cijeni zlata, priznaju se na računu rezervi fer vrijednosti zlata u okviru ostale sveobuhvatne dobiti. Ukoliko na kraju godine, nerealizovani gubici prelaze stanje rezervi fer vrijednosti za zlato, Centralna banka priznaje iznos negativnog salda na računu rezervi u dobit za raspodjelu.

Prilikom prodaje zlata, kumulativni iznos revalorizacionih rezervi za zlato se prenosi iz sveobuhvatne dobiti u dobitak ili gubitak. Fer vrijednost zlata se iskazuje u EUR valuti i utvrđuje se prema posljednjoj raspoloživoj poslijepodnevnoj cijeni jedne unce zlata na datum izvještavanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti

Finansijska sredstva

(a) Klasifikacija i vrednovanje finansijskih sredstava

MSFI 9 uvodi novu klasifikaciju finansijskih sredstava i novi pristup za njihovo vrednovanje, koji se zasnivaju na poslovnom modelu za upravljanje finansijskim sredstvima i karakteristikama novčanih tokova.

U skladu sa MSFI 9, finansijska sredstva se klasifikuju u jednu od tri navedene kategorije prilikom početnog priznavanja: finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku (AC), finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVOCI) i finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobitka i gubitka (FVTPL).

Finansijska sredstva će biti vrednovana po amortizovanom trošku (AC) samo ako su ispunjena sledeća dva uslova:

- finansijska sredstva se drži u poslovnom modelu čiji je cilj držanje finansijskog sredstva do datuma dospelja i naplata očekivanih novčanih tokova i
- očekivani novčani tokovi predstavljaju isključivo naplatu glavnice i kamate obračunate na preostali iznos glavnice.

Finansijska sredstva će biti vrednovana po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVOCI) samo ako su ispunjena sledeća dva uslova:

- finansijska sredstva se drže u poslovnom modelu čiji je cilj držanje finansijskog sredstva zbog naplate očekivanih novčanih tokova i njegove prodaje;
- očekivani novčani tokovi predstavljaju isključivo naplatu glavnice i kamate obračunate na preostali iznos glavnice.

Prilikom inicijalnog priznavanja instrumenata kapitala, koji se ne drže radi trgovanja, Banka može napraviti kasnije nepromjenljivi izbor da se sve promjene po fer vrijednosti ovih instrumenata priznaju u okviru ostalih dobitaka i gubitaka u izvještaju o ukupnom rezultatu. Ova klasifikacija se radi na bazi donošenja odluke za svaku pojedinačnu investiciju.

Finansijska sredstva koja ne ispunjavaju prethodno navedene uslove biće klasifikovana i vrednovana po fer vrijednosti kroz račun dobitka i gubitka (FVTPL).

Finansijska sredstva koja ispunjavaju uslove da budu klasifikovani i vrednovani po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat mogu se, samo u slučaju da Banka time eliminiše računovodstvenu neusklađenost u računu dobitka i gubitka, aktiviranjem opcije po fer vrijednosti kroz račun dobitka i gubitka klasifikovati i vrednovati po fer vrijednosti kroz račun dobitka i gubitka.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

Finansijska sredstva se klasifikuju u jednu od navedenih kategorija pri inicijalnom priznavanju. Međutim, za finansijska sredstva koja su u vlasništvu Banke u trenutku inicijalne primjene MSFI 9, procjena biznis modela se zasniva na tada važećim okolnostima i činjenicama. Takođe, MSFI 9 dopušta novo opredjeljivanje za klasifikaciju kao FVTPL ili FVOCI na datum inicijalne primjene standarda i dopušta ili zahtjeva promjenu prethodnog opredjeljenja za klasifikaciju kao FVTPL ukoliko činjenice i okolnosti na datum inicijalne primjene standarda na to ukazuju.

Naknadno vrednovanje određeno je klasifikacijom finansijskog sredstva.

Finansijska sredstva po amortizovanom trošku - Klasifikacija finansijskih sredstava po amortizovanom trošku se primjenjuje na dužnička finansijska sredstva koji ispunjavaju uslove odabranog poslovnog modela i kriterijume testa novčanih tokova. Vrednovanje po amortizovanom trošku zahtijeva primjenu metode efektivne kamatne stope. Amortizovani trošak finansijskog sredstva se definiše kao iznos po kojem je finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza vrednovana pri inicijalnom priznavanju, minus otplata glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija bilo koje razlike između inicijalnog iznosa i iznosa na datum dospjeća korišćenjem metoda efektivne kamatne stope i za finansijska sredstva usklađena za rezervisanje za gubitke. Dobici i gubici po osnovu finansijskih sredstava iz ove kategorije se priznaju u računu dobitka ili gubitka. Dobici i gubici koju su rezultat promjena u fer vrijednosti se ne priznaju za finansijska sredstva koja su klasifikovana u kategoriju po amortizovanom trošku.

Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz račun dobitka i gubitka - Sredstva klasifikovana po fer vrijednosti kroz račun dobitka i gubitka se vrednuju po fer vrijednosti. Svi dobici i gubici koji nastaju kao rezultat promjene u fer vrijednosti se priznaju u računu dobitka i gubitka, osim za hedžing instrumente koji su priznati kao dio određenog hedžing odnosa. Dobici i gubici koji nastaju između datuma poslednjeg izveštajnog perioda i datuma otuđenja sredstava ne predstavljaju posebne dobitke i gubitke prilikom otuđenja. Takvi dobici i gubici koji nastaju prije otuđenja, dok se sredstvo i dalje vrednuje po fer vrijednosti kroz račun dobitka i gubitka, se priznaju u računu dobitka i gubitka.

Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat - Za dužničke instrumente vrednovane po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat, promjena u fer vrijednosti će biti priznata u ostalom ukupnom rezultatu, dok će sledeći dobici i gubici biti priznati u računu dobitka i gubitka i to:

- Kamata obračunata korišćenjem metode efektivne kamatne stope;
- Dobici i gubici od kursnih razlika;
- Dobici i gubici od ispravke vrijednosti.

Banka je utvrdila klasifikaciju finansijskog sredstva na osnovu analize poslovnog modela i testa novčanih tokova.

Poslovni model

Banka je definisala tri osnovna poslovna modela upravljanja finansijskim sredstvima:

- Poslovni model čiji je cilj naplata ugovorenih novčanih tokova finansijskih sredstava;
 - Poslovni model čiji su ciljevi pored naplate ugovorenih novčanih tokova finansijskih sredstava takođe i prodaja finansijskih sredstava i
 - Poslovni modeli sa ostalim strategijama, uključujući i poslovni model držanja za trgovanje.
- Rukovodstvo Banke utvrđuje poslovne modele upravljanja finansijskim sredstvima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

Procjena poslovnog modela

Banka vrši procjenu ciljeva poslovnih modela za upravljanje finansijskim sredstvima na portfolio nivou, budući da ovakva procjena na najbolji način oslikava način upravljanja poslovnim aktivnostima i način izvještavanja rukovodstva.

Informacije koje će se razmatrati uključuju:

- Politike i ciljeve koji su definisani za svaki od portfolija finansijskih sredstava i način njihove primjene u praksi. Posebna pažnja će se posvetiti procjeni da li je strategija rukovodstva usmjerena na naplatu ugovorenih prihoda od kamate, održavanje određenog profila u pogledu kamatnih stopa, usklađivanje ročnosti finansijskih sredstava sa ročnošću finansijskih obaveza iz kojih se finansiraju ta finansijska sredstva ili je pak strategija rukovodstva usmjerena na novčane tokove od prodaje finansijskih sredstava;
- Na koji način se prati profitabilnost portfolija i na koji način se rukovodstvo izvještava o ovim performansama;
- Rizici koji utiču na profitabilnost poslovnog modela i finansijskih sredstava kojima se upravlja putem primjene određenog poslovnog modela, kao i način upravljanja ovim rizicima i;
- Učestalost, obim i trenutak prodaje u prethodnom periodu, razlozi za prodaju i očekivanja za prodaju u narednom periodu. Ipak, informacije o prodajnim aktivnostima neće biti posmatrane izolovano, već kao dio ukupne ocjene na koji način su ostvareni postavljeni ciljevi za upravljanje finansijskim sredstvima i kako su novčana sredstva od finansijskih sredstava prikupljena.

Finansijska sredstva koja se drže radi prodaje ili kojima se upravlja i čija se profitabilnost mjeri na bazi promjene fer vrijednosti biće vrednovana kao FVTPL, budući da cilj upravljanja ovim sredstvima nije naplata ugovorenih novčanih tokova, niti je cilj naplata ugovorenih novčanih tokova i prodaja.

Procjena da li se novčani tokovi odnose isključivo na naplatu glavnice i kamate

Banka vrši analizu novčanih tokova finansijskog sredstva odmah po pribavljanju ili izdavanju određenog finansijskog sredstva, a u cilju utvrđivanja da li su novčani tokovi finansijskog sredstva konzistentni sa osnovnim kreditnim poslom, tj. da li se odnose isključivo na naplatu glavnice i kamate na neizmireni iznos glavnog duga.

Karakteristike finansijskih sredstava koje dovode do novčanih tokova koji se ne odnose samo na plaćanja glavnice i kamata će se zanemariti:

- Ukoliko ove karakteristike imaju nematerijalan efekat na ukupne novčane tokove finansijskog sredstva;
- Ukoliko se ove karakteristike realizuju u poslovnoj praksi isključivo u nastanku događaja koji su ekstremno rijetki, abnormalni i imaju izrazito malu vjerovatnoću nastanka.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

Za potrebe ove procjene, pojmovi glavnice i kamate odnose se na sledeće definicije:

- glavnica predstavlja fer vrijednost finansijskog sredstva prilikom inicijalnog priznavanja;
- kamata koja ispunjava kriterijume prethodno navedenih modela sastoji se od sledećih elemenata:
 - o vremenske vrijednosti novca;
 - o kreditnog rizika koji je povezan sa glavnicom za određeni vremenski period;
 - o ostali osnovni rizici i troškovi kreditiranja;
 - o margine Banke.

Finansijska sredstva koja ne ispunjavaju prethodno navedene uslove biće klasifikovana i vrijednovana po fer vrijednosti kroz račun dobitka i gubitka.

U slučaju izmjena ugovornih odredbi koje utvrđuju novčane tokove finansijskog sredstva koje Banka posjeduje, Banka će izvršiti procjenu da li su ove izmjene materijalno značajne i da li stvaraju uslove pri kojima Banka mora da izvrši prestanak priznavanja finansijskog sredstva.

Procjena efekata izmjena novčanih tokova će biti zasnovana na kvalitativnoj i kvantitativnoj analizi. Banka prvo vrši kvalitativnu analizu i procjenjuje da li je došlo do nekog od sledećih događaja:

- promjena valuta finansijskog sredstva;
- konsolidovanje više finansijskih sredstava u jedno;
- promjena ugovorne strane koja je primalac sredstava koje je Banka plasirala ili je emitent finansijskog sredstva koji Banka posjeduje;
- uvođenje dodatnih klauzula koje podrazumijevaju da se budući novčani tokovi neće sastojati isključivo od isplata glavnice i kamate na neizmirenu glavicu.

U slučaju da je bilo koji od gore navedenih uslova ispunjen, Banka prestaje da priznaje finansijsko sredstvo, priznaje dobitak ili gubitak od prestanka priznavanja.

U slučaju da gore navedeni uslovi nisu ispunjeni, Banka sprovodi kvantitativnu analizu koja podrazumijeva poređenje neto sadašnje vrijednosti finansijskog sredstva prije navedenih izmjena i neto sadašnje vrijednosti novčanih tokova koji proističu iz finansijskog sredstva nakon izmjena. Razliku između sadašnjih vrijednosti finansijskog sredstva prije i poslije izmjene Banka će iskazati kao gubitak, odnosno dobitak usled izmjena novčanih tokova finansijskih sredstava. Ovaj gubitak, odnosno dobitak, linearno će se amortizovati u preostalom vijeku trajanja finansijskog sredstva.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

b) Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava

Banka vrši procjenu umanjenja vrijednosti finansijskih sredstava (u daljem tekstu: obezvrijeđenje) na osnovu modela očekivanih kreditnih gubitaka (eng. Excepted credit losses, ECL) u cilju predviđanja budućih gubitaka. Banka priznaje rezervisanja za očekivane kreditne gubitke za finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku i po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat. Banka priznaje gubitke po obezvrijeđenju na svaki izvještajni datum.

Banka će internim dokumentima utvrditi metodološki okvir za umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava.

Na svaki izvještajni datum Banka će procijeniti da li je za finansijska sredstva u porfoliju došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika u odnosu na inicijalni utvrđeni kreditni rizik za svako pojedinačno sredstvo.

Ukoliko je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika u smislu prethodnog stava, Banka će izmjeriti rezervisanje za umanjenje vrijednosti za finansijska sredstva u iznosu jednakom očekivanim kreditnim gubicima na cjeloživotnom nivou. Ukoliko nije došlo do povećanja kreditnog rizika za finansijska sredstva, rezervacije za umanjenje vrijednosti će se mjeriti na dvanaestomjesečnom nivou.

Takodje, Banka može pretpostaviti da se kreditni rizik finansijskog sredstva nije značajno povećao u odnosu na trenutak inicijalnog izlaganja kreditnom riziku, ako se utvrdi da je to sredstvo na izvještajni datum sredstvo niskog kreditnog rizika.

Kreditni rizik za finansijsko sredstvo se smatra da je nizak u smislu prethodnog paragrafa, ako ima nizak rizik od neispunjenja obaveza (defaulta), ili dužnik ima veliki kapacitet da uredno vraća svoje ugovorne novčane obaveze kratkoročno i dugoročno.

Banka priznaje dobitak ili gubitak od umanjenja vrijednosti u računu dobitka i gubitka u iznosu očekivanih kreditnih gubitaka (ili poništenja) što je potrebno kako bi se rezervacije za umanjenje vrijednosti na datum izvještavanja uskladile sa iznosom koji je potrebno priznati.

Banka može odabrati pojednostavljeni pristup za izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka za potraživanja od kupaca, potraživanja od zakupa i ugovorene imovine.

Priznavanje prihoda od kamata na finansijska sredstva - Prihodi od kamata na finansijska sredstva se obračunavaju korišćenjem metoda efektivne kamatne stope, tako što se efektivna kamatna stopa primjeni na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva. Efektivna kamatna stopa predstavlja stopu koja precizno diskontuje procijenjene buduće novčane tokove, kroz očekivani period trajanja finansijskog sredstva ili finansijske obaveze, do bruto knjigovodstvene vrijednosti finansijskog sredstva ili do amortizovanog troška finansijske obaveze. Obračun ne uzima u obzir očekivani kreditni gubitak, ali uključuje troškove transakcije, premiju ili diskont i naknade koji su sastavni dio efektivne kamatne stope. Ovaj pristup priznavanja prihoda od kamata odgovara finansijskim sredstvima na dvanaestomjesečnom ili cjeloživotnom nivou (nivo 1 i 2).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

Izuzetak od navedenog pristupa priznavanja prihoda od kamata, Banka primjenjuje kada je:

- Kupljeno ili samostalno izdato finansijsko sredstvo obezvrijeđeno. Za takva finansijska sredstva, Banka će primijeniti kreditno prilagođenu efektivnu kamatnu stopu na amortizovani trošak finansijskog sredstva od momenta inicijalnog priznavanja i
- Finansijsko sredstvo koje nije kupljeno ili samostalno izdato kao obezvrijeđeno već je u narednom periodu došlo do obezvrijeđivanja finansijskog sredstva. Za takva finansijska sredstva, Banka će primijeniti efektivnu kamatnu stopu na amortizovani trošak finansijskog sredstva u narednim izvještajnim periodima.

Za kupljena i samostalno izdata finansijska sredstva koja su obezvrijeđena (prilikom kupovine ili naknadno) Banka će primijeniti kreditno prilagođenu efektivnu kamatnu stopu, koja se obračunava na bazi amortizovanog troška bruto knjigovodstvene vrijednosti finansijskog instrumenta i uključuje uticaj očekivanog kreditnog gubitka na procijenjene buduće novčane tokove. Oba izuzetka navedena u tekstu gore odgovaraju Nivou 3 obezvrijeđenja finansijskih instrumenata. Za takva finansijska sredstva, Banka će primijeniti efektivnu kamatnu stopu na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva. Banka je definisala internu metodologiju umanjenja vrijednosti po MSFI 9.

U skladu sa odrednicama investicione politike i postojećim portfoliom Banke, finansijska aktiva Banke (uz definisane izuzetke) koji je u obimu umanjenja vrijednosti će biti klasifikovana kao portfolio niskog rizika.

Kreditni rizik za finansijski instrument se smatra da je nizak ako postoji mala vjerovatnoća od neispunjenja obaveza (defaulta), ili dužnik ima veliki kapacitet da uredno vraća svoje ugovorne novčane obaveze kratkoročno i dugoročno. Pri određivanju niskog kreditnog rizika, Banka će koristiti svoju internu procjenu koja je konzistentna sa globalnom definicijom niskog kreditnog rizika ili eksterne rejting-e (npr. finansijski instrumenti investicionog ranga).

Prilikom inicijalnog priznavanja sva finansijska aktiva koja spada u djelokrug MSFI 9 je alocirana u fazu 1 odnosno sva finansijska imovina u portfoliju Banke svoj početak ima u toj fazi. U skladu sa algoritmom umanjenja vrijednosti aktiva Banke u MSFI 9 je klasifikovana kao aktiva sa niskim kreditnim rizikom i zahtijeva obračun 12-to mjesečnih očekivanih gubitaka. Značajan porast kreditnog rizika u odnosu na inicijalno prepoznavanje vodi do prelaska finansijskih sredstava u fazu 2. Eventualni nastanak statusa neispunjenja obaveza ili objektivni dokaz umanjenja vrijednosti vodi do prelaska finansijskih sredstava u fazu 3. Finansijska sredstva se klasifikuju u fazu 2 ukoliko se uoči značajno povećanje kreditnog rizika odnosno ukoliko su ispunjeni neki od sljedećih kriterijuma:

- Pad na ljestvici kompozitnog rejting-a za više od 2 podioka i/ili
- Smanjenje ispod BBB- podioka na ljestvici kompozitnog rejting-a;
- Minimalno kašnjenje više od 30 dana u kontinuitetu.

Banka može na osnovu svoje analize odrediti alokaciju finansijskog instrumenta u fazu 2. Gore navedeni kriterijumi se odnose na finansijske instrumente koji nisu alocirani u fazu 3, odnosno za koje ne postoji objektivni dokaz umanjenja vrijednosti. Kriterijum za prelazak u fazu 3 je dodjeljivanje statusa defaulta finansijskom instrumentu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

Banka će evidentirati obezvređenje za dužničke hartije od vrednosti po FVOCI u zavisnosti od toga da li su klasifikovane u fazu 1, 2, 3. Međutim, očekivani kreditni gubici neće umanjiti knjigovodstvenu vrednost ovih finansijskih sredstava u izveštaju o finansijskoj poziciji, koja će ostati po fer vrednosti. Umesto toga, iznos jednak ispravki vrednosti koji bi nastao u slučaju mjerenja po amortizovanom trošku će se priznati u okviru ostale sveobuhvatne dobiti (OCI) kao akumulirani iznos obezvređenja, sa odgovarajućim obračunom u bilansu uspeha.

Utvrđivanje ECL

Individualno izračunavanje umanjenja vrijednosti

Prema MSFI 9, Banka je dužna računati očekivane kreditne gubitke finansijskog instrumenta na način koji odražava objektivni i vjerovatnoćom ponderisani iznos koji se određuje evaluacijom niza mogućih ishoda/scenarija. Iz tog razloga, za individualni pristup ocjeni umanjenja vrijednosti u Banci se koristi procjena kroz tri različita scenarija.

Pri mjerenju očekivanih kreditnih gubitaka Banka nije dužna odrediti svaki mogući scenarij. Međutim, dužna je uzeti u obzir rizik ili vjerovatnoću nastanka kreditnog gubitka na način koji odražava vjerovatnoću nastanka kreditnog gubitka i vjerovatnoću izostanka kreditnog gubitka, čak i ako je vjerovatnoća nastanka kreditnog gubitka vrlo mala.

Iznos umanjenja vrijednosti za izloženosti koje su predmet individualne procjene se računa kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti finansijskog instrumenta i vjerovatnoćom ponderisane sadašnje vrijednosti procijenjenih novčanih tokova, diskontovane efektivnom kamatnom stopom.

Definicija default-a

Kriterijumi za status neispunjavanja obaveza su objektivni dokazi umanjenja vrijednosti i to posebno:

- značajne finansijske poteškoće emitenta hartija od vrijednosti;
- kršenje ugovornih obaveza u smislu kašnjenja po obavezama glavnice i kamate (minimalno kašnjenje više od 90 dana u kontinuitetu);
- eventualno restrukturiranje ili izmjena postojećih uslova otplate finansijskog instrumenta iz razloga koji se odnose na finansijske poteškoće emitenta;
- vjerovatnoća bankrota i/ili likvidacije ili drugi oblik finansijske reorganizacije;
- nedostatak aktivnog tržišta za trgovanje.

U skladu sa navedenim, Banka će označiti finansijske instrumente kod kojih uoči kriterijume za status neispunjavanja obaveza. U skladu sa klasifikacijom po fazama, sve izloženosti koje bi bile u statusu neispunjavanja obaveza, moraju se svrstati u fazu 3.

Inputi za procjenu da li je određeno finansijsko sredstvo u default-u i njihov značaj mogu da se mijenjaju tokom vremena u skladu sa izmjenom okolnosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

Kreditni rejtinzi i forward-looking informacije

Banka će u svojim izvještajima o izloženosti riziku i performansama portfolija međunarodnih rezervi vršiti redovni monitoring svoje finansijske aktive u kojem su takođe analizirana i predviđanja o kretanju rejtinga u kratkoročnom i dugoročnom periodu. U skladu s tim, vršiće se uključivanje budućih informacija u izračun očekivanih gubitaka prilagođavanjem vjerovatnoće gubitka.

Obzirom da se predviđanje rejting-a prati kroz tri različite rejting agencije (S&P, Moody's i Fitch), dostupne prognoze agencija se ponderišu istom vjerovatnoćom, što se dalje odražava u kompozitnom rejting-u. Ukoliko je predviđanje kompozitnog rejting-a na kratkoročnoj ili dugoročnoj osnovi manje od 2 podioka (notcha) od trenutnog rejting-a, u izračun očekivanih kreditnih gubitaka uzima se najslabiji dostupni rejting agencija, odnosno parametri rizika koji se vežu za taj rejting.

Primjena forward-looking informacija treba omogućiti i rezultirati:

- Objektivnim rezultatima za iznos očekivanog kreditnog gubitka;
- Bez kašnjenja u priznavanju očekivanog kreditnog gubitka.

Kretanje makroekonomskih pokazatelja je ciklično, stoga je za opis ekonomskog ponašanja portfolija dovoljno posmatrati jedan izabrani makroekonomski indikator koji ima najviše uticaja temeljem strukture portfolija (npr. BDP, stopa inflacije itd). Dodatno, ocjene rejting agencija metodološki uključuju makroekonomske parametre.

S obzirom na to da Banka u svom portfoliju ima finansijske instrumente od izdavaoca različitih i po strukturi kao i geografskoj rasprostranjenosti, nije moguće napraviti jedinstven model budućih informacija koji bi uključivao makroekonomske informacije, a koji bi opisao predviđeno ponašanje finansijskih instrumenata u budućnosti. Stoga, s ciljem uključivanja makroekonomskih predviđanja u model izračuna očekivanih kreditnih gubitaka, Banka se oslanja na predviđanja promjene rejtinga za pojedine instrumente (izdavaoce) koje ima u portfoliju, i to na način da u svoj model inkorporira predviđanje smjera kretanja rejtinga.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

(c) Prestanak priznavanja finansijskih sredstava

Prestanak priznavanja finansijskog sredstva se vrši samo, i isključivo samo, ako je došlo do:

- prestanka prava na naplatu očekivanih novčanih tokova;
- transfera prava na finansijska sredstva drugom entitetu;
- značajne izmjene novčanih tokova finansijskog sredstva.

Prestankom prava na naplatu novčanih tokova smatra se da su cjelokupni inicijalno ugovoreni novčani tokovi naplaćeni i da finansijsko sredstvo prestaje da postoji.

U slučaju transfera prava na finansijsko sredstvo drugom entitetu, Banka razmatra elemente transfera rizika i benefita, kao i kontrole nad finansijskim sredstvom.

Transferom svih rizika i benefita povezanih sa finansijskim sredstvom na drugi entitet, Banka prestaje sa priznavanjem tog sredstva.

Ako je Banka transferisala dio rizika i benefita povezanih sa finansijskim sredstvom, potrebno je utvrditi da li Banka i dalje ima kontrolu nad tim sredstvom. Ako Banka nije zadržala kontrolu nad finansijskim sredstvom potrebno je prestati sa priznavanjem sredstva, dok se u suprotnom nastavlja sa priznavanjem sredstva dokle god je dio rizika vezan za Banku.

Finansijske obaveze

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrijednosti koja je uobičajeno vrijednost priliva, umanjena za nastale transakcione troškove. U narednim periodima finansijske obaveze se odmjeravaju po amortizovanoj vrijednosti, primjenom metode efektivne kamatne stope. Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada je obaveza izmirena, ukinuta ili kada je prenijeta na drugog.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.8. Nematerijalna ulaganja

Stečene licence računarskih softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu softvera. Izdaci vezani za razvoj novih kompjuterskih softvera priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu. Izdaci direktno povezani sa razvojem postojećih softverskih aplikacija koje kontroliše CBCG se kapitalizuju samo kada je vjerovatno da će CBCG generisati ekonomsku korist pripisivu tom ulaganju i kada se troškovi mogu pouzdano odmjeriti. Direktno pripisivi troškovi uključuju troškove zaposlenih u timu koji je razvio softver.

Trošak kojim se poboljšavaju i pospešuju performanse računarskih programa koje prevazilaze njihove prvobitne specifikacije priznaje se kao povećanje vrijednosti računarskog softvera u upotrebi. Računarski softver se amortizuje primjenom proporcionalne metode, tokom njegovog korisnog vijeka upotrebe, ali ne duže od pet godina.

Ostali troškovi vezani za održavanje softverskih programa se priznaju kao trošak perioda u kom su nastali. Nematerijalna ulaganja podliježu provjeri da li je došlo do umanjenja njihove vrijednosti uvijek kada događaji ili izmjenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je fer vrijednost sredstva umanjena za troškove prodaje ili vrijednost u upotrebi, u zavisnosti od toga koja od ove dvije vrijednosti je veća. Za svrhu procjene umanjenja vrijednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu).

3.9. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema CBCG se, kako je niže navedeno, iskazuju po revalorizovanoj vrijednosti umanjenoj za kumuliranu ispravku vrijednosti.

Zemljište se iskazuje po revalorizovanoj vrijednosti i ne podliježe amortizaciji.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, ukoliko je primjenljivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će CBCG u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano odmjeriti. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete iskaz o dobitku i gubitku izvještajnog perioda u kome su nastali.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se njihov trošak rasporedio na njihovu rezidualnu vrijednost tokom predviđenog korisnog vijeka trajanja sredstva.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.9. Nekretnine, postrojenja i oprema (Nastavak)**

Primijenjene stope amortizacije za 2025. godinu za najznačajnije grupe nekretnina, postrojenja i opreme, određene na bazi korisnog vijeka upotrebe sredstava, su sljedeće:

Vrsta imovine	Vijek trajanja u godinama (min-max)	Amortizaciona stopa u % (min-max)
Građevinski objekti	31-66	1.52-3.23
Pomoćni objekti	5-68	1.47-20
Trafostanice, agregati i generatori	2-20	5-50
Računarska oprema (hardver)	3-10	10-33.33
Računske, pisače i mašine za brojanje i kontrolu novca	3-13	7.69-33.33
Kancelarijski namjestaj (drveni i metalni)	2-12	8.33-50
Vozila	4-12	8.33-25
Telefonske centrale i aparati	2-14	7.14-50
Oprema za zagrijavanje i hlađenje	4-13	7.69-25
Aparati za kopiranje i umnožavanje	2-12	8.33-50
Mobilni telefoni	1.5	66.66
Ostala oprema	2-12	8.33-50
Nematerijalna ulaganja	4-6	16.67-25

Dobici i gubici po osnovu otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme se utvrđuju kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u iskazu o dobitku i gubitku u okviru ostalih operativnih troškova.

Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog iskaza o finansijskoj poziciji. Provjera da li je došlo do umanjenja vrijednosti osnovnih sredstava vrši se kada događaji ili izmjenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je fer vrijednost sredstva umanjena za troškove prodaje ili vrijednost u upotrebi, u zavisnosti od toga koja od te dvije vrijednosti je veća. Za svrhu procjene umanjenja vrijednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu).

Nekretnine, postrojenja i oprema podliježu redovnoj revalorizaciji. Učestalost revalorizacije zavisi od kretanja fer vrijednosti sredstava koja se revalorizuju. Kada se sredstvo revalorizuje, njegova kumulirana revalorizacija, do datuma nove revalorizacije, se preračunava u srazmjeri sa izmjenom njegove bruto knjigovodstvene vrijednosti, tako da knjigovodstvena vrijednost sredstva nakon revalorizacije bude jednaka njegovoj revalorizovanoj vrijednosti. Procjena vrijednosti je izvršena u maju 2025. godine.

Povećanje knjigovodstvene vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme po osnovu revalorizacije iskazuje se na računu revalorizacione rezerve u okviru kapitala. Smanjenja knjigovodstvene vrijednosti kojima se umanjuju prethodna povećanja vrijednosti istih sredstava terete direktno revalorizacione rezerve, sva ostala smanjenja terete iskaz o dobitku i gubitku. Revalorizaciona rezerva se prenosi direktno u neraspoređenu dobit/(kumulirani gubitak) kada se revalorizovana sredstva povuku iz upotrebe ili prodaju.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.10. Investicione nekretnine

Investicione nekretnine uključuju poslovni prostor koji ne koristi CBCG i koji se izdaje eksterno, uglavnom poslovnim bankama. Investicione nekretnine se inicijalno priznaju po nabavnoj vrijednosti/cijeni koštanja. Troškovi transakcije se uključuju u početno odmjeravanje. Nabavna vrijednost kupljene investicione nekretnine obuhvata njenu nabavnu cijenu i sve direktno pripisive izdatke. Investicione nekretnine se naknadno vrednuju po njihovoj fer vrijednosti procijenjenoj od strane nezavisnog procjenjivača, a dobit ili gubitak proistekao iz promjene fer vrijednosti priznaje se u korist ili na teret iskaza o dobitku i gubitku.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom povlačenja iz upotrebe (kada se ne očekuju nikakve buduće ekonomske koristi od otuđenja investicione nekretnine) ili prodaje investicionih nekretnina, utvrđeni su kao razlika između iznosa dobijenog prodajom i knjigovodstvene vrijednosti investicione nekretnine u periodu povlačenja iz upotrebe ili otuđenja i iskazuju se u iskazu o dobitku i gubitku kao dio ostalih prihoda ili kao dio ostalih rashoda.

Neke nekretnine obuhvataju dio koji se drži za ostvarivanje prihoda od zakupnine ili za povećanje vrijednosti kapitala, a drugi dio se drži za korišćenje u sopstvene, administrativne svrhe ili za pružanje usluga. Ako ovi djelovi mogu zasebno da se prodaju, Banka odvojeno vodi i obračunava ove djelove. Ukoliko se djelovi ne mogu zasebno prodati, nekretnina će predstavljati investicionu nekretninu samo ako je beznačajan dio (manje od 5%) te nekretnine namjenjen za korišćenje u svrhe obavljanja redovne djelatnosti Banke – pružanje usluga ili u administrativne svrhe. Utvrđivanje fer vrijednosti je podržano dokazima sa tržišta. Fer vrijednost investicionih nekretnina je zasnovana na procjeni nezavisnog procjenjivača koji ima priznate i relevantne stručne kvalifikacije i nedavno iskustvo sa lokacijom i kategorijom investicione nekretnine koja se procjenjuje.

3.11. Numizmatički kovani novac

Numizmatički kovani novac se vrednuje po cijeni koštanja ili neto prodajnoj vrijednosti, u zavisnosti od toga koja je od ove dvije vrijednosti manja.

3.12. Rezervisanja

Rezervisanje će biti priznato kada:

- (a) Centralna banka Crne Gore ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posljedicu prošlog događaja;
- (b) je vjerovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtijevan da se izmiri obaveza;
- i
- (c) može da se napravi pouzdana procjena iznosa obaveze.

Ukoliko ovi uslovi nijesu ispunjeni, rezervisanje neće biti priznato već se obaveza objelodanjuje kao potencijalna. Rezervisanja se mogu razlikovati od ostalih obaveza kao što su obaveze iz poslovanja i vremenska razgraničenja, jer postoji neizvjesnost u pogledu vremena dospijeća ili iznosa budućih izdataka zahtijevanih za izmirenje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.12. Rezervisanja (Nastavak)

Za svrhe rezervisanja, odliv resursa ili drugi događaj se smatra vjerovatnim, kada je vjerovatnije nego da nije, da će on nastati, to jest vjerovatnoća da će događaj nastati je veća od vjerovatnoće da neće (više od 50%).

Rezervisanja se vrše na osnovu najbolje procjene, uz korišćenje prethodnih iskustava, uzimajući u obzir poznate okolnosti i dostupne informacije. Rezervisanja se preispituju na dan sastavljanja bilansa i prilagođavaju tako da predstavljaju najbolju sadašnju procjenu. Rezervisanja se ukidaju u korist prihoda ukoliko se procijeni da neće doći do odliva sredstava za izmirenje obaveze. Kada nastane odliv sredstava po osnovu obaveze za koju je izvršeno rezervisanje, stvarni izdaci se ne priznaju kao rashod, već se vrši ukidanje prethodno priznatog rezervisanja.

3.13. Primanja zaposlenih

a) *Obaveze za penzije*

CBCG plaća državnim fondovima za sve zaposlene obavezne doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti. Doprinosi na teret zaposlenog za penzijsko i invalidsko osiguranje se obračunavaju po stopi od 15% na bruto zaradu. Doprinosi na teret poslodavca za penzijsko i invalidsko osiguranje se obračunavaju po stopi od 5,5% na bruto zaradu.

Doprinosi se iskazuju kao trošak u momentu nastanka i iskazani su u iskazu o dobitku i gubitku u okviru troškova zaposlenih. CBCG nema drugih obaveza za doprinose izuzev obaveza za navedene doprinose.

b) *Otpremnine*

Otpremnine se isplaćuju pri raskidu radnog odnosa od strane CBCG prije datuma redovnog penzionisanja ili kada zaposleni prihvati sporazumni raskid radnog odnosa u zamjenu za otpremninu. CBCG priznaje otpremninu pri raskidu radnog odnosa kada je evidentno obavezno da: ili raskine radni odnos sa zaposlenim u skladu sa detaljnim zvaničnim planom, bez mogućnosti odustajanja; ili da obezbijedi otpremninu za prestanak radnog odnosa u cilju smanjenja broja zaposlenih. Otpremnine koje dopijevaju u razdoblju dužem od 12 mjeseci nakon datuma iskaza o finansijskoj poziciji svode se na sadašnju vrijednost.

c) *Krediti za rješavanje stambenih potreba*

U skladu sa Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u CBCG i odluke Komisije za stambena pitanja, CBCG dodjeljuje kredite zaposlenima za rješavanje stambenih potreba. Krediti se inicijalno priznaju po fer vrijednosti. Naknadno se mjere po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Razlika između fer vrijednosti na dan priznavanja i raspodijeljenih sredstava priznaje se kao unaprijed plaćene beneficije zaposlenih. Unaprijed plaćena beneficija zaposlenih se amortizuju u toku perioda primanja beneficija. Period primanja je očekivani radni vijek zaposlenog, i ne može biti duži od perioda na koji je odobren kredit. Ukoliko zaposleni prekine radni odnos sa Bankom prije isteka radnog vijeka, sredstva koja su u tom trenutku priznata kao unaprijed plaćene beneficije se otpisuju, a odnosni gubitak se evidentira u iskazu o dobitku i gubitku.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.14. Osnovni kapital i rezerve

Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore propisano je da se kapital Centralne banke sastoji od osnovnog kapitala i rezervi, a da minimalni osnovni kapital iznosi EUR 50.000 hiljada.

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci, izvršena je transformacija kapitala tako što su se osnivački kapital i generalne rezerve transformisale u osnovni kapital. Zakonom se definišu kategorije rezervi u vidu opštih, specijalnih i revalorizacionih rezervi.

Osnovni kapital na dan 31. decembra 2025. godine iznosi EUR 52.000 hiljada (31. decembar 2024. godine iznosi EUR 52.000 hiljada).

3.15. Pravična (fer) vrijednost

Fer vrijednost je cijena koja bi bila ostvarena prodajom neke stavke imovine ili plaćena za prenos neke obaveze u urednoj transakciji među tržišnim učesnicima na datum mjerenja.

Fer vrijednost je cijena postignuta u prodaji imovine, odnosno prenosu obaveza u transakciji s tržišnim učesnikom na glavnom tržištu, tj. tržištu s najvećim prometom i najintenzivnijim aktivnostima predmetnom imovinom odnosno obavezom. Ako ne postoji glavno tržište, koristi se cijena najpovoljnijeg tržišta, tj. tržišta na kojem bi subjekt mogao postići najpovoljniju cijenu.

Fer vrijednost nefinansijske stavke imovine mjeri se prema maksimalnoj i najboljoj mogućoj upotrebi kod tržišnog učesnika. Ako tržišni ili neki drugi faktori ne ukazuju suprotno, pretpostavlja se da je trenutna upotreba sredstva u subjektu maksimalna i najbolja moguća.

Fer vrijednost neke obaveze ili vlasničkog instrumenta subjekta utvrđuje se uz pretpostavku da će instrument biti prenesen na datum mjerenja.

Kad su transakcije neposredno vidljive na tržištu, utvrđivanje fer vrijednosti je relativno jednostavno, a ako to nije slučaj, koriste se tri tehnike vrednovanja koje subjekti mogu koristiti u utvrđivanju fer vrijednosti i to:

- Tržišni pristup - CBCG koristi cijene i druge relevantne informacije iz tržišnih transakcija identičnom ili uporedivom (tj. sličnom) imovinom, identičnim ili uporedivim (tj. sličnim) obavezama ili grupom imovine i obaveza;
- Dobitni (prihodni) pristup - CBCG svodi buduće iznose (npr. novčane tokove, ili prihode i rashode) na jedan tekući (tj. diskontovani) iznos.
- Troškovni pristup - Tehnika vrednovanja kojom se dobija iznos koji bi bio potreban u sadašnjem trenutku da bi se zamijenio uslužni kapacitet neke imovine (koji se često naziva i tekućim troškom zamjene).

Obaveza CBCG je da objelodani sve informacije u vezi sa poštenom (fer) vrijednošću sredstava i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i poštene (fer) vrijednosti. Rukovodstvo CBCG smatra da se knjigovodstvena vrijednost sredstava i obaveza ne razlikuje od poštene (fer) vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.16. Zalihe

Zalihe materijala obuhvataju sve zalihe materijala, rezervnih djelova, alata i inventara koji se u cjelini otpisuju u momentu davanja u upotrebu. Zalihe kancelarijskog i ostalog materijala priznaju se po nabavnoj vrijednosti, uvećanoj za zavisne troškove nabavke. Obračun izlaza sa zaliha vrši se primjenom ponderisane prosječne cijene.

Pod sitnim inventarom podrazumijeva se:

- inventar čija je pojedinačna vrijednost ispod 200 € i vijek upotrebe je kraći od godinu dana
- inventar koji se u potpunosti otpisuje pri izdavanju u upotrebu i pri tom se ne formira ispravka vrijednosti.

Sitan inventar inicijalno se priznaje po nabavnoj vrijednosti uvećanoj za sve zavisne troškove nabavke. Prilikom izdavanja sitnog inventara u upotrebu vrši se 100% otpis i priznaje kao rashod perioda u kome je otpis izvršen.

3.17. Stalna imovina koja se drži za prodaju i prestanak poslovanja

Prema MSFI 5 - Stalna imovina koja se drži za prodaju i prestanak poslovanja, entitet klasifikuje stalnu imovinu (ili grupu za otuđenje) kao imovinu koja se drži za prodaju ako se njena knjigovodstvena vrijednost može povratiti prevashodno prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovo desilo, imovina (ili grupa za otuđenje) moraju da budu dostupni za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaje takve imovine (ili grupe za otuđenje) i njena prodaja mora biti vrlo vjerovatna.

Trebalo bi da se očekuje da prodaja ispunjava uslove da se klasifikuje kao završena prodaja u roku od jedne godine od datuma priznavanja.

Događaji ili okolnosti mogu produžiti period okončanja prodaje i na više od godinu dana. Produžetak perioda potrebnog za okončanje prodaje ne sprečava da se imovina (ili grupa za otuđenje) klasifikuje kao imovina koja se drži za prodaju ako je odlaganje posljedica događaja ili okolnosti koje su van kontrole entiteta i ako postoji dovoljno dokaza da je entitet i dalje posvećen planu da proda imovinu (ili grupu za otuđenje).

Entitet odmjerava stalnu imovinu (ili grupu za otuđenje) klasifikovanu kao imovinu koja se drži za prodaju, po nižem od sledeća dva iznosa: po knjigovodstvenoj vrijednosti ili fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje.

Entitet ne amortizuje stalnu imovinu dok je ona klasifikovana kao imovina koja se drži za prodaju ili dok je dio grupe za otuđenje klasifikovane kao grupa koja se drži za prodaju.

Ako više nisu zadovoljeni kriterijimi koji klasifikuju imovinu kao imovinu koja se drži za prodaju, entitet prestaje da klasifikuje tu imovinu (ili grupu za otuđenje) kao imovinu koja se drži za prodaju.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.17. Stalna imovina koja se drži za prodaju i prestanak poslovanja (Nastavak)

Banka odmjerava stalnu imovinu koja prestaje da se klasifikuje kao imovina koja se drži za prodaju (ili prestaje da bude uključena u grupu za otuđenje klasifikovanu kao grupa koja se drži za prodaju) po nižoj od sljedeće dvije vrijednosti:

- knjigovodstvene vrijednosti prije nego što je imovina (ili grupa za otuđenje) klasifikovana kao imovina koja se drži za prodaju, korigovane za amortizaciju ili revalorizaciju koja bi bila priznata da imovina (ili grupa za otuđenje) nije klasifikovana kao imovina koja se drži za prodaju; i
- njene nadoknadive vrijednosti na datum naknadne odluke da se ona ne proda.

Svaki dobitak ili gubitak od ponovnog odmjeravanja stalne imovine (ili grupe za otuđenje) klasifikovane kao imovina koja se drži za prodaju, a ne zadovoljava definiciju prestanka poslovanja, uključuje se u dobit ili gubitak od poslovanja koja se nastavljaju.

3.18. Drugi finansijski prihodi i rashodi

Drugi finansijski rashodi predstavljaju troškove nastali po osnovu plaćanja negativne kamatne stope na plasmane u depozite i hartije od vrijednosti i ostali finansijski rashodi vezani za obavljanje finansijskih operacija i ulaganja u hartije od vrijednosti.

Drugi finansijski prihodi, iskazuju se prihodi nastali po osnovu ostalih finansijskih prihoda vezanih za obavljanje finansijskih operacija i ulaganja u hartije od vrijednosti.

3.19. Bibliotečki fond

Početno mjerenje bibliotečkog fonda vrši se po nabavnoj vrijednosti i isti ne podliježe amortizaciji.

3.20. Segmenti poslovanja

Poslovanje CBCG obuhvata jedan segment poslovanja koji se obavlja na jednom geografskom području – država Crna Gora. CBCG ima značajan udio finansijske imovine i finansijskih obaveza kao dio aktivnosti upravljanja međunarodnim rezervama i aktivnosti na domaćem tržištu. Navedene aktivnosti ne predstavljaju zasebne operativne segmente.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

4.1. Upravljanje rizicima

Preuzimanje rizika je neodvojivi dio poslovanja, pa je stoga cilj CBCG da postigne adekvatnu ravnotežu između rizika i koristi koja se želi ostvariti i da minimizira potencijalne štetne efekte na svoje finansijske performanse. Adekvatan odgovor Centralne banke na rizike podrazumijeva analizu, procjenu, prihvatanje i upravljanje rizicima do određenog nivoa.

Politike upravljanja rizicima u Centralnoj banci su kreirane sa ciljem da identifikuju i analiziraju rizike, da uspostave adekvatne limite rizika i kontrole, da prate rizike i kretanja do postavljenih limita, sredstvima pouzdanog i pravovremenog sistema informisanja.

Za operativne rizike je definisan jedinstveni okvir utvrđivanja, praćenja i izvještavanja na nivou banke, dok se ostali rizici razmatraju i prate u okviru samih organizacionih jedinica.

Značajan dio finansijskih rizika CBCG proističe iz procesa upravljanje međunarodnim rezervama kojim upravlja Sektor za finansijske i bankarske operacije. Konkretni rizici kojima je portfolio međunarodnih rezervi izložen su:

- kreditni rizik;
- tržišni rizik (kamatni i rizik promjene cijena);
- rizik likvidnosti i
- operativni rizik.

Iako se u bilansu stanja nalazi i određeni dio sredstava denominovan u drugim valutama (USD, CAD, GBP), valutni rizik kao posebna vrsta tržišnog rizika nije predmet analize u Sektoru za finansijske i bankarske operacije, zbog toga što se tim sredstvima aktivno ne upravlja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)**4.2. Kreditni rizik**

Centralna banka je izložena kreditnom riziku, koji se definiše kao rizik da će povezana strana u finansijskoj transakciji izazvati gubitak po Centralnu banku propuštajući da izvrši preuzetu obavezu.

Značajne promjene u ekonomijama u kojima je koncentrisan portfolio Centralne banke, mogle bi dovesti do gubitaka, koji se razlikuju od onih iskazanih na datum iskaza o finansijskoj poziciji. Zbog toga se pažljivo upravlja izloženošću kreditnom riziku. Ta izloženost je, uglavnom, vezana za plasmane sredstava međunarodnih rezervi tako da se upravljanje kreditnim rizikom i kontrola izloženosti prate u Sektoru za finansijske i bankarske operacije.

Internom Metodologijom umanjenja vrijednosti u skladu sa MSFI 9, definisano je da će s obzirom na strukturu i klasifikaciju portfolija, Banka svaku izloženost za koju se utvrdi objektivno umanjenje vrijednosti, odnosno utvrdi status neispunjenja obaveza posmatrati kao individualno značajnu izloženost i primjenjivati individualnu procjenu. Obračun rezervacija u skladu sa pomenutom Metodologijom se za sredstva međunarodnih rezervi vrši na mjesečnom nivou i u Sektoru za finansijske i bankarske operacije i u Direkciji za finansije, računovodstvo i kontroling, kako bi obezbijedila dupla kontrola obračuna rezervacija.

Banka je utvrdila da je kod individualne kategorije potraživanja od bivšeg zaposlenog po osnovu datog stambenog kredita, ispunjen status neispunjavanja obaveza (default) i da postoje objektivni dokazi umanjenja vrijednosti i to na osnovu: kršenja ugovornih obaveza u smislu kašnjenja po otplati obaveza plaćanja glavnice i kamate i objektivne procjene da je kolateral teško utrživ i neadekvatno tržišno vrednovan odnosno sa visokom vjerovatnoćom neutrživosti i neizvjesnosti vremenske komponente eventualne realizacije kolaterala - questionable timing realization (nakon iscrpljivanja pravnih mogućnosti naplate, pokretanja sudskih postupaka i sl).

Na osnovu gore navedene argumentacije, potraživanje po osnovu datog stambenog kredita od bivšeg zaposlenog ima status defaulta, pa se stoga svrstalo u fazu-stage 3 i za isti izračunao očekivani kreditni gubitak za cjeloživotni vijek trajanja ovog finansijskog instrumenta.

Neto sadašnja vrijednost novčanih tokova je izračunata u Planovima otplate - amortizacionim planovima. Vjerovatnoća scenarija je utvrđena promjenom diskontne stope i to: u scenariju 1 je korišćena diskontna stopa 4,87% koja se koristi za sva potraživanja od zaposlenih po osnovu stambenih kredita a koja predstavlja prosječnu stopu svih emisija CG Eurobonda; u scenariju 2 se koristila diskontna stopa od 2,55% iz poslednje emisije CG Eurobonda koja je i najniža dok se u scenariju 3 koristila najviša stopa na CG Eurobond iz 2010. godine od 7,875%. Iznos oporavka predstavlja vjerovatnoćom ponderisanu sadašnju vrijednost koji je izračunat kao proizvod neto sadašnjih vrijednosti očekivanih novčanih tokova tri različita scenarija i pripadajuće vrijednosti tih scenarija. Umanjenje vrijednosti je računato formulom $ECL = EAD - RA$, odnosno izloženost u trenutku defaulta (bruto knjigovodstvena vrijednost) umanjena za iznos opravka.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik (Nastavak)

Pregled aktive

	31. decembar 2025.		
	Bruto potraživanje	Ispravka	Neto
I Bilansne stavke			
Gotovina i depoziti po viđenju	89.249	-	89.249
Oročeni plasmani kod stranih banaka	446.289	(63)	446.226
Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	1.130.078	-	1.130.078
Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku	103.747	(69)	103.678
Sredstva kod MMF	151.805	-	151.805
Kredit i avansi koji se mjere po amortizovanom trošku	1.163	(34)	1.129
Potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku	7.945	(1)	7.944
Ukupno	1.930.276	(167)	1.930.109

Pregled aktive

	31. decembar 2024.		
	Bruto potraživanje	Ispravka	Neto
I Bilansne stavke			
Gotovina i depoziti po viđenju	131.708	-	131.708
Oročeni plasmani kod stranih banaka	530.658	(42)	530.616
Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	773.812	-	773.812
Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku	155.839	(82)	155.757
Sredstva kod MMF	182.784	-	182.784
Kredit i avansi koji se mjere po amortizovanom trošku	1.215	(35)	1.180
Potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku	5334	(2)	5.332
Ukupno	1.781.350	(161)	1.781.189

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik (Nastavak)

Gotovina i depoziti po viđenju

Pregled aktive	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2024. godine	131.708	-	-	-	131.708
Promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti					
– Prelazak u stage 1	131.708	-	-	-	131.708
– Prelazak u stage 2	-	-	-	-	-
– Prelazak u stage 3	-	-	-	-	-
Nova finansijska sredstva	40.372.150	-	-	-	40.372.150
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem	(40.414.609)	-	-	-	(40.414.609)
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2025. godine	89.249	-	-	-	89.249
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2025. godine	-	-	-	-	-
Pregled ispravke vrijednosti	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2024. godine	-	-	-	-	-
Promjene u ispravci vrijednosti					
– Prelazak u stage 1	-	-	-	-	-
– Prelazak u stage 2	-	-	-	-	-
– Prelazak u stage 3	-	-	-	-	-
Povećanje ispravke zbog promjene kreditnog rizika	-	-	-	-	-
Smanjenje ispravke zbog promjene kreditnog rizika	-	-	-	-	-
Nova finansijska sredstva	-	-	-	-	-
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem	-	-	-	-	-
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2025. godine	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik (Nastavak)

Oročeni plasmani kod stranih banaka

Pregled aktive	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2024. godine	530.658	-	-	-	530.658
Promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti					
– Prelazak u stage 1	530.658	-	-	-	530.658
– Prelazak u stage 2	-	-	-	-	-
– Prelazak u stage 3	-	-	-	-	-
Nova finansijska sredstva	34.611.848	-	-	-	34.611.848
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem	(34.696.217)	-	-	-	(34.696.217)
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2025. godine	446.289	-	-	-	446.289
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2025. godine	(63)	-	-	-	(63)

Tabele u nastavku analiziraju kretanje ispravke vrednosti tokom godine po klasama aktive:

Pregled ispravke vrijednosti	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2024. godine	(42)	-	-	-	(42)
Promene u ispravci vrijednosti					
– Prelazak u stage 1	(42)	-	-	-	(42)
– Prelazak u stage 2	-	-	-	-	-
– Prelazak u stage 3	-	-	-	-	-
Povećanje ispravke zbog promjene kreditnog rizika	-	-	-	-	-
Smanjenje ispravke zbog promjene kreditnog rizika	-	-	-	-	-
Nova finansijska sredstva	(132)	-	-	-	(132)
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem	111	-	-	-	111
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2025. godine	(63)	-	-	-	(63)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik (Nastavak)

Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat

Pregled aktive	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Bruto knjigovodstvena vrednost na 31. decembar 2024. godine	773.812	-	-	-	773.812
Promene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti					
–Prelazak u stage 1	773.812	-	-	-	773.812
–Prelazak u stage 2	-	-	-	-	-
–Prelazak u stage 3	-	-	-	-	-
Nova finansijska sredstva	792.488	-	-	-	792.488
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem	(436.222)	-	-	-	(436.222)
Bruto knjigovodstvena vrednost na 31. decembar 2025. godine	1.130.078	-	-	-	1.130.078
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2025. godine	-	-	-	-	-

Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku

Pregled aktive	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Bruto knjigovodstvena vrednost na 31. decembar 2024. godine	155.839	-	-	-	155.839
Promene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti					
–Prelazak u stage 1	155.839	-	-	-	155.839
–Prelazak u stage 2	-	-	-	-	-
–Prelazak u stage 3	-	-	-	-	-
Nova finansijska sredstva	2.385	-	-	-	2.385
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem	(54.477)	-	-	-	(54.477)
Bruto knjigovodstvena vrednost na 31. decembar 2025. godine	103.747	-	-	-	103.747
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2025. godine	(69)	-	-	-	(69)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik (Nastavak)

Tabele u nastavku analiziraju kretanje ispravke vrijednosti tokom godine po klasama aktive:

Pregled ispravke vrijednosti	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2024. godine	(82)	-	-	-	(82)
Promjene u ispravci vrijednosti					
– Prelazak u stage 1	(82)	-	-	-	(82)
– Prelazak u stage 2	-	-	-	-	-
– Prelazak u stage 3					
Povećanje ispravke zbog promjene kreditnog rizika	-	-	-	-	-
Smanjenje ispravke zbog promjene kreditnog rizika					
Nova finansijska sredstva	(5)	-	-	-	(5)
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem	18	-	-	-	18
Ispravka vrednosti na 31. decembar 2025. godine	(69)	-	-	-	(69)

Kreditni i avansi koji se mjere po amortizovanom trošku

Pregled aktive	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2024. godine	1.182	-	33	-	1.215
Promene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti					
– Prelazak u stage 1	1.182	-	-	-	1.182
– Prelazak u stage 2	-	-	-	-	-
– Prelazak u stage 3	-	-	33	-	33
Nova finansijska sredstva	354	-	-	-	354
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem	(406)	-	-	-	(406)
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2025. godine	1.130	-	33	-	1.163
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2025. godine	(11)	-	(23)	-	(34)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik (Nastavak)

Tabele u nastavku analiziraju kretanje ispravke vrijednosti tokom godine po klasama aktive:

Pregled ispravke vrijednosti	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2024. godine	(12)		(23)		(35)
Promene u ispravci vrijednosti					
– Prelazak u stage 1	(12)	-	-	-	(12)
– Prelazak u stage 2	-	-	-	-	-
– Prelazak u stage 3	-	-	(23)	-	(23)
Povećanje ispravke zbog promene kreditnog rizika	-	-	-	-	-
Smanjenje ispravke zbog promene kreditnog rizika	-	-	-	-	-
Nova finansijska sredstva		-	-	-	
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem	1	-	-	-	1
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2025. godine	(11)	-	(23)	-	(34)

Potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku

Pregled aktive	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2024. godine	5.334	-	-	-	5.334
Promene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti					
– Prelazak u stage 1	5.334	-	-	-	5.334
– Prelazak u stage 2	-	-	-	-	-
– Prelazak u stage 3	-	-	-	-	-
Nova finansijska sredstva	32.124	-	-	-	32.124
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem	(29.513)	-	-	-	(29.513)
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2025. godine	7.945	-	-	-	7.945
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2025. godine	(1)				(1)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik (Nastavak)

Tabele u nastavku analiziraju kretanje ispravke vrijednosti tokom godine po klasama aktive:

Pregled ispravke vrijednosti	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2024. godine	(2)	-	-	-	(2)
Promene u ispravci vrijednosti					
– Prelazak u stage 1	(2)				(2)
– Prelazak u stage 2	-	-	-	-	-
– Prelazak u stage 3	-				-
Povećanje ispravke zbog promjene kreditnog rizika	-	-	-	-	-
Smanjenje ispravke zbog promjene kreditnog rizika	-	-	-	-	-
Nova finansijska sredstva	(6)	-	-	-	(6)
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem	7	-	-	-	7
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2025. godine	(1)	-	-	-	(1)

Tabela u nastavku analizira kretanje vrijednosti rezervacija za očekivane kreditne gubitke tokom 2025. godine:

Klase finansijskih instrumenata	31. decembar 2024. godine	Smanjenje rezervacija tokom perioda	Povećanje rezervacije tokom perioda	31. decembar 2025. godine
Depoziti kod stranih banaka	42	(111)	132	63
<i>Depoziti po vidjenju</i>	-	-	-	-
<i>Oročeni depoziti</i>	42	(111)	132	63
Finansijska imovina po FV kroz OCI	251	(238)	220	233
<i>Finansijska sredstva koja se mjere po FV kroz OCI</i>	251	(238)	220	233
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	82	(18)	5	69
<i>Finansijska sredstva koja se mjere po AC</i>	82	(18)	5	69
Ostala finansijska imovina	37	(8)	6	35
	412	(375)	363	400

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik (Nastavak)

4.2.1. Mjerenje kreditnog rizika i kontrola postavljenih limita

(a) Plasmani kod stranih banaka

Tokom 2025. godine, sredstva su oročavana i držana na računima kod poslovnih banaka koje zadovoljavaju okvire postavljene Smjericama za upravljanje međunarodnim rezervama.

Kod oročenih depozita, prate se kreditni rejtnzi banaka kod kojih su sredstva plasirana. Minimalni dozvoljeni rejtnzi banaka su definisani Smjericama, tako da se sredstva mogu plasirati kod centralnih banaka država čiji je dugoročni rejting minimum A- po S&P- u, odnosno A3 po Moody's, odnosno A- po Fitch i kod poslovnih banaka koje ispunjavaju sljedeće uslove kod dvije od predložene tri rejting agencije:

- kratkoročni rejting minimum A-3 po S&P, odnosno P-3 po Moody's, odnosno F3 po Fitch, i
- dugoročni rejting minimum A- po S&P, odnosno A3 po Moody's, odnosno A- po Fitch.

Banke kod kojih se mogu otvoriti računi i sa kojima se mogu obavljati poslovi kupo-prodaje gotovog novca (novčanice i kovani novac), kupo-prodaja valuta (FX trade), i platnog prometa, moraju ispunjavati ograničenje da su njihove kratkoročne obaveze ocjenjene od strane dvije međunarodno priznate agencije sa jednom od tri najviše ocjene, i to:

- kratkoročni rejting minimum A-3 po S&P, odnosno P-3 po Moody's, odnosno F3 po Fitch.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik (Nastavak)

4.2.1. Mjerenje kreditnog rizika i kontrola postavljenih limita (Nastavak)

(b) Dužničke hartije od vrijednosti

Sredstva likvidnog portfolija na 31. decembar 2025. godine su, pored depozita, činile i državne dužničke kratkoročne hartije od vrijednosti originalnog dospjeća do godinu dana. Minimalni dozvoljeni dugoročni kompozitni rejting emitenata ovih hartija je BBB-. U cilju dodatnog ograničenja kreditnog rizika Smjernicama je definisana maksimalna izloženost likvidnog portfolija kratkoročnim hartijama emitenata BBB+/BBB/BBB-kompozitnog rejtinga.

Smjernicama za upravljanje međunarodnim rezervama, usvojenim u julu 2019. godine, je odobreno formiranje operativnog portfolija. U sastav ovog portfolija ulaze korporativne dužničke hartije od vrijednosti finansijskog sektora čiji emitenti imaju minimalni kompozitni rejting A- i nalaze se u okviru izabranog benčmarka. Dodatno, ove hartije moraju ispunjavati sva ograničenja precizirana Smjernicama.

Investicioni portfolio je podijeljen na: investicioni portfolio raspoloživ za prodaju, koji se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat, i investicioni portfolio do dospjeća, koji se mjeri po amortizovanom trošku.

U sastavu investicionog portfolija koji se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat, na 31. decembar 2025. godine, su bile dužničke hartije od vrijednosti emitenata koji se nalaze u okviru izabranih benčmarka i imaju minimalni kompozitni rejting BBB (postoji ograničenje za izloženost najnižem dozvoljenom rejtingu). Izuzetak su njemačke pokrivene obveznice gdje je propisan minimalni kompozitni rejting emisije, a ne emitenta, i on mora biti A-.

Struktura i iznos investicionog portfolija do dospjeća su, takođe, definisani Smjernicama. Izmjenama Smjernica iz novembra 2024. godine, odobreno je da se ovaj portfolio uveća na nominalni iznos od 150 miliona eura i predviđeno da se sve dospjele hartije iz ovog portfolija mogu reinvestirati isključivo u hartije čiji su emitenti države članice EU.

Ukupan portfolio dužničkih hartija od vrijednosti je denominovan u EUR.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik (Nastavak)

4.2.2. Finansijski instrumenti - sredstva i obaveze

Tabela koja slijedi prikazuje izloženost Banke po osnovu finansijskih sredstava i obaveza na dan 31. decembar 2025. i 2024. godine:

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2025.	31. decembar 2024.
Finansijska sredstva		
Gotovina i depoziti po viđenju	89.249	131.708
Oročeni plasmani kod stranih banaka	446.226	530.616
Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	1.130.078	773.812
Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku	103.678	155.757
Sredstva kod MMF	151.805	182.784
Kreditni i avansi koji se mjere po amortizovanom trošku	1.129	1.180
Potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku	7.944	5.332
	1.930.109	1.781.189
Finansijske obaveze		
Računi banaka i drugih finansijskih institucija	985.463	1.150.118
Računi Vlade i drugih državnih organizacija	721.966	397.004
Obaveze prema MMF-u	150.909	181.449
Ostale obaveze	253	250
	1.858.591	1.728.821

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik (Nastavak)

4.2.2. Finansijski instrumenti - sredstva i obaveze (Nastavak)

Tabelarni pregled prikazuje vezu između pozicija u iskazu o finansijskoj poziciji i kategorija finansijskih instrumenata na dan 31. decembar 2025. godine:

	Napomena	Klasifikovana po FV	Klasifikovana po AT	Ukupno
Finansijska sredstva				
Gotovina i depoziti po viđenju	13	-	89.249	89.249
Oročeni plasmani kod stranih banaka	14	-	446.226	446.226
Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	15	1.130.078	-	1.130.078
Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku	16	-	103.678	103.678
Sredstva kod MMF	18	-	151.805	151.805
Kredit i avansi koji se mjere poamortizovanom trošku	19	-	1.129	1.129
Potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku	20	-	7.944	7.944
		1.130.078	800.031	1.930.109

	Napomena	Klasifikovana po FV	Klasifikovana po AT	Ukupno
Finansijske obaveze				
Računi banaka i drugih finansijskih institucija	27	-	985.463	985.463
Račini Vlade i drugih državnih organizacija	28	-	721.966	721.966
Obaveze prema MMF-u	18	-	150.909	150.909
Ostale obaveze	29	-	253	253
		-	1.858.591	1.858.591

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik (Nastavak)

4.2.2. Finansijski instrumenti - sredstva i obaveze (Nastavak)

Tabelarni pregled prikazuje vezu između pozicija u iskazu o finansijskoj poziciji i kategorija finansijskih instrumenata na dan 31. decembar 2024. godine:

	Napomena	Klasifikovana po FV	Klasifikovana po AT	Ukupno
Finansijska sredstva				
Gotovina i depoziti po viđenju	13	-	131.708	131.708
Oročeni plasmani kod stranih banaka	14	-	530.616	530.616
Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	15	773.812	-	773.812
Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku	16	-	155.757	155.757
Sredstva kod MMF	18	-	182.784	182.784
Kredit i avansi koji se mjere poamortizovanom trošku	19	-	1.180	1.180
Potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku	20	-	5.332	5.332
		773.812	1.007.377	1.781.189

	Napomena	Klasifikovana po FV	Klasifikovana po AT	Ukupno
Finansijske obaveze				
Računi banaka i drugih finansijskih institucija	27	-	1.150.118	1.150.118
Račini Vlade i drugih državnih organizacija	28	-	397.004	397.004
Obaveze prema MMF-u	18	-	181.449	181.449
Ostale obaveze	29	-	250	250
		-	1.728.821	1.728.891

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik (Nastavak)

4.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku

U narednoj tabeli je dat prikaz maksimalne izloženosti kreditnom riziku, na dan 31. decembra 2025. godine i 31. decembra 2024. godine.

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2025. godine	31. decembar 2024. godine
Gotovina i depoziti po viđenju	89.249	131.708
Oročeni plasmani kod stranih banaka	446.226	530.616
Finansijska sredstva koja se mjeri po fer vrijed. kroz ostali ukupan rezultat	1.130.078	773.812
Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku	103.678	155.757
Kredit i avansi koji se mjere po amortizovanom trošku	1.129	1.180
Potraživanja koji se mjere po amortizovanom trošku	7.944	5.332
Ukupno	1.778.304	1.598.405

Kao što se vidi iz prethodne tabele, najznačajnija izloženost kreditnom riziku proizilazi iz finansijskih sredstava koja se mjere po fer vrijednost kroz ostali ukupan rezultat 64% (2024. godine: 49%), dok 25% ukupne maksimalne izloženosti na dan 31. decembra 2025. godine proizilazi iz oročenih plasmana stranih banaka (2024. godine: 33%). Ostatak ukupne maksimalne izloženosti proizilazi od finansijskih sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku, gotovine i depozita po viđenju, kredita i avansa i potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku.

Kreditnim rizikom se upravlja odabirom finansijske institucije – poslovne banke, izdavaoca hartija od vrijednosti ili konkretne emisije, na osnovu kriterijuma koje je usvojio Savjet. U tabeli niže je data analiza depozita Centralne banke kod stranih banaka i hartija od vrijednosti na dan 31. decembra 2025. godine i 31. decembra 2024. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik (Nastavak)

4.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku (Nastavak)

U sledećoj tabeli je data koncentracija po kreditnom rejtingu:

		31.12.2025			31.12.2024
Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	AAA	202.397	Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	AAA	66.527
	AA	352.693		AA	391.238
	A	422.392		A	169.298
	BBB	152.596		BBB	146.749
Ukupno		1.130.078			773.812
Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku	AAA	-	Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku	AAA	-
	AA	-		AA	50.237
	A	50.289		A	-
	B	-		B	51.423
	BB	53.389		BB	-
Ukupno		103.678			155.757
Gotovina i plasmani kod stranih banaka (oročeni i depoziti po viđenju)	AAA	25.021	Gotovina i plasmani kod stranih banaka (oročeni i depoziti po viđenju)	AAA	123.986
	AA	80.586		AA	172.003
	A	352.887		A	235.920
	BBB	-		BBB	-
	Bez rejtinga gotovina u trezoru i blagajni	76.981		Bez rejtinga gotovina u trezoru i blagajni	130.415
Ukupno		535.475			662.324
Kreditni, avansi i potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku	Bez rejtinga	9.073	Kreditni, avansi i potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku	Bez rejtinga	6.512
Ukupno		1.778.304			1.598.405

U okviru redovne revizije investicione strategije, a za potrebe preciznog praćenja kreditnog rizika i nedvosmislene kategorizacije emitentata/hov, krajem 2015. godine u Smjernice za upravljanje međunarodnim rezervama je uveden kompozitni rejting. Metodologija za obračun kompozitnog rejtinga je revidirana u decembru 2018. godine.

Kompozitni kreditni rejting se kreira kao jedinstveni parametar na osnovu ocjena dvije ili više rejting agencija. U praksi se izračunava kao prosječni rejting. Obavezujuće je da ocjene svih relevantnih agencija koje su odredile rejting datog emitenta/hov (S&P, Moody's i/ili Fitch) budu jednake ili iznad minimalno dozvoljenog nivoa.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik (Nastavak)

4.2.4. Finansijski plasmani

U sledećoj tabeli je data koncentracija kreditnog rizika finansijskih sredstva po dospelosti:

U hiljadama EUR

	Gotovina i depoziti po viđenju	Oročeni plasmani kod stranih banaka	Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz OCI i po AC	Potraživa nja koja se mjere po AC	Kredit i avansi koji se mjere po AC	Ukupno
2025						
Nedospijeli	89.249	446.226	1.233.756	-	1.129	1.770.360
Dospijeli neotpisani	-	-	-	7.944	-	7.944
Ukupno	89.249	446.226	1.233.756	7.944	1.129	1.778.304

	Gotovina i depoziti po viđenju	Oročeni plasmani kod stranih banaka	Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz OCI i po AC	Potraživan ja koja se mjere po AC	Kredit i avansi koji se mjere po AC	Ukupno
2024						
Nedospijeli	131.708	530.616	929.569	-	1.180	1.593.073
Dospijeli neotpisani	-	-	-	5.332	-	5.332
Ukupno	131.708	530.616	929.569	5.332	1.180	1.598.405

Iz razloga nepostojanja plasmana datih stranim bankama, kredita Vladi i domaćim poslovnim bankama Centralna banka nije objelodanila fer vrijednost instrumenata obezbjeđenja.

Potraživanja od zaposlenih po osnovu stambenih kredita su obezbijeđena ugovorima o hipoteci u korist Centralne banke, do konačne otplate kredita.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik (Nastavak)

4.2.5. Koncentracija rizika vezanih za finansijska sredstva sa izloženošću kreditnom riziku

Geografske regije

Tabela koja slijedi prikazuje glavnu izloženost kreditnom riziku sredstava u njihovim knjigovodstvenim iznosima, po geografskim regijama, na dan 31. decembar 2025. godine. U ovoj tabeli, izloženost kreditnom riziku je zasnovana na zemlji porijekla banaka i institucija sa kojima Centralna banka saraduje.

	EU zemlje	SAD	GBP	CAD	Crna Gora	U hiljadama EUR	
						Ostalo	Ukupno
Gotovina i depoziti po viđenju kod stranih banaka	11.188	295	897	72	76.797	-	89.249
Oročeni plasmani kod stranih banaka	390.940	55.286	-	-	-	-	446.226
Finansijska sredstva koja se mjeru po fer vrijed. kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	1.020.633	-	-	-	-	109.445	1.130.078
Finansijska sredstva koja se mjere po AC	103.678	-	-	-	-	-	103.678
Kreditni i avansi	-	-	-	-	1.129	-	1.129
Potraživanja po AC	-	-	-	-	7.944	-	7.944
Na dan 31. decembra 2025. godine	1.526.439	55.581	897	72	85.870	109.445	1.778.304
	EU zemlje	SAD	GBP	CAD	Crna Gora	U hiljadama EUR	
						Ostalo	Ukupno
Gotovina i depoziti po viđenju kod stranih banaka	239	250	912	75	130.232	-	131.708
Oročeni plasmani kod stranih banaka	468.859	61.757	-	-	-	-	530.616
Finansijska sredstva koja se mjeru po fer vrijed. kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	646.596	-	-	-	-	127.216	773.812
Finansijska sredstva koja se mjere po AC	104.334	-	-	-	51.423	-	155.757
Kreditni i avansi	-	-	-	-	1.180	-	1.180
Potraživanja po AC	-	-	-	-	5.332	-	5.332
Na dan 31. decembra 2024. godine	1.220.028	62.007	912	75	188.167	127.216	1.598.405

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.3. Tržišni rizik

Centralna banka Crne Gore je izložena tržišnim rizicima koji podrazumijevaju rizik da će se fer vrijednosti ili budući novčani tokovi finansijskih instrumenata mijenjati usljed promjena tržišnih cijena. Tržišni rizici se pojavljuju u slučaju otvorenih pozicija zbog promjene kamatnih stopa, kursa valuta i cijena hartija od vrijednosti.

Tržišnim rizicima koji proizilaze iz portfolija u Centralnoj banci upravlja Sektor za finansijske i bankarske operacije. Izvještaji o upravljanju ovim rizicima se redovno dostavljaju Investicionom komitetu i Savjetu Centralne banke.

4.3.1. Mjerenje tržišnog rizika

Praćenje tržišnog rizika podrazumijeva njegovu identifikaciju, mjerenje i kontrolu. Za potrebe mjerenja tržišnog rizika računaju se VaR, Tracking Error, Sharpe Ratio i modifikovana duracija.

Savjet Centralne banke određuje limite za procjenu rizika koji mogu biti prihvatljivi za banku, a koji se prate na mjesečnoj nivou na osnovu izvještavanja Sektora za finansijske i bankarske operacije. Tako je definisan i limit za VaR u uslovima formiranja/uvećanja i značajnijih reinvestiranja u okviru investicionog portfolija raspoloživog za prodaju, dok se nakon toga ova parametar samo kontinuirano prati.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.3. Tržišni rizik (Nastavak)

4.3.2. Rizik promjene kursa valuta

Centralna banka je izložena efektima promjena opštevažjećeg kursa valuta na finansijske pozicije i tokove gotovine. Tabela koja slijedi sumira izloženost Centralne banke riziku promjene kursa valuta na dan 31. decembra 2025. godine. U tabeli su uključena finansijska sredstva i obaveze Centralne banke po neto knjigovodstvenoj vrijednosti, kategorizovani po valutama.

	EUR	USD	GBP	CAD	U hiljadama EUR	
					SDR	Ukupno
31.decembar 2025. godine						
Sredstva						
Gotovina i depoziti po viđenju	87.985	295	897	72	-	89.249
Oročeni plasmani kod stranih banaka	390.940	55.286	-	-	-	446.226
Sredstva kod MMF-a	-	-	-	-	151.805	151.805
Finansijska sredstva koja se mjeru po fer vrijed. kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	1.130.078	-	-	-	-	1.130.078
Finansijska sredstva koja se mjere po AC	103.678	-	-	-	-	103.678
Kredit i avansi	1.129	-	-	-	-	1.129
Potraživanja koja se mjere po AC	7.944	-	-	-	-	7.944
Ukupno finansijska sredstva	1.721.754	55.581	897	72	151.805	1.930.109
Obaveze						
Računi banaka i finansijskih institucija	985.463	-	-	-	-	985.463
Računi Vlade i drugih organizacija	668.533	52.464	897	72	-	721.966
Obaveze prema MMF	-	-	-	-	150.909	150.909
Ostale finansijske obaveze	253	-	-	-	-	253
Ukupno finansijske obaveze	1.654.249	52.464	897	72	150.909	1.858.591
Neto bilansna pozicija	67.505	3.117	-	-	896	71.518

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.3. Tržišni rizik (Nastavak)

4.3.2. Rizik promjene kursa valuta (Nastavak)

	EUR	USD	GBP	CAD	U hiljadama EUR	
					SDR	Ukupno
31.decembar 2024. godine						
Sredstva						
Gotovina i depoziti po viđenju	130.472	250	911	75	-	131.708
Oročeni plasmani kod stranih banaka	468.859	61.757	-	-	-	530.616
Sredstva kod MMF-a		-	-	-	182.784	182.784
Finansijska sredstva koja se mjera po fer vrijed. kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	773.812	-	-	-	-	773.812
Finansijska sredstva koja se mjere po AC	155.757	-	-	-	-	155.757
Kredit i avansi	1.180	-	-	-	-	1.180
Potraživanja koja se mjere po AC	5.332	-	-	-	-	5.332
Ukupno finansijska sredstva	1.535.412	62.007	911	75	182.784	1.781.189
Obaveze						
Računi banaka i finansijskih institucija	1.150.118	-	-	-	-	1.150.118
Računi Vlade i drugih organizacija	339.364	56.654	911	75	-	397.004
Obaveze prema MMF	-	-	-	-	181.449	181.449
Ostale finansijske obaveze	250	-	-	-	-	250
Ukupno finansijske obaveze	1.489.732	56.654	911	75	181.449	1.728.821
Neto bilansna pozicija	45.680	5.353	-	-	1.335	52.368

Na dan 31. decembra 2025. godine, ukoliko bi kurs dolara ojačao/oslabio za 1% prema euru, pod uslovom da su svi ostali faktori nepromijenjeni, neto dobit bi za godinu bila za EUR 31 hiljada niža/viša (2024. godine: EUR 53 hiljade), kao rezultat gubitaka/dobitaka usljed promjene kursa valuta.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.3. Tržišni rizik (Nastavak)

4.3.3. Rizik promjene kamatnih stopa

Rizik novčanih tokova od promjene kamatnih stopa je rizik da će budući novčani tokovi finansijskih instrumenata fluktuirati zbog promjena tržišnih kamatnih stopa. Fer vrijednost rizika od promjene kamatne stope je rizik da će vrijednost finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promjena tržišne kamatne stope. Centralna banka je izložena efektima fluktuacija opštevažjećeg nivoa tržišnih kamatnih stopa i u fer vrijednosti i u novčanim tokovima. Kamatne marže se mogu povećati kao rezultat takvih promjena, ali mogu također smanjiti gubitke u uslovima pojavljivanja neočekivanih tržišnih pomjeranja. Savjet određuje limite za dozvoljeni nivo neusklađenosti pri promjeni kamatne stope, što se prati na mjesečnoj osnovi od strane Sektora za finansijske i bankarske operacije Centralne banke.

Dakle, zbog strukture portfolija međunarodnih rezervi i uticaja na vrijednost finansijskih instrumenata, kao vrsta tržišnog rizika, posebno se prati rizik kamatne stope. Ovaj rizik se kvantifikuje kroz modifikovanu duraciju, koja je na kraju 2025. godine za investicioni portfolio raspoloživ za prodaju iznosila 2,59 bp i bila je u okviru limita definisanog smjernicama.

Modifikovana duracija operativnog portfolija je na kraju istog perioda iznosila 1,79 bp i, također, je bila u okviru zadanog limita.

Modifikovana duracija investicionog portfolija do dospijeca na 31. decembar 2025. godine je iznosila 2,94 bp.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.3. Tržišni rizik (Nastavak)

4.3.3. Rizik promjene kamatnih stopa (Nastavak)

Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa na dan 31. decembar 2025. godine prikazana je u sledećoj tabeli:

	U hiljadama EUR		
	Kamatonosne pozicije	Nekamatonosne pozicije	Ukupno
31. decembar 2025. godine			
Sredstva			
Gotovina i depoziti po viđenju	89.249	-	89.249
Oročeni plasmani kod stranih Banaka	446.226	-	446.226
Sredstva kod MMF-a	-	151.805	151.805
Finansijska sredstva koja se mjeri po fer vrijed. kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	1.130.078	-	1.130.078
Finansijska sredstva koja se mjere po AC	103.678	-	103.678
Kredit i avansi	-	1.129	1.129
Potraživanja koja se mjere po AC	7.944	-	7.944
Ukupno finansijska sredstva	1.777.175	152.934	1.930.109
Obaveze			
Računi banaka i finansijskih Institucija	657.667	327.796	985.463
Računi Vlade i drugih Organizacija	721.966	-	721.966
Obaveze prema MMF	-	150.909	150.909
Ostale finansijske obaveze	-	253	253
Ukupno finansijske obaveze	1.379.633	478.958	1.858.591
31.12.2025. godine			
Neto izloženost riziku od promjena kamatnih stopa	397.542	(326.024)	71.518

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.3. Tržišni rizik (Nastavak)

4.3.3. Rizik promjene kamatnih stopa (Nastavak)

Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa na dan 31. decembar 2024. godine prikazana je u sledećoj tabeli:

	U hiljadama EUR		
	Kamatonosne pozicije	Nekamatonosne pozicije	Ukupno
31. decembar 2024. godine			
Sredstva			
Gotovina i depoziti po viđenju	131.708	-	131.708
Oročeni plasmani kod stranih Banaka	530.616	-	530.616
Sredstva kod MMF-a	-	182.784	182.784
Finansijska sredstva koja se mjeri po fer vrijed. kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	773.812	-	773.812
Finansijska sredstva koja se mjere po AC	155.757	-	155.757
Kredit i avansi	-	1.180	1.180
Potraživanja koja se mjere po AC	5.332	-	5.332
Ukupno finansijska sredstva	1.597.225	183.964	1.781.189
Obaveze			
Računi banaka i finansijskih institucija	995.868	154.250	1.150.118
Računi Vlade i drugih organizacija	397.004	-	397.004
Obaveze prema MMF	-	181.449	181.449
Ostale finansijske obaveze	-	250	250
Ukupno finansijske obaveze	1.392.872	335.949	1.728.821
31.12.2024. godine			
Neto izloženost riziku od promjena kamatnih stopa	204.353	(151.985)	52.368

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.3. Tržišni rizik (Nastavak)

4.3.3. Rizik promjene kamatnih stopa (Nastavak)

Tabela koja slijedi sumira izloženost Centralne banke riziku promjene kamatnih stopa. Ona prikazuje finansijske instrumente Centralne banke po knjigovodstvenoj vrijednosti, kategorizovanih po roku kraćem od roka dospijeaća i perioda izmjene kamatne stope.

	U hiljadama EUR					
	Do 1 mjeseca	1-12 mjeseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Nekama- tonosni	Ukupno
31. decembar 2025. godine						
Sredstva						
Gotovina i depoziti po viđenju	89.249	-	-	-	-	89.249
Oročeni plasmani kod stranih Banaka	69.288	376.938	-	-	-	446.226
Sredstva kod MMF-a	-	-	-	-	151.805	151.805
Finansijska sredstva koja se mjera po fer vrijed. kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	-	662.093	467.985	-	-	1.130.078
Finansijska sredstva koja se mjere po AC	-	-	55.931	47.747	-	103.678
Kredit i avansi	-	-	-	-	1.129	1.129
Potraživanja koja se mjere po AC	-	7.944	-	-	-	7.944
Ukupno finansijska sredstva	158.537	1.046.975	523.916	47.747	152.934	1.930.109
Obaveze						
Računi banaka i finansijskih Institucija	657.667	-	-	-	327.796	985.463
Računi Vlade i drugih Organizacija	721.966	-	-	-	-	721.966
Obaveze prema MMF	-	-	-	-	150.909	150.909
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	253	253
Ukupno finansijske obaveze	1.379.633	-	-	-	478.958	1.858.591
31.12.2025. godine						
Neto izloženost riziku od promjena kamatnih stopa	(1.221.096)	1.046.975	523.916	47.747	(326.024)	71.518
31.12.2024. godine						
Neto izloženost riziku od promjena kamatnih stopa	(1.075.507)	763.022	432.514	84.324	(151.985)	52.368

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.3. Tržišni rizik (Nastavak)

4.3.3. Rizik promjene kamatnih stopa (Nastavak)

	U hiljadama EUR					
	Do 1 mjeseca	1-12 mjeseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Nekama- tonosni	Ukupno
31. decembar 2024. godine						
Sredstva						
Gotovina i depoziti po viđenju	131.708	-	-	-	-	131.708
Oročeni plasmani kod stranih Banaka	185.657	344.959	-	-	-	530.616
Sredstva kod MMF-a	-	-	-	-	182.784	182.784
Finansijska sredstva koja se mjera po fer vrijed. kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	-	361.308	378.417	34.087	-	773.812
Finansijska sredstva koja se mjere po AC	-	51.423	54.097	50.237	-	155.757
Kredit i avansi	-	-	-	-	1.180	1.180
Potraživanja koja se mjere po AC	-	5.332	-	-	-	5.332
Ukupno finansijska sredstva	317.365	763.022	432.514	84.324	183.964	1.781.189
Obaveze						
Računi banaka i finansijskih institucija	995.868	-	-	-	154.250	1.150.118
Računi Vlade i drugih organizacija	397.004	-	-	-	-	397.004
Obaveze prema MMF	-	-	-	-	181.449	181.449
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	250	250
Ukupno finansijske obaveze	1.392.872	-	-	-	335.949	1.728.821
31.12.2024. godine						
Neto izloženost riziku od promjena kamatnih stopa	(1.075.507)	763.022	432.514	84.324	(151.985)	52.368
31.12.2023. godine						
Neto izloženost riziku od promjena kamatnih stopa	(894.928)	587.088	360.952	124.519	(140.873)	36.758

Analiza osjetljivosti na kamatni rizik se određuje na osnovu izloženosti riziku od promjene kamatnih stopa na dan izvještavanja. Na dan 31. decembra 2025. godine, da je kamatna stopa bila za 100 baznih poena viša/niša, pod pretpostavkom da su ostali faktori nepromijenjeni, neto dobit Centralne banke bi se zaključno na dan 31. decembra 2025. godine povećala/smanjila približno za EUR 3.975 hiljade (2024. godine: približno EUR 2.044 hiljada).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da Centralna banka neće biti u mogućnosti da izmiri svoje finansijske obaveze o roku dospjeća i da zamijeni izvore sredstava koji su povučeni. Posljedica toga može biti neizvršavanje dospjelih obaveza.

4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti

Proces upravljanja rizikom likvidnosti, koji se izvršava unutar Centralne banke i prati od strane stručnog tima Sektora za finansijske i bankarske operacije i Trezora Centralne banke, uključuje:

- dnevno finansiranje kojim se upravlja tako što se prate budući novčani tokovi da bi se očekivani zahtjevi mogli ispuniti. To podrazumijeva ponovno punjenje fondova po njihovom dospjeću ili kada su pozajmljeni klijentima;
- održavanje portfolija visoko tržišne aktive koja može biti lako likvidna kao način zaštite u slučaju bilo kakvih nepredviđenih prekida novčanog toka;
- praćenje racija likvidnosti iskaza o finansijskoj poziciji prema internim i regulatornim zahtjevima i
- upravljanje koncentracijom i profilom dužničkih hartija.

Praćenje i izvještavanje podrazumijeva mjerenje tokova gotovine i projekcije za sljedeći dan, sedmicu i mjesec pošto su to ključni periodi za upravljanje likvidnošću. Početna tačka za projekcije je analiza ugovorenih rokova dospjeća finansijskih obaveza i očekivani dan naplate finansijskih sredstava.

Sredstva raspoloživa za pokriće svih obaveza uključuju gotovinu i depozite po viđenju, plasmane u bankama i kredite i avanse. Centralna banka takođe može odgovoriti na neočekivane odlive gotovine tako što će prodavati finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI).

Sektor za finansijske i bankarske operacije u kontinuitetu kontroliše rizik likvidnosti i to kroz izbor instrumenata za investiranje, kao i izbor partnerskih banaka i dozvoljenih emitenata. Rizik likvidnosti kod HOV je preciznije definisan uvodjenjem ograničenja u pogledu minimalne emisije HOV, a operativno se prati i razlika između kupovnih i prodajnih cijena koja upućuje na likvidnost određenog instrumenta (tzv. bid-ask spread). U svrhu obezbjedjenja dnevne likvidnosti, Smjernicama za upravljanje međunarodnim rezervama su kao dio likvidnog portfolija definisana dostupna sredstva koja čine sredstva koja se drže na računima kod odobrenih centralnih i poslovnih banaka. Kod centralnih banaka nema limita koji se odnosi na iznos sredstava koji se može držati na računu. Takođe, ročnost depozita se prilagođava najavljenim potrebama za likvidnošću, pri čemu nije dozvoljeno plasiranje sredstava u depozite dospjeća preko šest mjeseci.

4.4.2 Pristup finansiranja

Izvori likvidnosti se redovno revidiraju od strane Sektora za finansijske i bankarske operacije kako bi se obezbijedila široka diverzifikacija valuta, područja, dobavljača, proizvoda i uslova.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (Nastavak)

4.4.3. Nederivativni tokovi gotovine

Tabela koja slijedi prikazuje nederivativne tokove gotovine finansijskih sredstava i obaveza Centralne banke.

								U hiljadama EUR	
	Do 1 mjeseca	od 1 do 6 mjeseci	od 6 do 12 mjeseci	od 1 do 2 godine	od 2 do 3 godine	Preko 3 godine	Bez roka	Ukupno	
31. decembar 2025. godine									
Sredstva									
Gotovina i depoziti po viđenju	89.249	-	-	-	-	-	-	89.249	
Oročeni plasmani kod stranih banaka	69.288	376.938	-	-	-	-	-	446.226	
Sredstva kod MMF-a	-	-	-	-	-	-	151.805	151.805	
Finansijska sredstva koja se mjeri po fer vrijed. kroz ostali ukupan rezultat	127.664	288.965	305.848	97.961	91.493	218.147	-	1.130.078	
Finansijska sredstva koja se mjere po AT	-	-	-	-	-	103.678	-	103.678	
Vlasnički finansijski instrument koji se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	-	-	-	-	-	695	695	
Kredit i avansi	-	-	-	-	-	-	1.129	1.129	
Potraživanja koja se mjere po AT	-	-	-	-	-	-	7.944	7.944	
Ukupno finansijska sredstva	286.201	665.903	305.848	97.961	91.493	321.825	161.573	1.930.804	
Obaveze									
Računi banaka i finansijskih institucija	985.463	-	-	-	-	-	-	985.463	
Računi Vlade i drugih organizacija	721.966	-	-	-	-	-	-	721.966	
Obaveze prema MMF	-	-	-	-	-	-	150.909	150.909	
Ostale finansijske obaveze	253	-	-	-	-	-	-	253	
Ukupno finansijske obaveze	1.707.682	-	-	-	-	-	150.909	1.858.591	
Ročna neusklađenost	(1.421.481)	665.903	305.848	97.961	91.493	321.825	10.664	72.213	
31. decembar 2024. godine									
Ukupna sredstva	318.366	523.452	233.237	114.009	95.798	307.031	189.991	1.781.884	
Ukupne obaveze	1.547.372	-	-	-	-	-	181.449	1.728.821	
Ročna neusklađenost	(1.229.006)	523.452	233.237	114.009	95.798	307.031	8.542	53.063	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (Nastavak)

4.4.3. Noderivativni tokovi gotovine (Nastavak)

								U hiljadama EUR	
	Do 1 mjeseca	od 1 do 6 mjeseci	od 6 do 12 mjeseci	od 1 do 2 godine	od 2 do 3 godine	Preko 3 godine	Bez roka	Ukupno	
31. decembar 2024. godine									
Sredstva									
Gotovina i depoziti po viđenju	131.708	-	-	-	-	-	-	131.708	
Oročeni plasmani kod stranih banaka	185.657	344.959	-	-	-	-	-	530.616	
Sredstva kod MMF-a	-	-	-	-	-	-	182.784	182.784	
Finansijska sredstva koja se mjera po fer vrijed. kroz ostali ukupan rezultat	1.001	127.070	233.237	114.009	95.798	202.697	-	773.812	
Finansijska sredstva koja se mjere po AT	-	51.423	-	-	-	104.334	-	155.757	
Vlasnički finansijski instrument koji se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	-	-	-	-	-	695	695	
Kredit i avansi	-	-	-	-	-	-	1.180	1.180	
Potraživanja koja se mjere po AT	-	-	-	-	-	-	5.332	5.332	
Ukupno finansijska sredstva	318.366	523.452	233.237	114.009	95.798	307.031	189.991	1.781.884	
Obaveze									
Računi banaka i finansijskih institucija	1.150.118	-	-	-	-	-	-	1.150.118	
Računi Vlade i drugih organizacija	397.004	-	-	-	-	-	-	397.004	
Obaveze prema MMF	-	-	-	-	-	-	181.449	181.449	
Ostale finansijske obaveze	250	-	-	-	-	-	-	250	
Ukupno finansijske obaveze	1.547.372	-	-	-	-	-	181.449	1.728.821	
Ročna neusklađenost	(1.229.006)	523.452	233.237	114.009	95.798	307.031	8.542	53.063	
31. decembar 2023. godine									
Ukupna sredstva	300.296	491.137	36.624	107.558	111.203	266.710	233.615	1.537.143	
Ukupne obaveze	1.286.825	-	-	-	-	-	212.865	1.499.690	
Ročna neusklađenost	(986.529)	491.137	36.624	107.558	111.203	266.710	10.750	37.453	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)**4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza**

Centralna banka utvrđuje fer vrijednost finansijskih sredstava koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat na osnovu zvaničnih tržišnih cijena na aktivnom tržištu za identične instrumente.

Knjigovodstvena vrijednost gotovine i depozita po viđenju, kao i računa banaka i finansijskih institucija i računi Vlade i drugih organizacija sama po sebi predstavlja fer vrijednost.

Rukovodstvo Banke je izvršilo procjenu fer vrijednosti sredstava i obaveza koje se vode po amortizovanoj vrijednosti, metodom diskontovanja budućih novčanih tokova, uzimajući u obzir važeće tržišne uslove prilikom utvrđivanja diskontne stope. Po mišljenju Rukovodstva, ova procjena nije dovela do materijalno značajnih odstupanja između fer vrijednosti i knjigovodstvenih vrijednosti ovih sredstava i obaveza.

U sledećoj tabeli dat je prikaz hijerarhije fer vrijednosti finansijskih sredstava koja se odnose na finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat. Banka mjeri fer vrijednost finansijskih sredstava koja se mjere kroz ostali ukupan rezultat koristeći hijerarhiju Nivoa 1 u pogledu kvaliteta ulaznih podataka koji se koriste pri vrednovanju - zvanične tržišne cijene na aktivnom tržištu za identične instrumente.

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih sredstava koje se vode po fer vrijednosti:

Finansijska sredstva 31.12.2025.	U hiljadama EUR			
	<u>Nivo 1</u>	<u>Nivo 2</u>	<u>Nivo 3</u>	<u>Ukupno</u>
Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	1.130.078	-	-	1.130.078
Vlasnički instrument koji se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	695	-	-	695
Ukupno	1.130.773	-	-	1.130.773

Finansijska sredstva 31.12.2024.	U hiljadama EUR			
	<u>Nivo 1</u>	<u>Nivo 2</u>	<u>Nivo3</u>	<u>Ukupno</u>
Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	773.812	-	-	773.812
Vlasnički instrument koji se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	695	-	-	695
Ukupno	774.507	-	-	774.507

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)**4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)***Hijerarhija finansijskih sredstava i obaveza koje se ne vode po fer vrijednosti*

Finansijska sredstva 31.12.2025.	Nivo 1	Nivo 2	U hiljadama EUR	
			Nivo 3	Ukupno
Gotovina i depoziti po viđenju	-	89.249	-	89.249
Oročeni plasmani kod stranih banaka	-	446.226	-	446.226
Finansijska sredstva koja se mjere po AC	-	103.678	-	103.678
Sredstva kod MMF	-	-	151.805	151.805
Kredit i avansi	-	-	1.129	1.129
Potraživanja koja se mjere po AC	-	-	7.944	7.944
Ukupno	-	639.153	160.878	800.031

Finansijske obaveze 31.12.2025.	Nivo 1	Nivo 2	U hiljadama EUR	
			Nivo 3	Ukupno
Računi banaka i finansijskih institucija	-	-	985.463	985.463
Računi Vlade i drugih organizacija	-	-	721.966	721.966
Obaveze prema MMF-u	-	-	150.909	150.909
Ostale finansijske obaveze	-	-	253	253
Ukupno	-	-	1.858.591	1.858.591

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)**4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)***Hijerarhija finansijskih sredstava i obaveza koje se ne vode po fer vrijednosti*

Finansijska sredstva 31.12.2024.	U hiljadama EUR			
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Gotovina i depoziti po viđenju	-	131.708	-	131.708
Oročeni plasmani kod stranih banaka	-	530.616	-	530.616
Finansijska sredstva do dospeljeća	-	155.757	-	155.757
Sredstva kod MMF	-	-	182.784	182.784
Kredit i avansi	-	-	1.180	1.180
Potraživanja koja se mjere po AC	-	-	5.332	5.332
Ukupno	-	818.081	189.296	1.007.377

Finansijske obaveze 31.12.2024.	U hiljadama EUR			
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Računi banaka i finansijskih institucija	-	-	1.150.118	1.150.118
Računi Vlade i drugih organizacija	-	-	397.004	397.004
Obaveze prema MMF-u	-	-	181.449	181.449
Ostale finansijske obaveze	-	-	250	250
Ukupno	-	-	1.728.821	1.728.821

Nivo 1 – Kotirane cijene identičnih finansijskih instrumenata koji se kotiraju na aktivnim tržištima.

Nivo 2 – Parametri koji se mogu direktno primjetiti na tržištu, a ne nalaze se na prethodnom nivou. Informacije su dostupne i uočljive bilo direktno (npr. cijene) ili indirektno (izvedene iz cijena).

Nivo 3 – Parametri za vrednovanje finansijskih instrumenata koji se ne zasnivaju na primjetnim tržišnim podacima (neprimjetni parametri). Ova kategorija obuhvata sve instrumente čija se procjena vrši na bazi ulaza koji nijesu dostupni i uočljivi i kao takvi imaju značajni efekat na procjenu vrijednosti instrumenata. Ova kategorija obuhvata instrumente koji se vrednuju na osnovu zvanične cijene za slične instrumente, gdje su značajne korekcije ili pretpostavke potrebne da bi odrazile razlike između instrumenata.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.6. Upravljanje kapitalom

Ciljevi upravljanja kapitalom, koji je širi koncept u odnosu na osnovni kapital iskazan u iskazu o finansijskoj poziciji, su:

- ispunjenje zahtjeva vezanih za kapital datih u Zakonu o CBCG;
- očuvanje sposobnosti CBCG da nastavi poslovanje u predvidivoj budućnosti i da ispunjava svoje funkcije propisane Zakonom o CBCG i
- održavanje dovoljnog nivoa kapitala u cilju daljeg razvoja osnovnih funkcija CBCG.

Zakonom o CBCG propisano je sljedeće:

- (a) da se kapital CBCG sastoji od osnovnog kapitala i rezervi;
- (b) osnovni kapital iznosi EUR 50.000 hiljada.

U skladu sa Zakonom o CBCG, izvršena je transformacija kapitala u 2010. godini, tako što su se osnivački kapital i generalne rezerve transformisale u osnovni kapital.

Osnovni kapital na dan 31. decembar 2025. godine iznosi EUR 52.000 hiljada, shodno Odluci br.0101-2837-3/2021 od 28. aprila 2021. godine, na osnovu koje je došlo do povećanja osnovnog kapitala iz opštih rezervi u iznosu od EUR 2.000 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

5. OSNOVNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA U PRIMJENI RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Centralna banka donosi procjene i pretpostavke koje mogu uticati na prikaz iznosa sredstava i obaveza u finansijskim iskazima za narednu finansijsku godinu. Procjene i prosuđivanja biće predmet stalne procjene i donosiće se na osnovu istorijskog iskustva i drugih činilaca, uključujući očekivanja u pogledu budućih događaja za koje se vjeruje da su u okvirima datih okolnosti razumna.

a) Fer vrijednost imovine

Fer vrijednost je cijena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum odmjerenja pod tekućim tržišnim uslovima bez obzira na to da li je cijena direktno utvrdiva ili procijenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja.

Poslovna politika Banke je da objelodani informacije o fer vrijednosti aktive ili pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije ili informacije do kojih se dolazi na osnovu alternativnih tehnika vrednovanja. Po mišljenju Rukovodstva Banke, iznosi u finansijskim izvještajima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe finansijskog izvještavanja u skladu sa međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

b) Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava

Centralna banka utvrđuje da je došlo do umanjenja vrijednosti u finansijskim sredstvima koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI) onda kada dođe do značajnog ili produženog smanjenja njihove fer vrijednosti i to ispod njihove nabavne vrijednosti. Određivanje šta je značajno ili produženo zahtijeva rasuđivanje. Umanjenje vrijednosti može biti opravdano onda kada postoji dokaz da je došlo do pogoršanja u finansijskoj poziciji preduzeća u koje se ulaže, privrednoj grani ili sektoru, kao i u novčanim tokovima iz poslovanja i finansiranja. Centralna banka utvrđuje da je došlo do umanjenja fer vrijednosti finansijskih sredstava koja se mjere po amortizovanom trošku (AC) onda kada dođe do značajnog povećanja kreditnog rizika u skladu sa MSFI 9. Mjerenje finansijskih sredstava po amortizovanom trošku (AC) se obavlja na mjesečnom nivou. Iznos obezvrijeđenja sredstava obično nije značajan u poređenju sa vrijednošću ukupnih finansijskih sredstava Banke.

c) Rezervisanja

Rezervisanja su u velikoj mjeri zasnovana na prosuđivanju, naročito u slučajevima pravnih sporova. Centralna banka procjenjuje vjerovatnoću nastanka negativnog ishoda koji je rezultat prošlih događaja i ukoliko je ta vjerovatnoća veća od 50%, Centralna banka formira rezervisanje za cjelokupan iznos obaveze. Rukovodstvo Centralne banke je veoma oprezno u ovim procjenama, ali usljed značajnog stepena neizvjesnosti, u pojedinim slučajevima su moguća odstupanja između procijenjenog ishoda i stvarnog ishoda događaja.

d) Amortizacija i stopa amortizacije

Obračun amortizacije i stope amortizacije su zasnovane na projektovanom ekonomskom vijeku trajanja nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja. Ekonomski vijek trajanja stalnih sredstava opredjeljuje se procjenom od strane nezavisnog procjenitelja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

6. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA

a) Prihodi od kamata

	U hiljadama EUR Za godinu koja se završila 31. decembra	
	2025.	2024.
Oročeni depoziti kod stranih banaka	9.150	19.161
Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (OCI)	15.716	13.027
Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku (AC)	2.385	1.812
	27.251	34.000

Smanjenje prihoda od kamata u 2025. godini u odnosu na prethodnu godinu dominantno je rezultat pada kamatnih stopa na međunarodnim finansijskim tržištima.

Pregled prihoda po zemljama:

	U hiljadama EUR			
	Crna Gora	Evropska unija	Ostale zemlje	Ukupno
Oročeni depoziti kod stranih banaka	-	8.967	183	9.150
Hartije od vrijednosti	250	17.028	823	18.101
Ukupno u 2025.	250	25.995	1.006	27.251
Ukupno u 2024.	1.014	31.709	1.277	34.000

b) Rashodi od kamata

	U hiljadama EUR Za godinu koja se završila 31. decembra	
	2025.	2024.
Rashodi kamata bankama	-	3.390
Rashodi kamata drugim finansijskim institucijama koji se mjere po amortizovanom trošku (AC)	3.318	4.770
Rashodi kamata javnom sektoru koji se mjere po amortizovanom trošku (AC)	8.352	15.526
	11.670	23.686

Smanjenje rashoda od kamata u odnosu na prethodnu godinu, na depozite javnom sektoru i drugim finansijskim institucijama odnosno Ministarstvu finansija i Fondu za zaštitu depozita, uzrokovano je kretanjem kamatnih stopa na evropskom međubankarskom tržištu usljed promjene referentnih kamatnih stopa Evropske centralne banke i visinom deponovanih sredstava. Shodno izmjeni Odluke o obaveznoj rezervi kreditnih institucija kod Centralne banke Crne Gore od 15. avgusta 2024. godine, na 50% sredstava obavezne rezerve obračunava se naknada po stopi od 0 (nula), pa u 2025. godini nije bilo rashoda kamata bankama po ovom osnovu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA

a) Prihodi od naknada

	U hiljadama EUR	
	Za godinu koja se završila 31. decembra	
	2025.	2024.
Učešće u RTGS-u	265	265
Obračun naloga u RTGS-u	2.515	2.356
Obračun naloga u DNS-u	942	951
Obračun naloga državnog trezora	3.315	3.424
Obračun naloga za uplate javnih prihoda	422	404
Gotovinske uplate i isplate preko računa klijenata	957	916
Izdavanje i izvršavanje naloga za prinudnu naplatu	324	359
Servisiranje ino duga	1.780	857
Kontrola poslovanja banaka i mikrokreditnih finansijskih institucija	4.782	4.434
Usluge kreditnog biroa	789	733
Transferi preko računa Centralne banke u inostranstvu	983	1.298
Ostale naknade	454	532
	17528	16.529

Prihodi od naknada po osnovu obračuna naloga u RTGS-u i DNS-u odnose se na RTGS platni sistem u kome se izvršavaju pojedinačne platne transakcije između učesnika po bruto principu u realnom vremenu i u DNS platnom sistemu u kome se izvršavaju platne transakcije koje glase na iznos manji od minimalne vrijednosti platnih transakcija koje moraju biti procesuirane u RTGS sistemu.

Prihodi od transfera preko računa Centralne banke u inostranstvu odnose se na naknade koje je Centralna banka obračunala na sredstva koja su predmet razmjene sa kreditnim institucijama.

Centralna banka, za vršenje usluga koje obavlja, naplaćuje naknade u visini i na način utvrđen Odlukom o utvrđivanju tarife po kojoj se obračunavaju naknade za vršenje usluga koje obavlja Centralna banka („Sl. list CG“ br. 147/25). CBCG je tokom 2025. godine uspostavila povoljniju cjenovnu politiku koja se odnosi na smanjenje svih naknada za platne transakcije u RTGS-u i DNS-u za 50%, ukidanje naknade za izvršavanje platnih transakcija poslije 14:00 časova i uvođenje jedinstvene niže tarife, izvršavanje državnih plaćanja u ino SEPA SCT šemama po 50,00 eura po nalogu, kao i smanjenje naknada za izvršavanje platnih transakcija na teret Glavnog državnog računa Trezora za 20%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA (Nastavak)

b) Rashodi naknada

	U hiljadama EUR	
	Za godinu koja se završila 31. decembra	
	2025.	2024.
Unošenje i iznošenje efektive	310	210
Održavanje kastodi računa	58	68
Platni promet	13	13
Ostali troškovi naknada	292	230
	673	521

Troškovi ostalih naknada odnose se na plaćanje usluga transporta gotovog novca iz/u inostranstva i osiguranja gotovog novca.

8. OSTALI PRIHODI I DOBICI

	U hiljadama EUR	
	Za godinu koja se završila 31. decembra	
	2025.	2024.
Operativni lizing poslovnog prostora	172	292
Prodaja mjeničnih blanketa	460	423
Prodaja plemenitih metala	6	39
Prihodi od supervizorskih mjera	1.117	1.242
Ostali prihodi i dobiti	1.672	154
	3.427	2.150

Bruto prihodi od supervizorskih mjera u 2025. godini iznose EUR 4.717 hiljada i odnose se na izrečene supervizorske mjere koje je CBCG izdala prilikom provjere ispunjenosti primjene regulatornih zahtjeva u oblasti kontrole kreditnih institucija i sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Dio ovih prihoda u iznosu od EUR 3.600 hiljada odnose se na odložene prihode od supervizorskih mjera, u skladu sa MSFI 15 (Napomena 29).

Ostali prihodi i dobiti u iznosu od EUR 1.672 hiljada najvećim dijelom se odnose na evidentiranje pozitivnih efekata procjene nekretnina, postrojenja i opreme u dijelu povećanja vrijednosti investicionih nekretnina.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

9. KURSNE RAZLIKE, NETO

	U hiljadama EUR	
	Za godinu koja se završila	
	31. decembra	
	2025.	2024.
<i>Pozitivne kursne razlike:</i>		
- Računi CBCG u inostranstvu	2.160	3.478
- Gotovina u trezoru	37	13
- Blagajna	-	1
	<u>2.197</u>	<u>3.492</u>
<i>Negativne kursne razlike:</i>		
- Računi CBCG u inostranstvu	(2.224)	(3.462)
- Gotovina u trezoru	(4)	(7)
- Blagajna	(2)	(2)
	<u>(2.230)</u>	<u>(3.471)</u>
	<u>(33)</u>	<u>21</u>

Kursne razlike na računima Centralne banke u inostranstvu uslovljene su obračunom istih na depozite u valuti USD,GBP i CAD usled čega je došlo do povećanja pozitivnih i negativnih kursnih razlika, koje u neto iznosu nemaju materijalno značajnu vrijednost.

10. NETO DOBICI/(GUBICI) PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE MJERE PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPNI REZULTAT I PO AMORTIZOVANOM TROŠKU

	U hiljadama EUR	
	Za godinu koja se završila	
	31. decembra	
	2025.	2024.
<i>Gubici po osnovu finansijskih sredstava koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat:</i>		
Neto povećanje rezervisanja za finansijska sredstva po FV OCI (napomena 15)	18	(54)
Dobici/(gubici) po osnovu prodaje HOV	228	5
	<u>246</u>	<u>(49)</u>
<i>Neto dobici/(gubici) po osnovu finansijskih sredstava koja se mjere po amortizovanom trošku:</i>		
Neto povećanje/smanjenje rezervisanja koja se mjere po amortizovanom trošku (napomena 16)	13	(20)
Neto povećanje/smanjenje rezervisanja po osnovu oročenih depozita (napomena 14)	(21)	(21)
Neto povećanje/smanjenje rezervisanja po osnovu potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku (napomena 20)	1	-
Neto povećanje rezervisanja po osnovu kredita i avansa (napomena 19)	1	(2)
	<u>(6)</u>	<u>(43)</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

11. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	U hiljadama EUR	
	Za godinu koja se završila 31. decembra	
	<u>2025.</u>	<u>2024.</u>
Troškovi bruto zarada	9.179	8.666
Troškovi doprinosa na teret poslodavca i zaposlenog	1.207	1.990
Ostala primanja zaposlenih	<u>1.047</u>	<u>1.203</u>
	<u>11.433</u>	<u>11.859</u>

Promjena u strukturi troškova zaposlenih u 2025. godini je uslovljena izmjenama zakonskih propisa koji se odnose na visinu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje.

12. OSTALI TROŠKOVI POSLOVANJA

	U hiljadama EUR	
	Za godinu koja se završila 31. decembra	
	<u>2025.</u>	<u>2024.</u>
Troškovi materijala	149	157
Troškovi goriva i energije	185	182
Troškovi reklame i propagande	65	67
Troškovi naknada po ugovorima o djelu	104	82
Troškovi primanja članova Savjeta CBCG i Odbora za reviziju	112	98
Druge naknade fizičkim licima	111	178
Troškovi stručnih usluga	125	76
Troškovi održavanja imovine	1.042	937
Troškovi osiguranja imovine	35	18
Troškovi telekomunikacija i PTT troškovi	406	369
Troškovi poreza	101	163
Troškovi amortizacije	806	890
Troškovi humanitarnih aktivnosti	237	155
Troškovi reprezentacije	19	22
Troškovi seminara	219	82
Rezervisanja po osnovu sudskih sporova	8	27
Rezervisanja po osnovu otpremnine zaposlenih (napomena 29)	69	30
Otpis nenaplativih potraživanja	89	152
Ostali troškovi poslovanja	<u>1.270</u>	<u>616</u>
	<u>5.152</u>	<u>4.301</u>

Ostali troškovi poslovanja su povećani u odnosu na prethodnu godinu usled povećanja ostalih troškova poslovanja koji se najvećim dijelom odnose na troškove realizacije projekta implementacije SEPA sistema plaćanja, podršku programima finansijske edukacije, implementacije digitalnih rješenja i finansijskih inovacija, jačanja sajber bezbjednosti i podršku akciji Nedjelja štednje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

13. GOTOVINA I DEPOZITI PO VIĐENJU

	31. decembar 2025.	U hiljadama EUR 31. decembar 2024.
Gotovina u trezoru i blagajni:		
- u EUR	76.788	130.195
- u stranoj valuti	10	39
- MMF – gotovinska uplata	182	182
	76.980	130.416
Kamatonosni depoziti po viđenju	11.006	31
Nekamatonosni depoziti po viđenju - strana valuta	1.191	1.161
Nekamatonosni depoziti po viđenju - EUR	-	25
Depoziti po viđenju – BIS	72	75
Ispravka vrijednosti	-	-
	89.249	131.708

Kamatna stopa na eurska sredstva depozita po viđenju koja su bila na računima kod komercijalnih banaka i centralnih banaka tokom 2025. godine, se kretala u rasponu od 0% do 2,97%. Kamatna stopa na sredstva koja su se nalazila kod FED-a tokom 2025. godine kretala se u rasponu od 3,50% do 4,25%.

Tabelarni prikaz kretanja ispravke vrijednosti:

	31. decembar 2024.	Smanjenje ispravke vrijednosti	Povećanje ispravke vrijednosti	31. decembar 2025.
Ispravka vrijednosti	-	-	-	-
	31. decembar 2023.	Smanjenje ispravke vrijednosti	Povećanje ispravke vrijednosti	31. decembar 2024.
Ispravka vrijednosti	-	1	(1)	-

Ispravka vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na depozite po viđenju u 2025. godini je imala vrijednost ispod EUR 1 hiljadu pa se iz tog razloga ista ne iskazuje numerički.

Sa stanjem na dan 31. decembra 2025. godine, Centralna banka ima položene kratkoročne kamatonosne depozite po viđenju na računima kod centralnih i poslovnih banaka u inostranstvu u iznosu od EUR 11.006 hiljada (31. decembra 2024. godine: EUR 31 hiljada).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

14. OROČENI PLASMANI KOD STRANIH BANAKA

Oročeni plasmani kod stranih banaka predstavljaju investirane rezerve Centralne banke koje se drže na računima stranih centralnih i poslovnih banaka.

	31. decembar 2025.	U hiljadama EUR 31. decembar 2024.
Kratkoročno oročeni depoziti kod centralnih banaka koji se mjere po amortizovanom trošku	69.289	185.658
Kratkoročno oročeni depoziti kod poslovnih banaka koji se mjere po amortizovanom trošku	377.000	345.000
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(63)	(42)
	446.226	530.616

Oročeni plasmani kod inostranih banaka, analizirani prema preostaloj ugovorenoj ročnosti, dati su kako slijedi:

	31. decembar 2025.	31. decembar 2024.
Do mjesec dana	69.289	185.658
Od jednog do tri mjeseca	65.000	30.000
Od tri do dvanaest mjeseci	312.000	315.000
Ukupno	446.289	530.658
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(63)	(42)
	446.226	530.616

Kamatne stope na oročene EUR depozite na 31. decembra 2025. godine su se kretale u rasponu od 2,11% do 2,52 % (31. decembar 2024. godine od 2,99% do 3,37%). Oročeni depoziti kod stranih banaka mogu imati maksimalni rok dospijanja do šest mjeseci.

Tabelarni prikaz kretanja ispravke vrijednosti:

	31. decembar 2024. godine	Smanjenje ispravke vrijednosti	Povećanje ispravke vrijednosti	31. decembar 2025. godine
Ispravka vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(42)	111	(132)	(63)
	31. decembar 2023. godine	Smanjenje ispravke vrijednosti	Povećanje ispravke vrijednosti	31. decembar 2024. godine
Ispravka vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(21)	161	(182)	(42)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

15. FINANSIJSKA IMOVINA KOJA SE MJERI PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPAN REZULTAT

Finansijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI) u iznosu od EUR 1.130.078 hiljada sa stanjem na dan 31. decembar 2025. godine (31. decembra 2024. godine: EUR 773.812 hiljada) obuhvata eurske dužničke hartije od vrijednosti sledećih emitenata:

- država čija je zvanična valuta euro ročnosti do 7 godina;
- država čija je originalna valuta nije euro, supranacionalnih institucija, federalnih pokrajina, agencija, fondova i razvojnih i specijalizovanih banaka sa garancijom i/ili vlasništvom države ročnosti do 5 godina;
- njemačkih banka koje emituju Pfandbrief obveznice ročnosti do 5 godina;
- komercijalnih banaka koje izdaju korporativne obveznice ročnosti do 5 godina i
- država čija je zvanična valuta eura ročnosti do 1 godina.

Svi emitenti moraju zadovoljavati minimalni rejting definisan Smjernicama i moraju se nalaziti u propisanim benčmarcima.

Izloženost portfolija koji se mjeri po fer vrijednosti kroz OCI prodaju prema državama:

Država	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2025.	31. decembar 2024.
Njemačka	155.332	62.380
Francuska	164.017	73.590
Španija	206.330	100.795
Italija	109.045	113.184
Slovacka	10.688	10.761
Irska	24.256	23.995
Poljska	14.947	17.185
Ostale EU države	136.216	60.973
Belgija	143.413	125.422
SNAT -supranacionalne	43.176	66.997
Ostale države izvan EU	66.268	64.257
Finska	56.390	46.443
Velika Britanija	-	7.830
UKUPNO	1.130.078	773.812

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

15. FINANSIJSKA IMOVINA KOJA SE MJERI PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPAN REZULTAT (Nastavak)

Tabela promjene fer vrijednosti finansijske imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (OCI) za 2025. godinu i 2024. godinu:

	31. decembar 2024.	Promjena fer vrijednosti u toku 2025. godine	31. decembar 2025.
Fer vrijednost	(14.079)	4.620	(9.459)
	31. decembar 2023.	Promjena fer vrijednosti u toku 2024. godine	31. decembar 2024.
Fer vrijednost	(26.271)	12.192	(14.079)

Tabelarni prikaz rezervisanja fer vrijednosti za finansijske instrumente koji se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat za 2025. godinu i 2024. godinu:

	31. decembar 2024.	Smanjenje rezervisanja (iskaz promjene na kapitalu)	Povećanje rezervisanja (iskaz promjene na kapitalu)	31. decembar 2025.
Rezervisanje	(251)	238	(220)	(233)
	31. decembar 2023.	Smanjenje ispravke vrijednosti (iskaz promjene na kapitalu)	Povećanje ispravke vrijednosti (iskaz promjene na kapitalu)	31. decembar 2024.
Rezervisanje	(197)	165	(219)	(251)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

16. FINANSIJSKA SREDSTVA KOJA SE MJERE PO AMORTIZOVANOM TROŠKU

	31. decembar 2025.	U hiljadama EUR 31. decembar 2024.
Dužničke HOV RO	53.436	54.142
Dužničke HOV MNE	-	51.437
Dužnička HOV Litvania	21.012	21.124
Dužnička HOV Latvia	7.454	7.251
Dužnička HOV Slovakia	21.845	21.885
Ispravka vrijednosti	(69)	(82)
	103.678	155.757

Ponderisani prinos na hartije od vrijednosti koje se mjere po amortizovanom trošku iznosi 2,06 %.

Tabelarni prikaz kretanja ispravke vrijednosti:

	31. decembar 2024.	Smanjenje ispravke vrijednosti	Povećanje ispravke vrijednosti	31. decembar 2025.
Ispravka vrijednosti	(82)	18	(5)	(69)

	31. decembar 2023.	Smanjenje ispravke vrijednosti	Povećanje ispravke vrijednosti	31. decembar 2024.
Ispravka vrijednosti	(62)	3	(23)	(82)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

17. VLASNIČKI FINANSIJSKI INSTRUMENT KOJI SE MJERI PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPAN REZULTAT

Osnivačka ulaganja na dan 31. decembar 2025. godine odnose se na ulaganja u kapital Centralno klirinško depozitarnog društva AD, Podgorica (u daljem tekstu CKDD ad Podgorica) u iznosu od 695 hiljada (31. decembra 2024. godine: EUR 695 hiljada). Od 01. januara 2019. godine u skladu sa MSFI 9, Banka je napravila neopoziv izbor i ovo osnivačko ulaganje klasifikovala kao vlasnički finansijski instrument koji se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI). Banka jednom godišnje (na kraju godine) utvrđuje vrijednost ovih vlasničkih vrijednosnih papira.

	31. decembar 2025.	U hiljadama EUR 31. decembar 2024.
Ulaganje u capital CKDD	262	262
Fer vrijednost-vlasnički instrumenti CKDD	433	433
	695	695

Tabela promjene fer vrijednosti finansijske imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat za 2025. godinu i 2024. godinu:

	31. decembar 2024.	Promjena fer vrijednosti u toku 2025. godine	31. decembar 2025.
Fer vrijednost	433	-	433

	31. decembar 2023.	Promjena fer vrijednosti u toku 2024. godine	31. decembar 2024.
Fer vrijednost	433	-	433

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

18. SREDSTVA/OBAVEZE KOD MEĐUNARODNOG MONETARNOG FONDA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2025.	31. decembar 2024.
SREDSTVA		
Sredstva rezervi kod MMF-a	17.309	18.635
Nota za članstvo u MMF-u	53.022	57.087
Nota - Rapid financial instrument	-	18.979
SDR holding	80.589	87.218
Kamata, nadoknada i trošak	885	865
	151.805	182.784
		U hiljadama EUR
	31. decembar 2025.	31. decembar 2024.
OBAVEZE		
SDR alokacija	97.682	105.165
Nota za članstvo u MMF-u	53.022	57.087
Nota-Rapid financial instrument	-	18.979
Račun broj 1	182	195
Račun broj 2	1	1
Druge finansijske institucije	22	22
	150.909	181.449

Centralna banka Crne Gore predstavlja fiskalnog agenta države u transakcijama sa MMF-om i depozitara za sredstva MMF-a. Članstvo u MMF-u se bazira na kvoti.

Kvota za članstvo

Kvota za članstvo se utvrđuje po prijemu u članstvo i periodično se revidira u okviru opštih revizija kvota. Kvota čini osnovu za finansijski i organizacioni odnos članova sa MMF-om i, između ostalog, određuje relativnu glasačku moć članova, maksimalni pristup finansiranju MMF-a i udio člana u bilo kojoj dodjeli SDR. (Special Drawing Rights – Specijalna prava vučenja).

Kvota za članstvo kod MMF-a predstavlja inicijalna i naknadna plaćanja kvote i čini sredstva MMF članova. Odbor MMF-a je 2007. godine utvrdio visinu članske kvote za Crnu Goru u iznosu od SDR 27.500 hiljada. U februaru 2016. godine došlo je do povećanja kvote shodno 14. opštoj reviziji kvota nakon koje Kvota za članstvo Crne Gore u MMF-u iznosi SDR 60.500 hiljada što na 31. decembar 2025. godine nakon kursiranja iznosi EUR 70.514 hiljada, a za 2024. godinu EUR 75.916 hiljada.

Kvotu za članstvo čine Sredstva rezervi kod MMF-a, Nota za članstvo i sredstva na računima MMF-a br. 1. i 2.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

18. SREDSTVA/OBAVEZE KOD MEĐUNARODNOG MONETARNOG FONDA (Nastavak)

Sredstva rezervi

Sredstva rezervi kod MMF-a (Rezervna tranša) - Crna Gora je uplatila 24% od svoje kvote u gotovini, u iznosu od SDR 14.851 hiljada što na dan 31. decembra 2025. godine nakon kursiranja iznosi EUR 17.309 hiljade.

Nota za članstvo u MMF-u

Preostali dio kvote za članstvo čini Nota za članstvo u MMF-u izdata od strane Ministarstva finansija i sredstva na računu MMF-a br. 1. i 2. u iznosu od SDR 45.650 hiljada, što na dan 31. decembra 2025. godine nakon kursiranja iznosi EUR 53.206 hiljada. Nota za članstvo u MMF-u se evidentira bilansno u Izvještaju o finansijskom položaju.

Nota-Rapid financial instrument

Sredstva koja je država Crna Gora primila kao RFI (Rapid Finacial instrument) što na dan 31. decembar 2025. godine iznosi EUR 0 (nula). Za ova primljena sredstva Ministarstvo finansija je izdalo novu Notu u korist MMF-a koju Centralna banka Crne Gore iskazuje takođe bilansno. Sredstva dobijena od MMF-a za direktno finansiranje budžeta u skladu sa RFI su obaveza Crne Gore. Servisiranje obaveza prema MMF-u po RFI ispunjava se bez finansijskog opterećenja za Centralnu banku tj. otkup i svi troškovi, uključujući kamate i druge troškove, odgovornost su Ministarstva finansija. Sa svakom otplatom dospjele rate MMF-u smanjivala se nominalna vrijednost Note u eurima, odražavajući iznos koji je vraćen MMF-u po ovom osnovu. RFI se otplaćivao u periodu od 5 godina uključujući 3 godine grejs perioda, i poslednja rata je isplaćena u junu 2025. godine.

SDR holding

Na račun SDR-a holding u aktivi evidentirana su doznačena sredstva Crnoj Gori po osnovu alokacije SDR-a od MMF-a. Na dan 31. decembar 2025. godine iznose EUR 80.589 hiljada. Sredstva SDR su sredstva po viđenju denominovana u SDR-u na računu otvorenom kod MMF-a za Crnu Goru. Centralna banka Crne Gore drži specijalna prava vučenja kao dio svoje funkcije upravljanja međunarodnim rezervama.

SDR alokacija

Alokacija SDR predstavlja sredstva dobijena kroz alokaciju opštih rezervi MMF-a u 2009. godini saglasno Amandmanu IV Statuta MMF-a zasnovanoj na postojećoj kvoti svake države članice. Na dan 31. decembra 2025. godine iznosi EUR 97.682 hiljada. Izvršni odbor Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) je tokom 2021. godine odobrio alokaciju MMF-ovih specijalnih prava vučenja (SDR) u iznosu od 650 milijardi dolara (oko 453 milijarde SDR), najveću u istoriji ove međunarodne finansijske institucije sa ciljem povećanja likvidnosti i rezervi 190 zemalja članica MMF-a i rješavanja dugoročne globalne potrebe za rezervama, jačanja povjerenja, otpornosti i stabilnosti globalne ekonomije. Posebno se očekuje da će sredstva ove alokacije pomoći najranjivijim zemljama da bolje upravljaju krizom izazvanom pandemijom Covidom 19. Kreirani SDR su pripisani članicama MMF-a 23. avgusta 2021. godine, proporcionalno postojećim kvotama u MMF-u. Ukupan iznos sredstava odobrenih Crnoj Gori kroz ovu raspodjelu iznosi EUR 102.040 hiljada (SDR 83.809 hiljada), što je evidentirano kroz povećanje bilansnih pozicija koja se odnose na sredstva MMF-a.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

18. SREDSTVA/OBAVEZE KOD MEĐUNARODNOG MONETARNOG FONDA (Nastavak)

Račun broj 1 i 2

Račun broj 1 se koristi za poslovne transakcije MMF-a, dok se račun broj 2 koristi za plaćanja operativnih troškova MMF-a u valuti zemlje članice.

Obaveze prema drugim finansijskim institucijama

Obaveze prema drugim finansijskim institucijama se odnose na sredstva na računima Svjetske banke-IDA račun, u iznosu od EUR 21.816.

19. KREDITI I AVANSI KOJI SE MJERE PO AMORTIZOVANOM TROŠKU (AC)

Kredit i avansi koji se mjere po amortizovanom trošku sa stanjem na dan 31. decembra 2025. godine u iznosu od EUR 1.129 hiljada (na dan 31. decembra 2024. godine: EUR 1.180 hiljade) odnose se na kredite za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u CBCG.

Kredit i avansi za rješavanje stambenih potreba zaposlenih izdati su, u skladu sa Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u CBCG i odlukama Komisije za stambena pitanja, pod sljedećim uslovima:

- krediti zaposlenima su beskamatni sa grejs periodom od godinu ili dvije godine i sa rokom dospjeća od 30 i 35 godina;
- u cilju zaštite od kreditnog rizika, zaposleni su u toku trajanja grejs perioda dužni da zaključe i ovjere kod nadležnog organa ugovor o hipoteci u korist CBCG do konačne otplate kredita.

	31. decembar 2024	Smanjenje ispravke vrijednosti (napomena 10)	Povećanje ispravke vrijednosti (napomena 10)	31. decembar 2025.
Ispravka vrijednosti	(35)	1	-	(34)
	31. decembar 2023	Smanjenje ispravke vrijednosti (napomena 10)	Povećanje ispravke vrijednosti (napomena 10)	31. decembar 2024.
Ispravka vrijednosti	(33)	-	(2)	(35)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

20. POTRAŽIVANJA KOJA SE MJERE PO AMORTIZOVANOM TROŠKU (AC)

	31. decembar 2025.	U hiljadama EUR 31. decembar 2024.
Potraživanja po osnovu platnog prometa	354	466
Potraživanja po osnovu izvršavanja naloga prinudne naplate	950	944
Potraživanja po osnovu naknada za kontrolu banaka i mikro kreditnih finansijskih institucija	400	370
Potraživanja za unaprijed plaćene troškove	4.720	492
Potraživanja po osnovu kreditnog registra	214	194
Potraživanja po osnovu kamata na depozite	947	2.602
Ostala potraživanja	360	266
Ispravka vrijednosti	(1)	(2)
	7.944	5.332

Unaprijed plaćeni troškovi na 31. decembar 2025.godine iznose EUR 4.720 hiljada, i dominantno se odnose na sredstva za realizaciju projekata i aktivnosti putem strateškog partnerstva Centralne banke sa UNDP-om, s ciljem dodatnog unaprjeđenja digitalne transformacije i tehnološke modernizacije institucije u periodu 2025-2029.godine.

21. ZALIHE

	31. decembar 2025.	U hiljadama EUR 31. decembar 2024.
Zalihe materijala i sitnog inventara	35	20
Zalihe mjeničnih blanketa	24	(32)
Zalihe neposredno unovčivog srebra	59	27
Jubilarni zlatnici i srebrenjaci	195	195
Crnogorski kovani novac	374	381
	687	591

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

22. INVESTICIONE NEKRETNINE

Fer vrijednost investicionih nekretnina Centralne banke, iskazana sa stanjem na dan 31. decembra 2025. godine iznosi EUR 7.068 hiljada (31. decembar 2024. godine: EUR 5.685 hiljada).

	Investicione nekretnine
Nabavna vrijednost	
Stanje, 1. januara 2024. godine	5.685
Prodaja	-
Prenos nekretnina	-
Promjena fer vrijednosti	-
Stanje, 31. decembra 2024. godine	5.685
Stanje, 1. januara 2025. godine	5.685
Procjena fer vrijednosti	1.383
Stanje, 31. decembra 2025. godine	7.068

Investicione nekretnine su procijenjene na dan 31. maj 2025. godine od strane ovlaštenog procjenitelja. Procjena vrijednosti ima za cilj detaljnu analizu stanja i vrijednosti nekretnina-građevinskih objekata Centralne banke Crne Gore koje se vode u knjigama Banke kao investicione nepokretnosti (objekti izdati u zakup trećim licima), u skladu sa MRS 40 – Investicione nekretnine, sa ciljem utvrđivanja fer vrijednosti investicionih nekretnina. Svako povećanje investicionih nekretnina koje je rezultat procjene, evidentirano je kroz bilans uspjeha na strani prihoda, na poziciji Ostali prihodi. Svako smanjenje investicionih nekretnina, na osnovu rezultata procjene, evidentirano je na pozicijama rashoda. Kao rezultat procjene, evidentirani su dobiti po osnovu povećanja vrijednosti investicionih nekretnina za EUR 1.383 hiljada u odnosu na njihovu knjigovodstvenu vrijednost na 31. decembar 2024. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

23. NEMATERIJALNA ULAGANJA

	U hiljadama EUR
	Nematerijalna imovina
Nabavna vrijednost	
Stanje, 1. januara 2024. godine	448
Nabavka	105
Stanje, 31. decembra 2024. godine	<u>553</u>
Ispravka vrijednosti	
Stanje, 1. januara 2024. godine	152
Amortizacija	104
Stanje, 31. decembra 2024. godine	<u>256</u>
Nabavna vrijednost	
Stanje, 1. januara 2025. godine	553
Nabavka	128
Procjena nem.imovine	(408)
Stanje, 31. decembra 2025. godine	<u>273</u>
Ispravka vrijednosti	
Stanje, 1. januara 2025. godine	256
Amortizacija	65
Procjena nem.imovine	(293)
Stanje, 31. decembra 2025. godine	<u>28</u>
Sadašnja vrijednost:	
- 31. decembra 2025. godine	<u>245</u>
- 31. decembra 2024. godine	<u>297</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

24. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

	U hiljadama EUR				
	Zemljište	Zgrade	Oprema	Osnovna sredstva u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Stanje, 1. januara 2024.	4.975	17.799	2.639	286	25.699
Povećanja/(smanjenja)	-	255	465	18	738
Otpis	-	-	(61)	-	(61)
Stanje, 31. decembra 2024.	<u>4.975</u>	<u>18.054</u>	<u>3.043</u>	<u>304</u>	<u>26.376</u>
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 1. januara 2024.	-	695	884	-	1.579
Amortizacija	-	277	507	-	784
Otpis	-	-	(48)	-	(48)
Stanje, 31. decembra 2024.	<u>-</u>	<u>972</u>	<u>1.343</u>	<u>-</u>	<u>2.315</u>
Nabavna vrijednost					
Stanje, 1. januara 2025.	<u>4.975</u>	<u>18.054</u>	<u>3.043</u>	<u>304</u>	<u>26.376</u>
Povećanja/(smanjenja)	-	559	749	1.668	2.976
Procjena	1.791	2.854	(975)	-	3.670
Donacija	-	-	(2)	-	(2)
Otpis	-	-	(35)	-	(35)
Stanje, 31. decembra 2025.	<u>6.766</u>	<u>21.467</u>	<u>2.780</u>	<u>1.972</u>	<u>32.985</u>
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 1. januara 2025.	<u>-</u>	<u>972</u>	<u>1.343</u>	<u>-</u>	<u>2.315</u>
Amortizacija	-	315	253	-	568
Procjena	-	(1.057)	(1.342)	-	(2.399)
Donacija	-	-	(1)	-	(1)
Otpis	-	-	(6)	-	(6)
Stanje, 31. decembra 2025.	<u>-</u>	<u>230</u>	<u>247</u>	<u>-</u>	<u>477</u>
Sadašnja vrijednost:					
-31. decembra 2025.	<u><u>6.766</u></u>	<u><u>21.237</u></u>	<u><u>2.533</u></u>	<u><u>1.972</u></u>	<u><u>32.508</u></u>
-31. decembra 2024.	<u><u>4.975</u></u>	<u><u>17.082</u></u>	<u><u>1.700</u></u>	<u><u>304</u></u>	<u><u>24.061</u></u>

Zemljište i zgrade Banke su procijenjene na dan 31. maj 2025. godine od strane ovlašćenih procjenitelja.

Procjena fer tržišne vrijednosti zemljišta, nekretnina, postrojenja i opreme Centralne banke Crne Gore izvršena je za potrebe finansijskog izvještavanja od strane ovlašćene procjeniteljske kuće odabrane putem Javnog poziva, a u skladu sa MRS - 13 Odmjeravanje fer vrijednosti i MRS 36 Umanjenje vrijednosti imovine, MRS 40 - Investicione nekretnine i MRS 16 - Nekretnine postrojenja i oprema. Na osnovu izvršenih istraživanja i analiza tržišta nekretnina, utvrđeno je da procijenjena fer vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme Centralne Banke Crne Gore na dan 31. maj 2025. godine (datum procjene), iznosi: EUR 37.350 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

24. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (Nastavak)

U cilju utvrđivanja fer vrijednosti procijenjena je svaka pozicija u okviru zemljišta, nekretnina, postrojenja i opreme kako bi bilo utvrđeno povećanje/smanjenje vrijednosti istih. Smanjenje vrijednosti opreme koja nije imala revalorizacionu rezervu evidentirana je kroz bilans uspjeha na pozicijama rashoda. Promjene svih ostalih kategorija zemljišta, nekretnina, postrojenja i opreme koje su ranije imale revalorizacionu rezervu, prikazane su na odgovarajućim pozicijama revalorizacionih rezervi u bilansu stanja.

Ukupni efekti procjene odnosno povećanje revalorizacionih rezervi građevinskih objekata, zemljišta i opreme, kao i uticaj na prihode/rashode, prikazani su u tabeli u nastavku

Neto sadašnja knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme i investicionih nekretnina 30.04.2025	Procijenjena fer vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme i investicionih nekretnina 31.05.2025	Neto efekat procjene	Efekat na revalorizacione rezerve (povećanje rezervi u okviru Kapitala)	Neto efekata procjene (povećanje prihoda)
29.840 €	37.350 €	7.510 €	6.275 €	1.235 €

Ne postoji ograničenje vlasništva, niti su nekretnine, postrojenja i oprema založeni kao garancija za obaveze.

25. UNAPRIJED PLAĆENA BENEFICIJA ZAPOSLENIMA

Unaprijed plaćene beneficije zaposlenima, iskazana sa stanjem na dan 31. decembra 2025. godine u iznosu od EUR 384 hiljade (31. decembra 2024. godine: EUR 426 hiljade), predstavljaju unaprijed plaćene beneficije zaposlenima, dobijene kao razlika između preostalog nominalnog iznosa beskamatnih stambenih kredita datih zaposlenima i amortizovane (fer) vrijednosti kredita na dan bilansa. Iznos se amortizuje kroz naplatu kredita od zaposlenih tokom radnog staža zaposlenih u Banci.

26. OSTALA SREDSTVA

Ostala sredstva sa stanjem na dan 31. decembra 2025 godine u iznosu od EUR 355 hiljada (31. decembra 2024. godine: EUR 352 hiljade) se odnose na bibliotečki fond CBCG.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

27. RAČUNI BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

	U hiljadama EUR	
	<u>31. decembar 2025.</u>	<u>31. decembar 2024.</u>
Depoziti po viđenju	439.378	662.657
Oročeni depoziti FZZD	210.301	173.234
Obavezna rezerva poslovnih banaka u zemlji	244.465	225.168
Obavezna rezerva poslovnih banaka u inostranstvu	83.331	83.331
Centralna banka CG - Sanacioni fond	7.988	5.728
	<u>985.463</u>	<u>1.150.118</u>

Centralna banka Crne Gore propisuje obavezu banaka da, shodno Zakonu o CBCG, a na osnovu odredbi Odluke o obaveznoj rezervi kreditnih institucija kod Centralne banke Crne Gore („Sl. List. CG“ br. 19/22 i 78/24) obračunavaju, izdvajaju i održavaju obaveznu rezervu primjenom stope 5,5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine i stope 4,5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine. Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine, koji imaju klauzulu o mogućnosti razoročenja u roku kraćem od jedne godine, primjenjuje se stopa od 5,5%.

Banke mogu da koriste beskamatno do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve za održavanje dnevne likvidnosti ako korišćeni iznos vrate istog dana.

Na iznos korišćenih sredstava obavezne rezerve koji ne vrati istog dana i na iznos razlike između obračunate i nepravilno obračunate ili neblagovremeno izdvojene obavezne rezerve, banka plaća naknadu, po stopi utvrđenoj posebnim propisom Centralne banke.

28. RAČUNI VLADE I DRUGIH DRŽAVNIH ORGANIZACIJA

	U hiljadama EUR	
	<u>31. decembar 2025.</u>	<u>31. decembar 2024.</u>
Računi Vlade	668.533	339.364
Računi ostalih državnih organizacija	53.433	57.640
	<u>721.966</u>	<u>397.004</u>

Vlada, državne organizacije i druge organizacije imaju svoje obračunske račune kod Centralne banke preko kojih učestvuju u domaćem platnom prometu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

29. OSTALE OBAVEZE I REZERVISANJA

	31. decembar 2025.	U hiljadama EUR 31. decembar 2024.
<i>Ostale obaveze</i>	253	250
Pasivna vremenska razgraničenja	3.716	179
	3.969	429
Rezervisanja za sudske sporove	59	51
Rezervisanja za operativne rizike	33	33
Rezervisanja za otpremnine zaposlenih	472	469
	564	553
	4.533	982

Pasivna vremenska razgraničenja dominantno se odnose na izrečenu supervizorsku mjeru, koja predstavlja odloženi prihod u skladu sa MSFI 15, koji će nakon prestanka pravne nezvjesnosti biti evidentiran u Iskazu o dobitku i gubitku (Napomena 8).

Rezervisanja za sudske sporove

Na dan 31. decembar 2025. godine protiv Centralne banke se vodi nekoliko sudskih sporova od strane pravnih i fizičkih lica.

Povremeno i u okviru normalnog poslovanja CBCG prima zahtjeve za nadoknadu šteta. Na osnovu sopstvene procjene i procjene internih profesionalnih savjeta, rezervisanja po tom osnovu je sadržano u ovim finansijskim iskazima, u iznosu od EUR 564 hiljade, sa stanjem na dan 31. decembra 2025. godine.

Tabela promjena rezervisanja za sudske sporove u toku 2025. godine, prikazana je kao što slijedi:

Vrsta spora	Rezervisanja za sudske sporove na 01.01.2025.	Okončani sporovi u toku 2025.	Rashodi rezervisanja u toku 2025. godine (Napomena 12)	Rezervisanja za sudske sporove na 31.12.2025.
1	2	-	-	5=(2-3+4)
Sudsko-advokatski troškovi	16	-	5	21
Imovinsko - pravni	3	-	-	3
Radni sporovi	32	-	3	35
Ukupno	51	-	8	59

Vrsta spora	Rezervisanja za sudske sporove na 01.01.2024.	Okončani sporovi u toku 2024.	Rashodi rezervisanja u toku 2024. godine (Napomena 12)	Rezervisanja za sudske sporove na 31.12.2024.
1	2	-	-	5=(2-3+4)
Sudsko-advokatski troškovi	16	-	-	16
Imovinsko - pravni	3	-	-	3
Radni sporovi	5	-	27	32
Ukupno	24	-	27	51

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

29. OSTALE OBAVEZE I REZERVISANJA (Nastavak)*Rezervisanja za otpremnine zaposlenih*

Rezervisanja za otpremnine zaposlenih su utvrđena primjenom odredbi Međunarodnog računovodstvenog standarda 19 – Primanja zaposlenih na dan 31. decembar 2025. godine za Centralnu banku Crne Gore i odnose se na iznose obaveza za tekuću godinu po osnovu otpremnina za odlazak u penziju.

Za potrebe obračuna korišćen je metod projektovane kreditne jedinice, koji je jedini dozvoljeni metod obračuna u skladu sa MRS 19.

CBCG je angažovala licenciranog aktuara u cilju izrade akturske procjene promjena u rezervisanjima za dugoročna primanja zaposlenih - otpremnina za odlazak u penziju na 31. decembar 2025. godine (obračunata u skladu sa MRS 19).

Pretpostavke za korišćenje izrade obračuna rezervisanja za otpremnine	2025. godina	2024. godina
Diskontna godišnja stopa	4,72%	5,88%
Rast zarada	0,50%	0,00%
Godišnja fluktuacija zaposlenih	3,00%	1,00%

Promjene na rezervisanjima za otpremnine zaposlenih prikazane su u narednoj tabeli:

	U hiljadama EUR	
	<u>2025.</u>	<u>2024</u>
Iznos obaveze za rezervisanje za otpremnine na dan 01.01. tekuće godine	469	498
Dodatno rezervisanje u toku godine (napomena 12)	69	30
Iznos ukidanja u toku tekuće godine ranije formiranog rezervisanja zaključno sa 31. decembar predhodne godine po osnovu isplate otpremnina	(66)	(59)
Iznos obaveze za rezervisanje za otpremnine na dan 31. decembar tekuće godine	<u>472</u>	<u>469</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

30. KAPITAL

Članom 11. Zakona o CBCG propisano je da se kapital CBCG sastoji od osnovnog kapitala i rezervi. Članom 12. istog Zakona je definisano da CBCG ima osnovni kapital u visini od EUR 50.000 hiljada.

Osnovni kapital CBCG na dan 31. decembra 2025. godine iznosi EUR 52.000 hiljada i u cjelosti ima novčani oblik.

Rezerve CBCG sastoje se iz opštih, specijalnih i revalorizacionih rezervi.

Struktura kapitala prikazana je u pregledu koji slijedi:

	31. decembar 2025.	U hiljadama EUR 31. decembar 2024.
Osnovni kapital	52.000	52.000
Opšte rezerve	19.721	13.585
Specijalne rezerve	3.980	2.753
Revalorizacione rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu	22.763	16.535
Revalorizacione rezerve fer vrijednosti za finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	(9.459)	(14.079)
Revalorizacione rezerve za vlasničke instrumente koji se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI) - CKKD	433	433
Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke za finansijske instrumente koji se mjere po FV kroz OCI	233	251
Nerealizovani revalorizacioni dobici	43	26
Nerealizovani revalorizacioni gubici	(36)	(32)
Neraspoređeni dobitak	19.502	12.271
Ukupan kapital	109.180	83.743

Ukupan kapital na dan 31. decembra 2025. godine iznosi EUR 109.180 hiljade (2024: EUR 83.743 hiljade) i povećan je u odnosu na prethodnu godinu iz razloga smanjenja negativnog trenda revalorizacionih rezervi za finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz OCI i povećanja opštih i specijalnih rezervi raspodjelom dobiti za 2024. godinu.

Neto dobit ili gubitak CBCG utvrđuje se za svaku finansijsku godinu u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Saglasno Zakonu o CBCG, dobit za raspodjelu određuje se tako što se od neto dobiti oduzmu nerealizovani revalorizacioni dobici, a dodaju nerealizovani revalorizacioni dobici koji su bili oduzeti od neto dobiti prethodnih godina, a koji su realizovani u tekućoj godini. Nerealizovani revalorizacioni gubici biće prenešeni na račun nerealizovanih revalorizacionih rezervi dok se njihov saldo ne izjednači sa nulom, nakon čega će ovi gubici biti pokriveni iz dobiti tekuće godine, a nakon toga na način utvrđen članom 70 ovog Zakona. Izuzetno, nerealizovani revalorizacioni dobici i gubici za finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat drže se na računu nerealizovanih revalorizacionih rezervi do momenta njihove prodaje, odnosno dospijeća. Tako utvrđena dobit za raspodjelu raspoređuje se u opšte rezerve u visini od 50% ostvarene dobiti. Dio dobiti za raspodjelu se može rasporediti i u specijalne rezerve, u visini koju utvrdi Savjet CBCG, a njihova visina može iznositi najviše 10% utvrđene dobiti za raspodjelu. Preostali iznos dobiti za raspodjelu čini prihod budžeta Crne Gore.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

31. ANALIZA DOSPIJEĆA IMOVINE I OBAVEZA

Tabela koja slijedi prikazuje klasifikaciju imovine i obaveza u skladu sa očekivanim periodom realizacije, sa stanjem na dan 31. decembar 2025. godine.

	U hiljadama EUR		
	Do 12 mjeseci	Preko 12 mjeseci	Ukupno
SREDSTVA			
Gotovina i depoziti po viđenju	89.249	-	89.249
Oročeni plasmani kod stranih banaka	446.226	-	446.226
Finansijska sredstva koja se mjera po fer vrijed.kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	662.093	467.985	1.130.078
Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku (AC)	-	103.678	103.678
Vlasnicki finansijski instrument koji se mjere po fer vrijednosti kroz OCI	-	695	695
Sredstva kod Međunarodnog monetarnog fonda	-	151.805	151.805
Kredit i avansi	-	1.129	1.129
Potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku (AC)	3.634	4.310	7.944
Investicione nekretnine	-	7.068	7.068
Nematerijalna ulaganja	-	245	245
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	32.508	32.508
Unaprijed plaćena beneficija zaposlenima	-	384	384
Zalihe	117	570	687
Ostala sredstva	-	355	355
Ukupna sredstva	1.201.319	770.732	1.972.051
OBAVEZE			
Računi banaka i drugih finansijskih institucija	985.463	-	985.463
Računi Vlade i drugih državnih organizacija	721.966	-	721.966
Obaveze prema Međunarodnom monetarnom fondu	-	150.909	150.909
Ostale obaveze	368	4.165	4.533
Ukupno obaveze	1.707.797	155.074	1.862.871

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

32. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Strane se smatraju povezanim ukoliko jedna strana ima mogućnost kontrole ili značajnog uticaja na poslovanje druge strane u donošenju finansijskih ili poslovnih odluka. CBCG ima odnos povezane strane sa Vladom Crne Gore, što uključuje i državne institucije.

Pregled potraživanja i obaveza, kao i prihoda i rashoda iz odnosa sa povezanim licima na dan 31. decembra 2025. godine i 31. decembra 2024. godine, prikazan je u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2024.	U hiljadama EUR 31. decembar 2024.
Potraživanja i obaveze		
<i>Potraživanja</i>		
Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku	-	51.437
Ispravka vrijednosti	-	(14)
Potraživanja	<u>438</u>	<u>279</u>
	438	51.702
 <i>Obaveze</i>		
Računi Vlade i drugih državnih institucija (napomena 28)	721.966	397.004
Oročeni depoziti FZZD	<u>210.301</u>	<u>173.234</u>
	932.267	570.238
 Prihodi i rashodi		
<i>Prihodi</i>		
Prihod od naknada	3.698	3.834
Prihodi od kamata	<u>250</u>	<u>1.014</u>
	3.948	4.848
 <i>Rashodi</i>		
Rashodi kamata drugim finansijskim institucijama koji se mjere po amortizovanom trošku (AC)	3.318	4.770
Rashodi kamata drugim finansijskim institucijama koji se mjere po amortizovanom trošku (AC)	<u>8.352</u>	<u>15.526</u>
	<u>11.670</u>	<u>20.296</u>

Tokom 2025. godine, troškovi bruto zarada zaposlenih članova menadžmenta iznose EUR 356 hiljada (2024. godine: EUR 406 hiljada). Tokom 2025. godine članovima Savjeta Centralne banke, koji nijesu u stalnom radnom odnosu, obračunate su i isplaćene naknade u bruto iznosu od EUR 54 hiljade (2024. godine: EUR 57 hiljade).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2025.

33. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI
 (za potrebe sastavljanja Iskaza o novčanim tokovima)

	31. decembar 2025.	U hiljadama EUR 31. decembar 2024.
Gotovina i depoziti po viđenju	89.249	131.708
Kratkoročno oročeni plasmani kod stranih banaka	446.226	530.616
	535.475	662.324

34. VANBILANSNA EVIDENCIJA

Centralna banka Crne Gore vodi u vanbilansnoj evidenciji određene račune, koji nisu ni imovina ni obaveza Centralne banke (državno zlato, otvorene i zatvorene ostave u Trezoru, sredstva na računu Sanacionog fonda, devizna štednja, depozitni računi komercijalnih banaka po osnovu kliringa međunarodnih plaćanja).

35. DOGAĐAJI NAKON DATUMA ISKAZA O FINANSIJSKOJ POZICIJI

Shodno strateškom opredjeljenju Centralne banke definisanom izmjenom Smjernica za upravljanje međunarodnim rezervama (Novembar 2025. godine), početkom 2026. godine, kupljena je prva zlatna poluga (400.01 trojnih unci), koja je postala dio međunarodnih rezervi, u iznosu od EUR 1.573 hiljada.

36. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija iskaza o finansijskoj poziciji u EUR na dan 31. decembra 2025. i 31. decembra 2024. godine bili su:

	31. decembar 2025.	31. decembar 2024.
USD	1,17570	1,04440
CHF	0,92930	0,94350
GBP	0,87120	0,82950
SDR	0,85798	0,79693
CAD	1,61040	1,50350

Potpisano u ime Centralne banke Crne Gore, dana 13. marta 2026. godine

 dr Valentina Ivanović
 Direktor Direkcije za finansije, računovodstvo i kontroling

 dr Irena Radović
 Guvernerka Centralne banke Crne Gore